

ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΚΑ

HTOI

Δοκίμιον ιστορικῆς περιγραφῆς τῆς
Ἄρχαιας Καππαδοκίας, καὶ ἡ-
δίως τῶν ἐπαρχιῶν Καισα-
ρεῖας καὶ Ἰκονίου.

ὑπό

N. S. PIZOU ΤΟΥ ΕΚ ΣΙΝΑΣΟΥ
ΤΗΣ ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΣ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Η ΑΝΑΤΟΛΗ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΟΥ ΜΙΣΑΗΑΙΔΟΥ.

1856

ΤΗ₁ ΦΙΔΟΜΟΥΣΩ₂

ΚΑΙ ΦΙΔΑΤΗ₁ ΜΟΙ

ΠΑΤΡΙΔΙ ΣΥΝΑΣΩ₂

ΤΙΜΗΣ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΕΝΕΚΕΝ

τὴν βίβλον ταῦτην

Ἀνατίθημι.

18

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

Η χερσόνησος τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ τοι οὐ μόνον καθ' ἔαυτὴν ἀλλὰ καὶ ἴστορικῶς πλείστου λόγου ἄξια, καὶ τοι ἀφθονοῦσα, μέχρι τὴν σήμερον, ἀπὸ ἐρείπων ἀρχαίας μεγαλοπρεπείχε, καὶ τοι εὐπρόσιτος κατὰ μέγα μέρος διὰ τὰς πέριξ αὐτῆς θαλάσσας, τὸν Εὔζεινον πρὸς βορρᾶν, τὸ Αἰγαῖον πρὸς δυσμάς καὶ τὴν Μεσόγειον πρὸς νότον, ὅλιγον δμως καὶ ἀτελῶς γνωρίζεται· ή ἴστορία αὐτῆς, συνδεδεμένη μὲ τὴν τῆς Ἑλλάδος, οὐδόλως ἀμοιροῖ τῷν εἰς ταύτην περιέργων φαινομένων· καὶ τοι δε κατ' ἀρχὰς τὰ παράλια αὐτῆς φαίνονται ἐν τῇ ἴστορίᾳ σεμνυνόμενα, διότι πρῶτα ταῦτα, πρὸν τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἀποβῆ κατακτητικὸν, ἵσσαν τὸ δρυμητήριον τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν, καὶ τὰ μόνα ὑποκύψαντα εἰς τὴν ἐπιβρόχην τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, οὕχ' ἥττον δμως φαίνεται διτι, ή ἐπιβρόχή αὗτη εἰσέμενη καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χερσονήσου ταύτης, πλέον κεκαλλιεργημένη, πλέον ἀκαταμάχητος, ὃς οὖσα ἐν τῇ ἀκμῇ αὐτῆς, καὶ φέρουσα δηστήριγμα τὰ ὅπλα τῆς κατακτήσεως εἰς ἐποχὴν, καθ' οὐν τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἥτο συνηνωμένον καὶ μὲ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χειρας ἐδίωκε τὴν βαρβαρότητα, τὴν γεννηθεῖσαν ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Περσῶν· ή ἐποχὴ αὕτη, ή

πενεργήσασα τοσοῦτον εἰς τὸν πολιτισμὸν τῶν βαρδάρων ἐθνῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, εἶναι ή Μακεδονικὴ, ήτις δύναται εὐλόγως νὰ διακριθῇ ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς, (α) διότι τὸ Μακεδονικὸν ἔθνος ἔξεπλήρωσεν ἐν τῇ Γενικῇ ἱστορίᾳ ἐντολὴν ἀλλην παρὰ τὸ Ἑλληνικόν· οἱ Ἑλληνες ἐθεμελίωσαν καὶ οὐσιωδῶς προήγαγον τὸν τοσοῦτον διακρινόμενον τοῦ Ἀνατολικοῦ δυτικὸν πολιτισμὸν, οἱ δὲ Μακεδόνες ἀνέλαβον τὸ ἔργον τοῦ νὰ διαδώσωσι εἰς τὴν Ἀσίαν τοὺς μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης συλλεγέντας καρποὺς τοῦ νέου τούτου πολιτισμοῦ, συνδέοντες καὶ αὐτὰς τὰς ἀνατολικωτάτας ἐσχατιὰς μετὰ τῆς ἀείποτε νεωτερίζουσσης δύσεως.

Μάλιστα δὲ περίεργος καὶ ἀξιομνημόνευτος εἶναι, ή κατὰ τὰ μεθόρια τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Μακεδονικῆς ἐποχῆς σύγχρονος ἐμφάνισις τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ ή στενὴ τούτων τῶν ἀνδρῶν πρὸς ἀλλήλους σχέσις· εἰς τὸ τέρμα τοῦ σταδίου, τὸ δποῖον τοσοῦτον εὐκλεῶς διέκόπησε τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, ἐγείρεται δὲ κολοσσαῖος τοῦ Ἀριστοτέλους νοῦς, διστις περιλαβὼν ἀπαντα τὰ πορίσματα δσα παρήγαγεν δ προηγούμενος ἐλεύθερος τῶν Ἑλληνικῶν πολιτειῶν βίος, εἰς τε τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν ἄλλην ὅλην ἐπιστήμην, καὶ οὕτως εἰπεῖν, ἀναθεωρήσας αὐθις καὶ ἀποθισσαρίσας ἀπαντας τοὺς ἀθλους, δισους ἔξεπόνησεν δ Ἑλληνικὸς κόσμος, παραδίδει τὴν πνευματικὴν ταύτην περιουσίαν εἰς τὸν βασιλικὸν αὐτοῦ δμι-

λητὴν Ἀλεξανδρον, τὸν κληθέντα νὰ ἀνοίξῃ στάδιον εὑρύτερον εἰς τὸν ὅλον Ἑλληνικὸν πολιτισμόν.

Θέαμα μέγα καὶ Ἐνιατὸν ἐν τῇ Ἰστορίᾳ!

Ο ποδώρος τοῦ Ἀλεξανδρου θάνατος ἐματαίωσε κατὰ μέγια μέρος τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ βουλεύματος τούτου· ἀλλ' ὅμως δσα διέπραξεν δ ἀνὴρ ἐκεῖνος, ἐν τῷ βραχεῖ τοῦ βίου διαστήματι, παρέμειναν, ἐντεῦθεν δὲ ἀνεπτύχθη νέα πολιτισμοῦ φάσις, ητις ἀποτελεῖ τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐποχῆς ταύτης· διότι, εἰς τὴν Αἴγυπτον, εἰς τὴν Συρίαν καὶ εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ὅπου ἀπὸ τῶν κατακτήσεων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξανδρου προέκυψαν κράτη, ὅπὸ Ἑλληνας Κυριάρχας, παρήχθη, ὡς ἐκ τῆς ἀναμίξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ ἀνατολικοῦ βίου, καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν πρακτικῶν καὶ θεωρητικῶν γνώσεων, νέα τις πραγμάτων καταστασις, διάφορος μὲν κατὰ τὰς διαφόρους χώρας, ἀποτελοῦσα δὲ, ὡς προείρηται, τὸ κέντρον περὶ τὸ δποῖον περιστρέφεται ή κατὰ τοὺς προσεγεστέρους χρόνους ἴστορία τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ο Ἀλέξανδρος μετέθεσε τρόπον τινὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Μακεδονίαν εἰς τὴν Ἀσίαν· μικρὸν δὲ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ή Ἑλληνικὴ τέχνη καὶ ἐπιστήμη ἐθεραπεύθησαν τοσοῦτον ὅπὸ τὸν Κυριαρχῶν ἐκείνων εἰς τὰ κράτη αὐτῶν, ὥστε ἔκτοτε τὸ πνεῦμα καὶ ή κυριωτέρα δύναμις τῶν Ἑλλήνων μετέστησκεν εἰς τὴν Ἀσίαν· ἐντεῦθεν τὸ μέρος τοῦτο τοῦ κόσμου ὡφελήθη ἐκ τῶν κατακτήσεων τοῦ Ἀλεξανδρου, ή δὲ Ἕλλας καὶ Μακεδονία ἐξεναντίας ἔζημιώθησαν· ή ὅπὸ τῆς τριφῆς κατερρύπαντης

(α) Ἱδε Ἰστορ. Π. Π. Ρηγ. σελ. 193.

Άνατολή ἐδέχθη Ελληνικὸν πολιτισμὸν καὶ Ελληνικὴν ἴσχυν, οἱ δὲ Ελλῆνες καὶ Μακεδόνες προσέλαβον οὐδὲν ἄλλο, ἢ πλοῦτον καὶ ἀκολασίαν· ἐὰν τὸ βούλευμα τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔξεπληροῦτο καθ' ὅλοκληρίαν, ἡ Εὐρώπη ἔμελλεν ἀνγκακίως νὰ πάθῃ μείζονα στὶ βλάβην· ἡ Άνατολὴ ζήθελεν ἀποκτήσει τὰ Εύρωπαικὰ ἀγαθὰ τῆς ψυχῆς ἀρετῆς καὶ τῆς σωματικῆς ρώμης, ἡ δὲ Ελλὰς καὶ ἡ Μακεδονία εἶχεν ἐναντίας, χρυσίον μόνον καὶ ηδυπάθειαν· ἀλλὰ καθὼς ἀπέβησαν τὰ πράγματα, ἡ Άνατολὴ ὠφελήθη οὐ μόνον ηθικῶς, ἀλλὰ ψλικῶς· διότι ἡ τῶν Ελλήνων βιομηχανία καὶ τέχνη, τὴν δόποιαν παρέλαβον οἱ Αἰσιανοὶ τοσοῦτον πλοῦτον ἐπεισώρευσεν εἰς τὴν Μικρὰν Αἴσιαν, ὃστε, διὸ ὁ Θωμαϊκὸς χείμαρρος παρέσυρε τὰ ἵχυν τοῦ Μακεδονικοῦ, ἡ Μικρὰ Αἴσια ἀπετέλει μίαν τῶν καλλίστων διαιρέσεων τῆς ἀχανοῦς ἐκεῖνης Αὐτοκρατορίας· ἐπὶ τῶν Καισάρων περιείχε πυντακοσίας πολυαριθμούς πόλεις, πεπλουτισμένας δι' ὅλων τῶν χαρισμάτων τῆς φύσεως, καὶ εὐτρεπισμένας καθ' ὅλην τὴν ἐντέλειαν τῆς τέχνης (α).

(α) Εὑδεκα πόλεις συνηγονίσθησαν ποτὲ ὑπὲρ τῆς τιμῆς τοῦ νὰ ἀφιερώσωσι ναῦν εἰς τὸν Τιβέριον, καὶ ἡ Γερουσία ἐξέταζε τὰ δικαιώματα ἐκάστης ἀποκηρύττουσα τὰς ἀνικάνους εἰς τοιοῦτον βάρος· μία δὲ ἐκ τῶν πόλεων τούτων, αἵτινες ἐκηρύχθησαν ως ἀνίκανοι, ἥτο καὶ ἡ Δαοδίκεια, ἥτις εἰσέπραττεν ἰκανώτατον εἰσόδημα ἐκ τῶν ποιμνίων τῶν προδότων της, περιφήμων διὰ τὴν λεπτοτητα τοῦ μαλλίου των, καὶ ἔχει λάθει, πρὸ τοῦ συναγωνισμοῦ, ἀληροδότημα ἐκ 400,000 λιτρῶν στερλινῶν κατὰ τὴν διαθήκην γενναίου τειχος πολίτου· ἀν λοιπὸν αὕτη

Περὶ τῆς Πεγαλοπρεπείας καὶ πολιτισμοῦ τῆς Ἐλάστονος Άσίας ὁ ἐσχάτως περιηγηθεὶς τὴν χερσόνησον ταύτην μεγαλεπήθολος Ρῶσσος περιηγητὴς Tchihatcheff λέγει τὰ ἔξης ἐν τῇ Γαλλιστὶ ἐκδοθείσῃ περιηγήσει του.

« Μέταξὺ τῶν συγκροτουσῶν τὸ θύμωμανικὸν κράτος μεγαλοπρεπῶν ἐπαρχιῶν, οὐδεμίᾳ περιέχει τοιαῦτα περισπούδαστα καὶ προσοχῆς ἔξια στοιχεῖα ως ἡ Ἐλάστων Άσία, διότι, χωρὶς νὰ ἀναφέρωμέν τι περὶ τῆς πολιτικῆς αὐτῆς σπουδαιότητος, προελθούσης ἐκ τῆς ἀπαραμίλλου αὐτῆς θέσεως, καὶ ἥτις τότε θέλει δεόντως ἐκτιμηθῆ, δταν ἐντελῶς διερευνηθῆ καὶ ἐξετασθῆ ἐπιστημονικῶς, ἡ χώρα αὕτη ἀντιπαρίσταται οὐχὶ μόνον εἰς πάντα κλάδον τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων, ἀλλὰ καὶ εἰς πάσας τὰς δυνάμεις τοῦ νοὸς καὶ τῆς ψυχῆς τοῦτο δὲ, καὶ ἡ γοντεία ἦν ἐξασκεῖ ἐπὶ τῆς φαντασίας, ἐξηγοῦσι κατὰ μέγα μέρος διατὶ ἡ χώρα αὕτη, διατελέσασα ἐπὶ τοσούτους αἰώνας ἀντικείμενον σπουδαίων περιηγήσεων, μένει ἔτι ἐν πολλοῖς πραγματικῶς ἀγνωστος γῇ. . . . τὸ θέατρον ἐπισημοτάτου δόξης καὶ πολιτελείας καὶ δυστυχημάτων καταθλιπτικῶν, ἡ κοιτίς καὶ δ τάφος ἀμοιβαδὸν ἐθνῶν, ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, δ τόπος οὗτος μοναδικὸς εἰς τὸ εἶδός του, ἔχει παρελθόν τόσον μέγα, ὃστε ἥθελε τις πρὸς στιγμὴν ὑποθέσει διὰ οὐδὲν ἄλλο πλέον καταλείπεται διὰ τὸ παρὸν ἢ τὸ μέλλον. »

μὲ τοσοῦτον πλοῦτον ἐκηρύχθη ως ἀνίκανος νὰ ἀνθεξῇ εἰς τοιαῦτα ὑπέρογγα ἔξοδα, πόσος ἄρα γε ἥτο δ πλοῦτος τῶν πόλεων ἐκείνων, αἵτινες ἔφάνησαν προτιμότερα ἔχουσαι δικαιώματα.

Άγγλική δέ τις βιβλιοκριτική ἐφημερίς λέγει τὰ ἔξης:

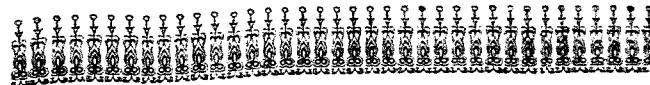
« Οὐδεὶς τῆς Οἰκουμένης τόπος εἶναι τόσον πλήρης ἴστορικῶν συνδυασμῶν, ὃσον η Ἐλάσσων Ἀσία καὶ οὐδὲνός η φυσικὴ Γεωγραφία ἵτο τόσον διάλιγον γνωστή, μέχρις αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος αἰώνος, ὃσον ταῦτης· αἱ πληροφορίαι τῶν ἀλλήλοις διαδεχομένων περιηγητῶν περὶ τῆς χώρας ταύτης, αὐξάνουσιν ἑκάστοτε τὴν περιέργειαν ἡμῶν καὶ διεγείρουσιν ἐν ἡμῖν ἐπιθυμίαν νέαν τοῦ νὰ γνωρίσωμεν βέλτιον τὰ περὶ τῆς φυσικῆς καταστάσεως αὐτῆς, καὶ σὺν τούτοις, τὰ περὶ τῶν πολιτιμῶν λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος, τῶν ἀπαντωμένων ἐτῶν πανταχοῦ τῶν ἀλλοτε πολυσυνθρώπων αὐτῆς χωρῶν. Ἡ ἀρχαία αὐτῆς Μεγαλοπρέπεια, τέχνη καὶ διπλοῦτος φαίνεται καὶ ἐκ τῶν σημερινῶν ἐρειπίων της, τὰ διοικητικῶν δικαίων τῆς Χερσονήσου ταύτης διμογενής, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ἀφήσῃ στεναγμὸν, ἐξερχόμενον ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδίας, ἥτις αἰσθάνεται μὲν τὸ ἀρχαῖν μεγαλεῖον τῶν προγόνων της, ἐπανάπτανται δῆμοις ἐπὶ τῆς ἀγνοίας ἀποδίδων εἰς αὐτὰ μαργαρίτην τινὰ δύναμιν καὶ ἀπεκδεχόμενος τὴν λύσιν τῆς ἀπορίας του ἐκ τῶν εὐτυχησάντων νὰ μάθωσιν τὴν ἀρχὴν αὐτῶν· ἐκ τῆς ἀπορίας ταύτης μέχρι τινὸς κατεχόμενος κάγδῳ ἔσπευσα νὰ συμβουλευθῶ τὴν ἴστορίαν, τὴν διδάσκαλον ταύτην τῆς ἀνθρωπότητος, περὶ τῆς Καππαδοκίας, μεγάλης ἐπαρχίας τῆς Ἐλάσσονος Ἀσίας, καὶ νὰ ἀνασκάψω τοὺς τάφους τῶν πατέρων μου· καὶ τοι βεβαίως δὲν ἦλπίζον νὰ ἀνακαλύψω κειμήλια, οὐδὲ ἀλύσεις δῆμως εὔρον πανταχοῦ συσσωρευμένας· προχωρῶ δὲ εἰς τὰς ἐρεύνας μου, καὶ

ἔτι μᾶλλον ἐνθαρρυνόμενος, εἶδον ὅτι πατριωτικὸν μοὶ ἐπεβάλλετο χρέος νὰ διασκεδάσω, ὃσον μοὶ ἐπέτρεπον αἱ νηπιάζουσαι δυνάμεις μου, τὰς σφαλεράς ἰδέας καὶ δοξασίας τῶν μὴ εἰδότων· ἐκ τούτου λοιπὸν δρμηθεὶς, ἐτόλμησα νὰ ἐκδώσω εἰς φῶς τὸ μικρόν μου πόνημα, τὸ διποῖον περιέχει, ἀν καὶ ἀτέχνως, τὴν ἀρχαίαν ἴστορίαν τῆς Καππαδοκίας μέχρι τῆς καταλήψεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν θρησκευμάνων τούρκων, καὶ ταύτην ἐν περιλήψει, ὡς καὶ τὴν περιγραφὴν τῶν σημερινῶν πόλεων καὶ χωρίων τῶν ἐπαρχιῶν Καισαρείας καὶ Ἰκονίου μετὰ τῶν ἐρειπίων τῶν εὑρισκομένων εἰς αὐτάς· ἐπειδὴ δὲ τὸ Ἰκόνιον ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἥτο καθέδρα βασιλείου ζήνους τινὸς τουρκικοῦ, ἐξέθεσα διλίγα τινὰ περὶ τῶν περιπετειῶν, εἰς ἀς ὑπέπεσε ἡ ἀρχαία αὐτη ἐπίσημος πόλις, ἐλπίζων πάντοτε ὅτι, καὶ μικρὸν ἀν προσθέσω εἰς τὴν Ἐλληνικὴν ἀρχαιολογίαν, θέλω κινήσει τὸν κάλαμον ἀλλων πολὺ ἐμοῦ κρειττόνων εἰς συγγραφὰς τοιάντας ἀπάστης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐντελεστέρας, ἀς μετὰ ταῦτα ἀνὴρ ἀπάντων ἀλλων φέρτερος θέλει συμπήζει καὶ ἀποτελέσει σύγγραμμα, οἷον ἐν τῇ Ἐλληνικῇ ἀρχαιολογίᾳ εἰσέτι δὲν ἔχομεν.

Καὶ περὶ μὲν τῶν ἀρχαίων πηγῶν, ἐξ ᾧ ἡρανίσθην, ἐν αὐτῇ τῇ ἀφηγήσει τῆς ἴστορίας θέλω ἐκθέσει· ἐκ τῶν νεωτέρων δὲ παρ’ οὐδενὸς ἡρανίσθην, ἐκτὸς τοῦ πονήματος τοῦ ἀοιδήμου Κυρίλλου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως· δ ἀνὴρ οὗτος Μητροπολίτης ὁν Ἰκονίου περιγήθη πλεῖστα μέρη τῶν ἐπαρχιῶν Καισαρείας καὶ Ἰκονίου, καταφρονήσας τὰς τότε δεινὰς περιστάσεις, καὶ ἐξέδωκε τὸ μικρὸν αὐτοῦ πόνημα· ἐκ τοῦ πονήματος λοι-

πὸν τούτου ἡρανίσθην τινὰ, περιηγηθεὶς καὶ δὲ ἴδιος, δσον μοὶ ἐπετράπη, τὰ μέρη ταῦτα, καὶ μάλιστα ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὅποια ὑπῆρχον ἀρχαῖς οἰκοδομαι, ἐπιγράμματα καὶ ἐρείπια περιγράφων δὲ τὰ χωρία καὶ πόλεις ἔξεθεσα καὶ διλίγα περὶ τῆς διανοητικῆς τῶν ὁμογενῶν κατοίκων καταστάσεως, ἐλπίζων ὅτι θέλω κεντήσει τὴν φιλοτιμίαν των εἰς τὸ νὰ προσθῶσιν ἐπὶ τὰ κρείττω τοιοῦτον τὸ ἐμὸν πόνημα· εὐχομαι δὲ εἰς ἄλλους πολὺ ἐμοῦ κρείττονας καὶ περισσότερον εἰδότας τὰ τῆς μεγάλης ταύτης ἐπαρχίας κάλλιον ἐμοῦ νὰ γράψωσιν.

N. S. Ρίζου.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

α). **Καππαδόξ καὶ Καππαδοκία.** —
ὅρια τῆς Καππαδοκίας — **Ηρόδοτος** — **Στράβων.**

Τὰ δύοματα Καππαδόξ καὶ Καππαδοκία εἰσὶ πάντως Ἀσιατικά· καὶ πιθανῶς Συριακά, ἢ εἰς τὰς Ἀραμαϊκὰς ἀγήκοντα γλώσσας· οἱ ἐν τῷ στρατῷ τοῦ Ξέρξου Σύριοι, ὡς οἱ Παφλαγόνες ὀπλισμένοι, ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν Ηερσῶν καθ' Ἡρόδοτον (Ζ. 72.) Καππαδόκαι· κατὰ τὸν σοφὸν Εὐστάθιον Θεσσαλονίκης, ὡνομάσθη οὕτως ὑπὸ Καππαδόκος οὗτος τοῦ Νινύου βασιλέως τῆς Ἀσσυρίας· δὲ Νινύας καθ' Ἡρόδοτον καὶ Διόδωρον, υἱὸς ἦν τοῦ Νινού καὶ τῆς Σεμιράμιδος (2,080 π. χ.) δτε δὲ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους αἱ μάχιμοι Ἀμαζόνες, αἱ πρὸς τῷ θερμώδοντι κατοικοῦσαι ποταμῷ, εἰσβάλοντες εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον, μετὰ τῆς βασιλίσσης αὐτῶν Εύρυπολης, ἐξέτεινον τὰς κατακτήσεις των μέχρι τῆς Νινευῆς, οἱ Καππαδόκαι μετ' αὐτὰς ὀρμησαν ὑπὸ τὸν Καππαδόκα εἰς τὰ μεθόρια τῆς Ἀσσυρίας, καὶ ἔκτοτε ἀποβαλόντες τὸ ὄνομα «Ἀσσύριοι» πιθανῶς ἔλαβον τὸ ὄνομα τῶν Καππαδόκων· κατὰ δὲ τὸν σοφὸν Φιλοστόργυιον οἱ Καπ-

παδόκαι ὅλιγα ἔτη μετὰ τὸν καππαδοκὸν ἐκκινήσαντες ἐκ τῶν χωρῶν τῆς Ἀσσυρίας τῶν περιθρεχομένων κυρίως ὑπὸ Τίγρεως καὶ Εὐφράτου μετὰ τοῦ Μαζόχ ἔκτου μίοντος ίαζεθ, υἱοῦ τοῦ Νῶε, ἀπώκησαν εἰς τὴν Καππαδοκίαν ὄνομάσαντες αὐτὴν ὅμωνύμως τῆς παλαιᾶς πατρίδος των ὁ σοφὸς Γερμανὸς Γεωγράφος Νιτισίχος λέγει « καθὼς Ἰνδία ὄνομάσθη οὕτω ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ ποταμοῦ, οὕτω καὶ ἡ Καππαδοκία ἀπὸ ποταμοῦ Καππαδόκου, λαμβάνοντος τὰς ἀρχάς του ἀπὸ τῶν μεθορίων τῆς Καππαδοκίας καὶ Γαλατίας, καὶ ἐκβάλλοντος εἰς τὸν Ἄλυν. » διπέρ φαίνεται ἡ τον πιθανὸν, καθότι καὶ ὁ ποταμὸς ὃς καὶ ἡ ἐπαρχία ἔλαθον τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ τοῦ Καππαδόκου υἱοῦ τοῦ Νινύου. Οἱ Καππαδόκαι μετὰ τὴν ἐξ Ἀσσυρίας μετανάστευσίν των, (μέχρι τοῦ 530 π. χ.) ὑπέκειντο τοῖς Ἀσσυρίοις, εἴτα τοῖς Μήδοις, εἴτα δὲ τοῖς Πέρσαις, ἀρξαμένοις καὶ τῶν Μήδων αὐτῶν τὸ μεταξὺ Λυδῶν καὶ Μήδων ὅριον ἦν ὁ ποταμὸς Ἄλυς, ὅστις κατὰ τὸ πρὸς βορρᾶν ῥέον αὐτοῦ μέρος ἐχώριζε τοὺς Συρίους Καππαδόκας πρὸς Ἀνατολὰς καὶ τοὺς Παφλαγόνας πρὸς δυσμὰς αὐτοῦ ἐκ τῆς παρ' Ἡροδότῳ συγκεχυμένης περιγραφῆς τοῦ Ἄλυος ἐξάγεται ὅτι οἱ Καππαδόκαι ἦσαν ἀμέσως πρὸς ἀνατολὰς τοῦ κατὰ βορρᾶν ῥέοντος μέρους αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἐξετείνοντο ἐντεῦθεν μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντου· ἐν ἄλλῳ τοῦ Ἡροδότου χωρίῳ μνημονεύονται οἱ Καππαδόκαι ὡς γείτονες τῶν Φρυγῶν πρὸς δυσμὰς καὶ τῶν Κιλκίων κατὰ νότον, ἐκτεινομένων μέχρι θαλάσσης, ἐνθα ὑπάρχει ἡ Κύπρος, τουτέστι μέχρι τῆς Μεσογείου· ὁ αὐτὸς ἴστοροιογράφος (E. 52), περιγράφων τὴν ἀπὸ Σάρδεις εἰς Σοῦσα ἀγουσαν δόδον, λέγει τὸν Ἄλυν ὅριον μεταξὺ Φρυγίας καὶ Καππαδοκίας· ἄλλοθι δὲ ὁ τῆς ἴστορίας πατήρ (B. 104). τιθηκει τοὺς Συρίους περὶ τὸν

Θερμόδοντα καὶ τὸν Παρθένιον ποταμὸν, εἰ καὶ ἀμφιβάλλεται εὐλόγως ὑπὸ τινῶν τὸ περὶ Παρθενίου λεγόμενον ἀκριβῶς τοῦ χωρίου ἐξεταζομένου· (α) ὅπως δὲ ὁ Ἡρόδοτος ὁρίζει τῶν Καππαδοκῶν τὴν χώραν οὐδὲν πλέον τῶν εἰρημένων ἐξάγεται ἐξ αὐτοῦ ὡς πρὸς τὴν ἐκτασιν αὐτῆς τὰ δρια αὐτῆς εἰσὶν οὕτω πολὺ μικρότερα προφανῶς, ἢ τὰ τῆς μετὰ ταῦτα Καππαδοκίας, τὰ δὲ τῆς Κιλικίας ἦσαν πολὺ εὐρύτερα, διότι ἡ τοῦ Ἡροδότου Κιλικία ἐξετείνετο πρὸς βορρᾶν τοῦ Ταύρου καὶ ἀνατολὰς τοῦ Εὐφράτου, διθεν οἱ Σύριοι, ἐν τῷ τρίτῳ τοῦ Δαρείου νομῷ περιλαμβανόμενοι (Ἡροδ. Γ. 90), μετὰ τῶν Παρθαρίων καὶ τῶν Μαρουανδιῶν, ἦσαν Καππαδόκαι· τὸ τῶν Σύρων, δνομα φαίνεται ἐκπαλαι ἐκτεινόμενον ἀπὸ τῆς Βασιλωνίας μέχρι τοῦ Ἰσσικοῦ κόλπου, κἀκεῖθεν μέχρι τοῦ Εὐξείνου (Στραβ. σελ. 737)· δ Στράβων λέγει ὅτι καὶ ἐν τῷ κατ' αὐτὸν χρόνῳ ἀμφότεροι οἱ Καππαδόκες, οἵτε πρὸς τῷ Ταύρῳ καὶ οἱ πρὸς τῷ Πόντῳ οἰκοῦντες, ὡνομάζοντο Λευκόσυροι, ὡς εἰ ὑπῆρχον μέλανες τινὲς Σύριοι, ἢ κεκαυμένοι τὴν χρόαν οἱ κατοικοῦντες κατ' ἀνατολὰς τοῦ Ἀμανοῦ, τοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν Στράβωνα, ἀποσπάσματος δητος τοῦ Ταύρου (σελ. 542)· Τὰ ὄνόματα Συρία καὶ Ἀσσυρία ταυτόσημα παρ' Ἑλλησι πολλάκις ὄντα, ἐδήλων τὴν κατὰ μῆκος τοῦ Πόντου καὶ ἀνατολικῶς τοῦ Ἄλυος τὸ πρώτον ὑπὸ τῶν Ἐλλήνων γνωσθεῖσαν χώραν, καὶ μὴ ὑπὸ αὐτῶν ἐξῆντος ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο λησμονηθεῖσαν (Ἀπολλ. Ἀργον. β. 948, 964 Διονυσ. Περικλ. 772 καὶ Εὐσταθ. αὐτόθι). ἐπὶ τῆς μεγάλης τῶν Περσῶν μοναρχίας ἡ τῶν Καππαδόκων χώρα, κατὰ

(α) Ἱδε ἐφημ. Μαθητ. ἔτος β'. σελ. 238.

τὴν εὐρυτάτην αὐτῆς σημασίαν, διήρητο εἰς δύω Σατραπίας. Καταλαβόντες δὲ αὐτὰς οἱ Μακεδόνες, περιεῖδον ἀμφοτέρας εἰς βασίλεια συσταθείσας, ἐκόντες τε ἔχοντες, ὄνομάσαντες τὸ μὲν ἴδιως Καππαδοκίαν, συγκροτούμενον ἐκ τῆς πρὸς τῷ Ταύρῳ διμωνύμου χώρας, τὸν δὲ Πόντον ἡ Καππαδοκίαν πρὸς τῷ Πόντῳ (Στραβ. 534)· ἐκ τοῦ Ξενοφῶντος (Ἀναθ. Α. 2 20.), ἐφ' οὖν ὑπῆρχον πάντας αἱ δύω Σατραπίαι, φύνεται ἡ Καππαδοκία ἔχουσα πρὸς δυσμάς τὴν Δυκαονίαν· ἀλλ' ἡ Δυκαονία καὶ Καππαδοκία διετέλουν ὑφ' ἓν Σατράπην, καὶ δὲ Ξενοφῶν μιᾶς μόνον Σατραπίας μνημονεύει, Καππαδοκίας καλούμενης, ἀν δὲ εἰς τὸ τέλος τοῦ Ζ'. βιβλίου καταγραφὴ μάρχει γνησία. (Ἀναθ. Ζ'. 25).

Η Καππαδοκία, ἐν τῇ εὐρυτάτῃ αὐτῆς ἐκτάσει, συγ-
στατο ἐκ διαφόρων τόπων καὶ λαῶν· οἱ τὴν αὐτὴν δὲ ἡ
σχεδὸν τὴν αὐτὴν, δμιλοῦντες γλώσσαν, καὶ δὲ αὐτὸς, ὡς
πιστεύομεν, λαδὲ ὅντες, οἱ Σύριοι ὁρίζοντο πρὸς μεσημ-
βρίαν ὑπὸ τοῦ πρὸς τῇ Κιλικία Ταύρου, τοῦ χωρίζοντος
τὸ δροπέδιον τῆς Καππαδοκίας ἀπὸ τῆς παρὰ τὴν Με-
σόγειον θάλασσαν χώρας αὐτῆς· πρὸς ἀνατολὰς δὲ ὑπὸ
τῆς Αρμενίας καὶ τῆς Κοιλήδος καὶ τῶν ἐνταῦθα μεσο-
λαβούσῶν φυλῶν, διαφόρους λαλουσῶν γλώσσας, καὶ
πλείστων οὐσῶν κατὰ τὴν μεσημβρινῶς τοῦ Εὔξείνου ὁρε-
γὴν χώραν· πρὸς βορρᾶν ωρίζοντο ὑπὸ τοῦ Εὔξείνου Πόντου
μέχρι τῶν προχοῶν τοῦ Άλυσος, καὶ πρὸς δυσμάς ὑπὸ τῶν
Παφλαγόνων καὶ τῶν κατοικούντων τὴν Φρυγίαν, μέχρι
τῶν μεθορίων τῆς Δυκαονίας Γαλατῶν, καὶ τῶν οἰκούντων
τὴν τραχεῖαν Κιλικίαν Κιλίκων (Στραβ. 533). τὰ κατὰ
Στράβωνα ὅρια ταῦτα τῶν τῶν Καππαδόκων ἔθνους συμ-
φωνοῦσι πρὸς τὰ ὑπὸ Ἡροδότου ἀσαφῶς πᾶς καὶ ἀορί-
στως εἰρημένα, κατὰ τοῦτο μόνον διαφέροντα τούτων,

ὅτι δὲ Στράβων παρεισάγει τὸ σηματόν, τυ-
χοδιώκτου λαοῦ, ἀπὸ Γαλατίας εἰς Ἀσίαν τὴν Μικρὰν
μετὰ τοὺς καὶ Ἡρόδοτον χρόνους ἐλθόντος καὶ ἐν αὐτῇ
κατασταθέντος· οἱ παλαιοὶ ἐν τοσούτῳ διέκριγον τοὺς Κα-
τάονας τῶν Καππαδόκων ὡς διάφορον γένος, εἰ καὶ ἐ-
μργγλωσσον αὐτοῖς· καὶ ἀπαριθμοῦντες τὰ ἔθνη ἐπίθεσαν
τὴν Καταονίαν μετὰ τὴν Καππαδοκίαν, καὶ μετὰ ταῦτα
ἥρχοντα εἰς τὸν Εὐφράτην, καὶ τὰ πρὸς ἔω αὐτοῦ ἔθνη·
ῶστε καὶ αὐτὴν τὴν Μελιτινὴν κειμένην μεταξὺ Καταο-
νίας καὶ Εὐφράτου, καὶ τῇ Κοιμαγηνῇ διμοροῦσαν κα-
τέλεγον ὑπὸ τὴν Καταονίαν· Ἀριαράθης δὲ πρῶτος προσα-
γορευθεὶς Καππαδόκων βασιλεὺς, προσέλαβε τῇ Καππα-
δοκίᾳ τὴν Καταονίαν· (τὸ περὶ τούτου χωρίον τοῦ Στρά-
βωνος, 534, εἰ καὶ σκοτεινὸν ἐν μέρει, οὐδόλως ἐπηρεά-
ζει τὴν γενικὴν ἔννοιαν Ζ'. ἐφημ. Μαθ. ἔτος β'. σελ. 256).

— — —
β'.) Πέρσαι — Βασιλεῖς τῆς Καππαδο-
κίας — Ἀριβαῖος — Ἀριαράθαι —
Ἀλέξανδρος ὁ μέγας — Ἀριοβαρ-
ζάνης — Ρωμαῖοι — Μιθριδάτης
βασιλεὺς τοῦ Πόντου — Τιγράνης
— Τὸ βασίλειον τῆς Καππαδοκίας
γίνεται Ρωμαϊκὴ ἐπαρχία.

Η Καππαδοκία δτε ἥτο ὑποτελής κατ' ἀρχὰς τοῖς
Πέρσαις δὲν παρήγαγε βασιλέα ἀξιομνημόνευτον ἐν τῇ
ἱστορίᾳ ἐκτὸς τοῦ Ἀριβαίου· δὲ βασιλεὺς οὗτος ζῶν ἐπὶ

τὸν Μεγάλου Κύρου, εἶχε κρυφίως συνδέσει συμμαχίαν μετὰ τῶν ἀσσυρίων κατ' αὐτοῦ φωραθεὶς δὲ, μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ Κράτους τούτου, ἐφονεύθη μετὰ πολλῶν ἄλλων ὑπὸ τοῦ Κύρου· καὶ οὕτω ἡ Καππαδοκία ἐπήγετο ὡς Σατραπία εἰς τὴν Κυριαρχίαν τῶν Περσῶν· ἐπὶ τῆς βασιλείας δὲ τοῦ ἀρταξέρξου τοῦ Μνήμονος (368) ἀπεκατεστάθη ἴδιαιτερον βασιλεῖον, λαβὼν πρῶτον βασιλέα Ἀριαράθην τὸν ἄ. μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Ὀλοφέρνους, ἔλκοντος τὸ γένος ἀφ' ἐνὸς τῶν ἐπτὰ ἡγεμόνων ἡ Παρσαγαδῶν, τῶν φονευσάντων τὸν ἄρπαγα Σμέρδιν τῷ 521 π. χ.) δ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πρώτου Ἀριαράθου Ὀλοφέρνους υἱὸς Ἀριαράθης δ β'. μαθὼν διτὶ ἀλέξανδρος δ μέγας διὰ τῆς Καισαρείας θέλει ὑπάγει κατὰ τῶν Περσῶν ἔφυγεν εἰς τὴν Ἀρμενίαν· δ δὲ ἀλέξανδρος τὸν Σαβίκταν καταστησάμενος Σατράπην τῆς Καππαδοκίας διευθύνθη εἰς τὸν πρὸς δν δρόν του διὰ τῆς Κιλικίας (Ἄρριαν. ἀναδ. Ἀλεξ. βιβλ. β'. §. 4). μετὰ τὸν θάνατον δὲ τοῦ ἀλέξανδρου, δ Περδίκκας λαβὼν διὰ κλήρου τὴν Καππαδοκίαν, τὸν μὲν Ἀριαράθην ἐξεθρόνισε καὶ ἐκρέμασε (ἐπειδὴ οὗτος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀλέξανδρου ἀπεκατέστη εἰς τὸν θρόνον του) μεθ' ὅλων τῶν αὐλικῶν καὶ τῆς πολυσυνθέτου θεραπείας του, ἐνεθρόνισε δὲ τὸν ἡγαπημένον του στρατηγὸν Εὔμενην· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Εὔμενου καὶ Περδίκκα, Ἀριαράθης δ Γ'. (α) ἀπωλέσας τὸν Μακεδόνα τοὺς Μακεδόνας. (Ἐφημ. Μαθ. σελ. 259).

κληρονομίαν μὲ βοήθειαν τῶν Ἀρμενίων καὶ ἔκτοτε ἐμεινεν ἀνεξάρτητος ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας· (320 π. χ. σχεδὸν) τοῦτον ἀποθανόντα διεδέχθη διοίσ του Ἀριάμνης, δ ὁποῖος ἐκλήθη δεύτερος, διότι δ τοῦ πρώτου Ἀριαράθου πατὴρ ὠνομάζετο διοίσ τους Ἀριάμνης, καὶ ἐσατράπευε τῆς Καππαδοκίας· δ Ἀριάμνης οὗτος δ Β'. βασιλεύσας ἐφ' ἵκανα ἔτη διεκρίθη ἐνεκα τοῦ φιλειρηνικοῦ καὶ συμβίβαστικοῦ πνεύματός του· εἶχε δὲ κλείσει συνθήκην συμμαχίας μετὰ τοῦ ἀντιόχου ἄ. τοῦ ἐπιλεγομένου σωτῆρος (284 π. χ.) δ τούτου δὲ υἱὸς Ἀριαράθης δ Δ'. συνεβασίλευσε μετὰ τοῦ πατρὸς ἐπὶ τῶν τελευταίων ἡμερῶν ἐκείνου· συζευχθεὶς δὲ τὴν θυγατέρα ἀντιόχου Β'. τοῦ Θεοῦ βασιλέως τῆς Συρίας, ἐγένετο στενὸς αὐτοῦ σύμμαχος (282)· δ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Ἐ. Ἀριαράθης λαβὼν εἰς γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ μεγάλου ἀντιόχου ἐσυμμάχησε μετὰ τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ καὶ ἐξεστράτευσε μετ' αὐτοῦ κατὰ τῶν Φωμαίων· νικηθεὶς δὲ δ ἀντιόχος, ἀπέστειλε τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ πρεσβευτὴν εἰς Φώμην, διού διεβλήθη εἰς δικαιοδεστάτας ἀποζημιώσεις· ἀλλ' ἐπειδὴ στερεὸν προσέφερεν εἰς τοὺς Φωμαίους ἐπικουρίαν κατὰ τοῦ Περσέως βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ἤξιώθη τῆς ὑψηλῆς τιμῆς τοῦ νὰ ὀνομάζεται φίλος τοῦ Φωμαίκοῦ λαοῦ· (190 π. χ.) δ υἱὸς αὐτοῦ Ἀριαράθης σ'. δ ἐπιλεγόμενος Φιλοπάτωρ ἀνανέωσε τὰς προύπαρχούσας πατρικὰς συνθήκας, καὶ συνηνωμένος μετὰ τῶν Φωμαίων ἐπετέθη κατὰ τοῦ Ἀριστονίκου ἀρπαξθρόνου τῆς Περγάμου· ἀλλὰ πρὶν ἀποπερατώσῃ τὸν πόλεμον ἀπέθανε ἀφῆσας ἐπτὰ υἱοὺς (162 π. χ.) ἐνεκα δὲ τῆς ἀνηλικιότητος τῶν υἱῶν του διεδέχθη τὴν βασιλείαν ἡ Σύζυγος αὐτοῦ Λαοδίκη· τὸ τέρας τούτο τῆς φύσεως ἐδολοφόνη-

σεν ἀνιλεῶς τοὺς πέντε οὐρανούς αὐτῆς, ἵνα μὴ διαφριλονει-
κήσωσί σοις τὰ ἐπὶ τοῦ θρόνου δικαιώματά των, καὶ οὔ-
τως στηριγμῇ αὐτῇ ἐπ' αὐτοῦ ἀλλ' ὁ ὄχλος, φιλανθρω-
πότερος, ἐπαναστατήσας αὐτὴν μὲν ἀπεδίωξεν, ἀπεκατέ-
στησέν δὲ εἰς τὸν θρόνον Ἀριαράθην τὸν Ζ'. δεστις ἐσώ-
θη, οἴκτω τῶν συγγενῶν αὐτοῦ, ἐκ τῶν χειρῶν τῆς θη-
ριωδεστάτης μητρός του μετ' ὀλίγον ἐδολοφονήθη καὶ δ
δυστυχής οὖτος παρὰ τοῦ Μιθριδάτου βασιλέως τοῦ Πόν-
του, καὶ συζύγου τῆς Δασδίκης· ή δὲ σύζυγος τοῦ δο-
λοφονηθέντος Ἀριαράθου Ζ'. παραδοῦσα ἑαυτὴν καὶ τὸν
θρόνον Νικομήδει Β'. βασιλεῖ τῆς Βιθυνίας, ἀπεκατέστη-
τὸν εἰς τὸν θρόνον, διὰ τοῦ Μιθριδάτου Ἀριαράθην τὸν
Η'. τὸν δποῖον ἐκ μικρᾶς αἰτίας ὅρμωμενος ἐφόνευσεν ὁ
θεῖος του Μιθριδάτης (α) (129 π. χ.) ἀντικαταστήσας αὐ-
τὸν διὰ τοῦ δοκταστοῦς υἱοῦ του· τοῦτον δὲ μὴ παραδεχ-

(α) Ὁ Ἀρριανὸς περὶ τοῦ γένους τῶν βασιλίων τῆς Καππαδοκίας καὶ
τοῦ Πόντου λέγει τὰ ἔξι· ... Μακεδόνων δέ οὐ πολὺ μετέπειρον ἐς ἀλλή-
λους στασιασάντων, Ἀντίγονος μὲν ἦρχε Σωρίας· Μαθριδάτης δ' αὐτῷ
συνῆν, ἀνὴρ γένους βασιλείου Περσικοῦ· καὶ δὲ Ἀντίγονος ἐνύπνιον
ἔδοξε πεδίον σπεράτιον χρυσάφι, καὶ τὸ χρυσόν ἐκθερίσαντα τὸν Μιθριδάτην, ἐς
τὸν Πόντον σχεσθεῖ· καὶ δὲ μὲν αὐτὸν ἐπὶ τῷδε συλλαβόντων ἐθίστησε
ἀποκτεῖν· δὲ δὲ τοῦ γένους τοῦ Λιπανεῖσθιν οὗτος, καὶ φραξμένης τι χωρίον
τῆς Καππαδοκίας, πολλῶν οἱ προστίθενται ἐν τῷδε τῇ Μακεδόνων ἀ-
γορᾷ, Καππαδοκίας τε αὐτῆς καὶ τῶν ὅμορφων περὶ τὸν αὐτὸν ἐθνὸν κα-
τέσχεν· ἐπίτε μέγα τοῦ ἀρχήν προσγαγόν, παῖσι παρέδωκεν· οἱ δὲ ἡρ-
χοι, ἔτερος μεθ' ἔτερον, οἵας ἐπὶ τὸν ἕντον ἀπὸ τοῦ πρώτου Μιθριδάτην,
δις Ῥωμαίοις ἐπολέμησεν. τούτου δὲ τοῦ γένους ὅντες οἱ Καππαδοκίας τε
καὶ τοῦ Πόντου βασιλεῖς, ἐσθ δέ μοι δοκοῦσι διέλειν τὴν ἀρχὴν, καὶ
εἰ μὲν τοῦ Πόντου κατασχεῖν, οἱ δὲ Καππαδοκίας (Αππ. Μιθρ. ηλ. 93.)

Θεῖς δὲ λαὸς, ἐνεθρόνισε τὸν ἀδελφὸν τοῦ φονευθέντος Ἀ-
ριαράθου (91 π. χ.) ἥ ωμοτης τοῦ Μιθριδάτου μὴ ἀνε-
χομένη καὶ τοῦτον, ἐνεθρόνισε καὶ αὐτῆς τὸν οὐρανὸν τοῦ
ὑπείκων ὅμως εἰς τὰς δεήσεις τῆς Δασδίκης ἀπεκατέστη-
σεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν τρίτον υἱὸν τοῦ Ζ'. Ἀριαράθου,
διν ἀπορρίψασα ή Ῥωμαϊκὴ σύγκλητος συνεχώρησεν τοῖς
Καππαδόκῃς τὸ διοικεῖν ἑαυτοὺς δπως ἐθούλοντο (αὐτο-
νομεῖσθαι), οὗτοι δὲ πέμψαντες πρέσβεις εἰς 'Ρώμην πα-
ρηγούντο τὴν ἐλευθερίαν, « οὐ γάρ δύνασθαι φέρειν αὐτὴν
ἐφασαγ » ἐξήτουν δὲ ἵνα ἀποδειχθῇ αὐτοῖς βασιλεὺς· οἱ
Ῥωμαῖοι θαυμάσαντες διὰ τοῦτο ἐπέτρεψαν αὐτοῖς ἵνα
ἐκλέξωσι κατὰ χειροτονίαν βασιλέα ἐξ αὐτῶν, δην ἀν
εθούλοντα, καὶ εἶλοντο τὸν Ἀριοβαρζάνην, δεστις ὀνομά-
ζεται ἐν τοῖς ἑαυτοῦ νομίσμασι Φιλορωμαῖος (Στραβ. 540. Ιουστ. XXXVIII 2). δ νέος οὗτος βασιλεὺς Ἀριο-
βαρζάνης Α. ἐξεβλήθη τῆς Καππαδοκίας καὶ τοῦ θρόνου
αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Μιθριδάτου· διωκόμενος δὲ ὑπὸ^{*}
αὐτοῦ κατέφυγε εἰς τοὺς Ῥωμαίους, οἵτινες ἤναγκασαν,
διὰ τοῦ Σύλλα, τὸν Μιθριδάτην νὰ παραχωρήσῃ τὴν Καπ-
παδοκίαν εἰς τὸν νόμιμον αὐτῆς βασιλέα (π. χ. 92). δ
Μιθριδάτης παρεχώρησεν μὲν τὴν Καππαδοκίαν, ὑπέκρυ-
πτεν ὅμως τὴν κατὰ τοῦ Ἀριοβαρζάνους δργήν του και-
ροφυλακτῶν πάντοτε· ἴδων λοιπὸν μετ' ὀλίγον τοὺς Ῥω-
μαίους περιπλακέντας εἰς τὸν συμμαχικὸν πόλεμον, συμ-
μαχεῖ μετὰ Τιγράνους Β'. τοῦ βασιλέως μὲν τῆς Μεγά-
λης Ἀρμενίας, ἐπὶ θυγατρὶ δὲ γαμβροῦ αὐτοῦ, κατατρο-
πόνει τοὺς κατ' αὐτοῦ πεμφθέντας Ῥωμαίους στρατηγούς
καὶ κυριεύει ἐντὸς ὀλίγου (89 π. χ.) τὴν Καππαδοκίαν·
τοῦτο ἥρεθισεν τὴν ὁργὴν τῶν Ῥωμαίων διήγειρον ὅθεν

νέου πόλεμον κατά τοῦ Μιθριδάτου, ἀπαιτοῦντες παρ' αὐτοῦ τὴν παραχώρησιν τῆς Καππαδοκίας εἰς τοὺς ιδίους της ἡγεμόνας δὲ Μιθριδάτης, μολονότι κατ' ἄρχας ἀπεδείχθη νικητής, ἡναγκάσθη δύως ἐπὶ τέλους νὰ ἔκτεσῃ τὰ ὑπὸ τῶν Ρωμαίων λεγόμενα· παρεχώρησε λοιπὸν τὴν Καππαδοκίαν εἰς τὸν Ἀριοβαρζάνην, ἀλλ' ἄμα, μετά τινας ἐνιαυτοὺς, εἶδε τοὺς Ρωμαίους περιπεπλεγμένους εἰς μάχας, ἐπανέλαβε τὴν ἔκτελεσιν τῶν ἀρχαίων αὐτοῦ βουλευμάτων συμμαχήσας καὶ αὐθις μετὰ Τιγράνους βασιλέως τῆς Ἀρμενίας δὲ Τιγράνης, καθὸ σύμμαχος τοῦ ἔχθροῦ τῆς Καππαδοκίας, εἰσέβαλεν εἰς αὐτὴν (76 π. χ.) μὲ πολλὰ στίφη Ἀρμενίων καὶ ἐδήσωσε ἀπασαν τὴν ἐπαρχίαν, αἰχμαλωτίσας πολλοὺς κατοίκους αὐτῆς, ἐξ ὧν κατώκησε τὰ Τιγρανίκερτα, πόλιν, τὴν δοποῖαν ἔκτισεν οὗτος εἰς τὴν Μεσοποταμίαν^(α) οἱ Ρωμαῖοι, καὶ αὐθις, ἀνεδείχθησαν προστάται τῶν Καππαδόκων, διότι, πολεμήσαντες τὸν Μιθριδάτην καὶ Τιγράνην, κατετρόπωσαν αὐτοὺς, καὶ παρέδωκαν τὴν βασιλείαν εἰς τὸν Ἀριοβαρζάνην δὲ Ἀριοβαρζάνης γενόμενος κύριος τοῦ βασιλείου του παρέδωκε τὸν θρόνον τελευταῖον τῷ μὲν αὐτοῦ Ἀριοβαρζάνῃ Β'. τῷ (63 π. χ.) τούτου δὲ βασιλεύοντος δὲ Κικέρων ἦν Ἀνθύπατος τῆς Κιλικίας (π. χ. σελ. 40).

(α) . . . Τιγράνη τὸν γαμήρὸν Μιθριδάτης ἔπεισεν, εἰς Καππαδοκίαν ἐμβαλεῖν, διπερ ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ μὲν σύφισμα οὐκ ἔλαβε Ρωμαῖος· δὲ Ἀρμένιος, Καππαδοκίαν σαργηνεύσας, ἐς τριάκοντα μυριάδας ἀνθρώπων ἀναστάστους ἐξ Ἀρμενίαν ἐποίησε, καὶ συνήκιζεν αὐτοὺς μεθ' ἑτέρων ἐς τι χωρίον, ἔνθα πρῶτον Ἀρμενίας τὸ διάδημα αὐτὸς περιεβάκατο, καὶ Τιγρανίκερτα ἀφ' ἑαυτοῦ προσεῖδε, Ἀππ. Μιθριδ. σελ. 40).

64) καὶ ὑπεστήριζεν αὐτὸν, ἄλλοι δὲ εἰσὶ γνώμης ὅτι δὲ βασιλεὺς δὴ ὑπεράσπιζεν δὲ Κικέρων ἦν δὲ τρίτος Ἀριοβαρζάνης καὶ ἀν τοῦτο ἀληθεύη δὲ Ἀριοβαρζάνης Β'. ἀπέθανε πρὸ τοῦ 51 π. χ. δὲ τοῦ Κικέρωνος φίλος Ἀριοβαρζάνης, ὁ φειλε μεγάλας χρημάτων ποσότητας τῷ Κ. Πομπηῖῳ τῷ μεγάλῳ καὶ τῷ Μ. Ι. Βρούτῳ¹ ἀπαιτούντων δὲ τούτων παρὰ τοῦ πνεστάτου βασιλέως τὸ δολημα, ὑπεχρεώθη δὲ Ἀνθύπατος νὰ παρενοχλῇ αὐτὸν ἄκων, χάριν τῶν ἀπλήστων δανειστῶν δὲ Ἀριοβαρζάνης καὶ τοι στερούμενος καὶ φόρων τακτικῶν καὶ ἴδιου θησαυροῦ, στενοχωρηθεὶς ἔδωκε διὰ μὲν τὸν βροῦτον ἔκατὸν περίπου τάλαντα, διὰ δὲ τὸν Πομπηῖον συγγραφὴν (διμόλογον) 200 ταλάντων ἔξαμπλου προθεσμίας (Ad Aff. VI. I. 3) δὲ Ἀριοβαρζάνης οὗτος ἤνωθη μετὰ τοῦ Πομπηῖου κατὰ τοῦ Καΐσαρος, ἀλλ' δὲ Καΐσαρ οὐ μόνον συνεχώρησεν αὐτῷ τοῦτο, ἀλλὰ προσέθηκεν εἰς τὸ κράτος αὐτοῦ καὶ μέρος τῆς Ἀρμενίας (Διων. Κασ. Μ. Α.) δτε δὲ Δ. Κάσσιος ἦν ἐν Άσίᾳ (π. χ. 42²) στραταλογῶν διὰ τὸν κατὰ Ἀντωνίου καὶ Ὁκταβίου πόλεμον, ἀπέστειλεν ἵππεις τινας καὶ ἀπέκτειναν τὸν Ἀριοβαρζάνην ἐπὶ αἰτίᾳ δτι συνώμοττε δῆθεν κατὰ τοῦ Κασσίου οἱ φογεῖς ἐγύμνωσαν τὸν θανόντα βασιλέα καὶ ἀφεῖλον αὐτὸν καὶ χρήματα καὶ πᾶν δὲ τι πιμαλφὲς κινητὸν ἦν ἐπ' αὐτῷ· τούτον διαδέξατο Ἀριαράθης δὲ Ι. ἐξωσθεὶς ἔπειτα τοῦ θρόνου ὑπὸ Σισσίνου οἰοῦ τοῦ Ἀρχελάου καὶ τῆς Γλαφύρας ἀπεκατεστάθη δὲ πάλιν μετ' ὀλίγον, ἀλλὰ ἀκολούθως ἡναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ πρὸς ὄφελος τοῦ Β'. Ἀρχελάου οἰοῦ τῆς Γλαφύρας³ (42. π. χ.) μολονότι δὲ δὲ Ἀρχελαος ἐβοήθησε τὸν Μάρκον Ἀντώνιον ἐν τῇ κατὰ τοῦ

Οκταδιανοῦ μάχη, ὁ Αὔγουστος κατατροπώσας τὸν ἔγθρὸν δὲν ἐμνησικάκισεν, ἀλλὰ διετήρησε αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου (α) προσθέσας εἰς τὸ βασίλειόν του (π. χ. 20) μέρη τινα ἐκ τῆς Κιλικίας καὶ τὴν μικρὰν Ἀρμενίαν (Δίων Κασ. Θ') τῷ (15 π. χ.) μεταπεμψάμενος εἰς Ρώμην ὁ Τιβέριος τὸν Ἀρχέλαον ἐκράτησεν αὐτὸν ἐκεῖ ἀπέθανε δὲ πιθανῶς τῷ 17 μ. χ. ἔτει καὶ τὸ βασίλειον αὐτοῦ ἐγένετο Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία, (Tac. Annal. XII. 49. Δίων Κασ. NZ. 17 Στραβ. 534) διοικουμένη ὑπὸ ἐπιτρόπου τοῦ Καίσαρος.

γ'. Σχῆμα καὶ ἔκτασις τῆς Καππαδοκίας καθ' Ἡρόδοτον καὶ Στραβ. — διαιρέσις αὐτῆς εἰς στρατηγίας κατὰ Στραβ. Πλίνιου Πτολεμαῖον — Εὐφορία — μεταλλικὰ προϊόντα.

Η Καππαδοκία θεωρουμένη ἐν τῇ μεγίστῃ αὐτῆς ἐκτάσει, ἐστὶ, κατὰ Στράβωνα (ἐνθ. ἀνωτ.), ὡς ισθμὸς μεγάλης χερσονήσου σφιγγόμενος θαλάσσαις δυσὶ, τῇ τε τοῦ Ισσειοῦ κόλπου πρὸς νότον μέχρι τῆς τραχείας

(α) ὁ Ἀρχέλαος ήν ἔγγονος τοῦ Ἀρχέλαου στρατηγοῦ τοῦ Ηριδάτου.

Κιλικίας, καὶ τῇ τοῦ Εὔζείνου πρὸς βορρᾶν μεταξὺ Σινόνηπης τε καὶ τῆς παραλίας τῶν Τιβαρηνῶν τῶν πρὸς τὸν Θερμόδοντα· ἅπασα δὲ ἡ προσεσπέριος τοῖς Καππαδόκεις χώρα ἡ ἐντὸς τοῦ ισθμοῦ ὠνομάζεται Χερσόνησος· καθ' Ἡρόδοτον, ἐντὸς Ἄλυος (χώρα) τουτέστι πρὸς δυσμάς αὐτοῦ· ἐπὶ τοῦ Στράβωνος τὸ δυσμικὸν τοῦτο μέρος τῆς Άσίας ἐκαλεῖτο ἐν γένει ἐντὸς Ταύρου Άσία, ἐν ᾧ περιελαμβάνετο καὶ αὐτὴ ἡ Λυκία· τὸν ισθμὸν δὲ τοῦτον ὄνομάζει ὁ Ηρόδοτος Αύγένα, ἀλλὰ αἱ διαστάσεις αὐτοῦ δὲν θεωροῦνται ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἀκριβεῖς ὅπως ἐκτίθενται ὑπὸ τοῦ Ηρόδότου, λέγοντος τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ πέντε ἡμερῶν εὐζώνῳ ἀνθρεπὶ (A. 72). Λέγεται δὲ ὁ αὐτὸς Ηρόδοτος ὅτι ἡ ἡμερησία ὁδοῦ ἦν 200 στάδια (Δ. 101), καὶ ἀλλαχόθε 150 (E. 53)· τὸ κατὰ πλάτος μέγεθος τῆς Καππαδοκίας ἀπὸ τοῦ Πόντου (τῆς ἐπαρχίας) μέχρι τοῦ Ταύρου, τοῦ μεσημβρινοῦ αὐτῆς ὁρίου, ἐστὶ, κατὰ Στράβωνα δύον χίλιοι καὶ δικακόσιοι στάδιοι· τὸ μῆκος δὲ ἀπὸ τῆς Λυκαονίας καὶ Φρυγίας, δυτικῶν αὐτῆς ὁρίων, μέχρι της Εὐφράτου πρὸς ἔω καὶ Ἀρμενίας περὶ τρισχιλίους, πλὴν καὶ αἱ ἀποστάσεις αὗται φαίνονται ὑπερβολικαὶ· ὅρια δὲ εἰσὶ, κατὰ τὸν αὐτὸν Στράβωνα, τοῦ Πόντου καὶ τῆς Καππαδοκίας ὁριτήνη τις χώρα παραλλήλως τῷ Ταύρῳ, τὴν ἀρχὴν ἔχουσα ἀπὸ τῆς ἐσπερίας ἄκρας τῆς Χαμανηνῆς, ἐφ' ἣς οὐρυτοῦ φραύριον ἀπότομον Δασμένδα μέχρι πῶν ἐωθινῶν τῆς Δαουινιασηνῆς· ἡ Χαμανηνὴ καὶ Δαουινιασηνὴ ἡδαγ μοιραὶ (Στρατηγίαι) τῆς Καππαδοκίας· ἐν τοῖς ἐκτεθεῖσιν ὁρίοις δὲν περιλαμβάνεται ἡ προσληφθεῖσα τῇ Καππαδοκίᾳ τραχεῖα Κιλικία· ὁ Στράβων περιγράφει ταῦτην μετά τῆς Κιλικίας.

Η Καππαδοκία διηρεύτω εἰς δέκα στρατηγίας, Μελιτηνήν, Καταονίαν, Κιλικίαν, Τυαντιν, Γαρσαυρίτιν, Δαουινιασηνήν, Σαργαραυσηνήν Σχαραουνηνήν, Χαμανηνήν καὶ Μοριμηνήν· ὡν αἱ πέντε πρῶται « ἔξητάζοντο πρὸς τῷ Ταύρῳ » (Στραβ. 534) εἰς τὰς δέκα ταύτας στρατηγίας προσετέθη ὑπὸ τῶν Ρωμαιών ἐνδεκάτῃ ἐκ τῆς Κιλικίας, ἡ περὶ Καστάβαλα καὶ Κύβιστρα μέχρι τῆς ἐν Δυκαονίᾳ Αέρβης χώρας.

Ἐκ τῶν ἄνω δέκα στρατηγιῶν ἡ μὲν Μελιτηνή, κειμένη παρὰ τῇ Ἐσπερίᾳ τοῦ Εὐφράτου ὅχθη, ἥν κατάφυτος ἡμέροις δένδροις, μόνη τῆς ἀλλης Καππαδοκίας, ἐχώριζε δὲ αὐτὴν ὁ ποταμὸς τῆς πρὸς ἔω αὐτοῦ κειμένης Σωφηνῆς. Νοτιοδυτικῶς τῆς Μελιτηνῆς ἦν τὸ πλατύν καὶ κοῖλον πεδίον τῆς Καταονίας, κειμένης μεταξὺ τοῦ Ἀμανοῦ πρὸς νότον καὶ τοῦ Ἀντιταύρου πρὸς βορρᾶν· ὅμορος τῇ Καταονίᾳ ἦν ἡ Κιλικία, ἥς ἡ πόλις Μάζακα, Καισάρεια ἔπειτα ὀνομασθεῖσα, ἥν ἡ Μητρόπολις τοῦ ἔθνους τῶν Καππαδόκων· ἡ Τυαντινή, ἐκ τῶν Τυάνων ὀνομασθεῖσα, ἔκειτο νοτιοδυτικῶς τῆς Κιλικίας· τὰ δὲ Τύανα ἥσαν κατὰ τὰς ἀρκτικὰς ὑπωρείας τοῦ Ταύρου πλησίον τῶν λεγομένων Κιλικίων πυλῶν· ἡ Κιλικία καὶ ἡ Τυαντινή ἥσαν, κατὰ Στράβωνα, αἱ μόναι Στρατηγίαι τῆς Καππαδοκίας ἔχουσαι πόλεις· ἡ Γαρσαυρίτις ἔκειτο πρὸς δυσμάς δύμοροῦσα τῇ Φρυγίᾳ· αἱ ἀλλαι πέντε στρατηγίαι κατελάμβανον, τὴν πρὸς τῷ Πόντῳ, ἥτοι τὴν προσάρτιον τῆς Καππαδοκίαν χώραν.

Η Μικρὰ Ἀρμενία δὲν περιλαμβάνετο ἀρχῆθεν ἐν τῇ Ρωμαϊκῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Καππαδοκίας, ἥς τὰ ὄρια περιγράφει δὲ Στράβων· δὲ Πτολεμαῖος (Ε. 7) περιλαμβάνει ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀρμενίᾳ τὴν Μελιτηνήν καὶ τὴν Καταονίαν·

τὴν Μικρὰν Ἀρμενίαν ὁ μὲν Καλυγούλας ἔδωκε (38 μ. χ.) τῷ Κότυῃ δὲ Νέρων (54 μ. χ.) τῷ Ἀριστοβούλῳ· πότε δὲ μετὰ ταῦτα συμπεριελήφθη ἐν τῇ Καππαδοκίᾳ ἄγνωστόν ἐστι· τινὲς μὲν λέγουσιν ὑπὸ τοῦ Οὐεσπασιανοῦ, ἄλλοι δὲ ὑπὸ ἀλλων βραδύτερον μέχρι τοῦ Τραϊανοῦ· ἡ παραχώρησις αὐτῆς εἰς τὴν Καππαδοκίαν κατέστη ἀναγκαῖα ἐνεκα τῆς θέσεως αὐτῆς κειμένης παρὰ τὰ βορειανατολικὰ μεθόρια τῆς Καππαδοκίας καὶ πρὸς ἔω τοῦ Εὐφράτου καὶ μέγια συντελούσης εἰς ἀσφάλειαν αὐτῆς· τὸν ἐλάχιστον ἀριθμὸν τῶν τῆς Καππαδοκίας πόλεων ηὔξησεν δὲ Αὐτοκράτωρ Κλαύδιος διὰ τῆς ἐν Γαρσαυρίτιδι οἰκοδομηθείσης πόλεως Ἀρχελατός, πλησίον τῶν δυσμικῶν δρίων τῆς Καππαδοκίας, καὶ δὲ Μάρκος Αὐρήλιος διὰ τῆς κατὰ τὰ νοτιοδυτικὰ μέρη αὐτῆς Φαυστινοπόλεως, εἰς τιμὴν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ οὕτω κληθείσης.

Ἡ ὑπὸ τοῦ Πλινίου διαίρεσις τῆς Καππαδοκίας διαφέρει τῆς τοῦ Στράβωνος· ἀγνοεῖται δὲ ἀν περιγράφη οὗτος τὴν Καππαδοκίαν ὡς Ρωμαϊκὴν ἐπαρχίαν ἢ οὐ· δρθῶς δὲ τίθησι τὴν Μελιτηνήν ἀπέναντι τῆς Μικρᾶς Ἀρμενίας καὶ τὴν Καταονίαν ὡς ὅμορον τῇ Κομμαγηνῇ κτλ. (Πλιν. VI. 5) κατὰ τὸν αὐτὸν συγγραφέα ἡ μὲν Γαρσαυρίτις, ἡ Σαργαραυσηνὴ καὶ ἡ Κομμανηνὴ ἥσαν ὅμοροι τῇ Φρυγίᾳ, ἡ δὲ Μοριμηνὴ τῇ Γαλατίᾳ, ἐνθα διποταμὸς Καππάδος χωρίζει τοὺς Γαλάτας τῶν Καππαδόκων.

Η Καππαδοκία τοῦ Πτολεμαίου, περιλαμβάνοντος ἐν αὐτῇ χώρας ἀποκλειομένας ὑπὸ τοῦ Στράβωνος, ἐστὶν εὑρυχωροτέρα τῆς κυρίως Καππαδοκίας (Πτολ. Z'. 1) δὲ Στράβων λέγει διτὶ ἡ Καππαδοκία νοτιωτέρα οὖσα τοῦ Πόντου, ψυχροτέρα ἐστὶν, ἡ δὲ χώρα ἦν Γαβαδαονίαν δημάζει, ἡ νοτιωτάτη πασῶν τῶν τῆς Καππαδοκίας, τῷ

Ταύρῳ οὐ ποτεπτωκοῦσα, καὶ περ πεδίας οὖσα μόλις τῶν καρπίμων τι φέρει δένδρων, προσθέτει δὲ ὅτι ὀναγρόθολη τῆς ἄλλην γραφήν ἀγρόθοτος) ἐστίν ὡς καὶ πολὺ τὸ μὴ ὑπὸ τοῦ ἄλυος διαβρεχόμενον μέρος τῆς τοῦ Στράτιου Καππαδοκίας χώρα κτλ. (Στραβ. ΙΒ' 539). Τὸν δὲ μὲν, δυσμικῶς καὶ νοτιοδυτικῶς τῆς Καισαρείας κειμένη, ἀνήκει εἰς τὸ δροπέδιον τῆς Δυκαονίας καὶ τῆς Φρυγίας, ηδὲ, περιλαμβάνοντα τὴν πρὸς ἔω καὶ μεσημέριαν τῆς Καισαρείας χώραν, ἀνήκει εἰς τὴν αὐλάδα τῶν ποταμῶν Πυράμου καὶ Σάρου ῥεόντων διὰ τῶν συναγκειομάτων τοῦ Ταύρου, καὶ διεκπαιρεούμενων πρὸς τὰ τῶν Κιλίκων πεδία καὶ τὸ οὐποείμενον πέλαγος.

Η Καππαδοκία σπανίζουσα δασῶν ἦν ἀγαθὴ εἰς παραγγῆνα καρπῶν, καὶ πρὸ πάντων σίτου, καὶ βοσκημάτων παντοδαπῶν περὶ τῶν μεταλλικῶν προϊόντων τῆς Καππαδοκίας, δὲ Στράτιων λέγει τὰ ἔξης: « γίνεται δὲ ἐν αὐτῇ καὶ ἡ Σινωπικὴ μίλτος ἀρίστη τῶν πασῶν. . . Μέριται δὲ καὶ Κρυστάλου πλάκας καὶ δυνυχίου λίθου, πλησίου τῆς τῶν Γαλατῶν, ὑπὸ τῶν Ἀρχελάου μεταλλευτῶν εὑρέσθαι· ἦν δέ τις τόπος καὶ λίθου λευκοῦ, τῷ θηλέρχεντι κατὰ τὴν χρόαν ἐμφερῆς, ὥσπερ ἀκόνις τινάς οὐ μεγάλας ἐκφέρων, ἐξ ὧν τὰ λαβία τοῖς μαχαιρίοις απτετεκένχον.

δ.) Καλλιτεχνία.

Η ἀρχιτεκτονικὴ τῶν Καππαδόκων, (πρὶν τοῦ ἐξελ-

ληνισμοῦ αὐτῶν) ὡς ἐπίσης καὶ ὅλων τῶν Ἀσιατῶν, δὲν εἶχε διόλου τὸν τύπον τοῦ καλοῦ, ὃστις παρατηρεῖται εἰς τὰ Ἕλληνικὰ ἔργα· ἐπειδὴ, ἀντὶ τῆς ἀξιεπαῖνου καὶ ἀληθοῦς χάριτος, οἱ ἀρχιτέκτονες ἐφιλοτιμοῦντο νὰ ἐκπλήξωσι τὴν ὅψιν μὲ τὸ πλῆθος τῶν καλλωπισμῶν, καὶ μὲ τὸ τερατῶδες τῶν διαστάσεων, ηδὲ γλυπτικὴ ηὔξανε καὶ αὐτὴ δμοίως τὰ ἀντικείμενα μέχρι τοῦ γιγαντιῶδους, διλίγοντας φροντίζουσα περὶ τῆς ἀναλογίας, ὡς παρατηρεῖται εἰς ὅλα τὰ καθ' ἄπαντα τὴν Ἀσίαν εὑρισκόμενα ἀγάλματα· μετεχειρίζοντο δὲ ἐνίστε, ἐκτὸς τῶν μαρμάρων, καὶ ξύλου πολλάκις, διπερ ἐσκέπαζον μὲ χρυσᾶ, ηδὲ ἐπίγρυσα ἐλάσματα, ηδὲ στατητούς, ἐνίστε δὲ συνίστων ἄγαλμα ἐκ διαφύρων διλῶν, προσέτι καὶ ἐπὶ βράχων παρίσταντον γλυπτῶς ποτὲ μὲν Θεοὺς, βασιλεῖς καὶ δυνάστας, ποτὲ δὲ θυσίας καὶ ἀναθήματα, ηδὲ ἱστορικούς, τρόπον τινὰ, πίνακας μεγάλων συμβεβηκότων, οἷον συνθηκῶν, πολέμων, νικῶν κτλ. τοιαῦτα ἔγγλυφα, εἴτε διὰ τῆς τέχνης ἐσκαλισμένα βουνά, φαίνονται πανταχοῦ τῆς Ἀσίας, καὶ κατά τινα Γάλλον περιπηγητὴν, πλησίον μιᾶς πόλεως ἐν Καππαδοκίᾳ εὑρίσκεται γεγλυμένος ἐπὶ βουνοῦ βασιλεὺς, ὃστις, φέρων μικρὸν χιτῶνα εἰς τὸ σῶμα, καὶ τιάραν εἰς τὴν κεφαλὴν, κρατεῖ ὁρταλὸν εἰς τὰς χεῖρας, καταπατεῖ δὲ ὑπὸ τοὺς πόδας δύω γενειάτας ἄνδρας, καὶ φαίνεται ὅτι συνομιλεῖ μὲ βασίλισσαν μεγαλοπρεπῆ ἐνδεδυμένην χιτῶνα ποδήρη, καὶ ἐζωσμένην ὑπὸ τοὺς μαστοὺς, κρατοῦσαν δὲ μικρὸν σκῆπτρον ληγον εἰς ἡμισέληνον, καὶ καταπατοῦσαν λέοντα· δὲ βασιλεὺς καὶ η βασίλισσα κεντηται ἀντιπρόσωποι, καὶ προσφέρουσι πρὸς ἀλλήλους ἀντικείμενόν τι συμβολικὸν δυσδιάκριτον διὰ τὴν παλαιό-

τητα τῆς γλυφῆς· ἐπισθεν δὲ τοῦ μονάρχου ἴσταται, με
διαφόρων ἀγαλμάτων σημεῖα, πληθὺς ἀνθρώπων, καθὼς
καὶ διπισθεν τῆς βασιλίσσης ὅμιλος γυναικῶν, καὶ εἰς
νέος μόνον, δστις φαίνεται υἱός της, καθηται δὲ ἐπὶ¹
πάνθηρος.

ε') 'Εξελληνισμὸς τῆς Καππαδοκίας
ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου —
τέχναι καὶ ἐπιστῆμαι.

Οἱ ἀρχαῖοι κατοικοι τῆς Καππαδοκίας ἀνήκον ὡς εἴ-
πομεν, εἰς τὴν Συριακὴν ἢ Σημυτικὴν φυλὴν, ἔχοντες
καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ἔθιμα ἐκείνης· ἀλλ' εἰς τούτους
προσετέθησαν πρωτιμώτατα ξένοι μετανάσται, ἐν μέρει
μὲν Πέρσαι, ἐν μέρει δὲ Μῆδοι, οἵτινες καὶ ἐδέσποζον
αὐτῶν. Ἡ Καππαδοκία λοιπὸν πάντοτε εἰς τὴν φύσιν
αὐτῆς ὑπείκουσα ἔμεινε βάρβαρος μέχρι τοῦ Μεγάλου
Ἀλεξάνδρου, δτε πλέον ἐπέπρωτο νὰ ἀποτινάξῃ τὸν ζυ-
γὸν, τὴν γλῶσσαν, τὰ ξθῆ καὶ ἔθιμα τῆς βαρβαρότη-
τος καὶ νὰ λάθῃ ὅλως. νέα πάντη διάφορα ἐκείνων, κατ'
ἐπιθυμίαν τοῦ μεγάλου Ἑλληνος κατακτητοῦ της μολο-
νότι δὲ δ θάνατος τοῦ Ἀλεξάνδρου δὲν ἐξησφάλισε τὴν
Κυριαρχίαν τῶν στρατηγῶν του εἰς τὴν Καππαδοκίαν,
ἀλλ' ὅμως δσα διέπραξεν δ ἀνήρ ἐκεῖνος ἐν τῷ βραχεῖ
τοῦ βίου αὐτοῦ διαστήματι, παρέμειναν, καὶ ἐντεῦθεν
παρήκμη νέα πολιτισμοῦ φάσις διότι, ἐπειδὴ οἱ βασι-
λεῖς τῆς Καππαδοκίας ἐνυμφεύθησαν ἀλληλοδιαδόχως

τὰς θυγατέρας τῶν Ἀντιόχων τῆς Συρίας, μετεκμορφώθη
ἡ μεγάλη αὕτη ἐπαρχία, κατὰ τὸν λόγον Ἑλληνος ἴστο-
ριογράφου, εἰς ἀξιόλογον ἐνδιαίτημα τῶν σοφῶν τῆς
Ἑλλάδος δεχθεῖσα Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν καὶ Ἑλληνικὴν
γλῶσσαν.

Οἱ κάτοικοι αὕτης κατοικούντες κλίμα εὔκρατον, καὶ
διὰ τοῦτο μὴ μετέχοντες οὔτε τῆς τραχύτητος καὶ αὐ-
στηρότητος τῶν κατοικούντων ψυχρὰ κλίματα, οὔτε τῆς
τρυφλότητος καὶ μαλθακότητος τῶν κατοίκων τῶν
διακεκαμένων χωρῶν, ἀλλὰ προικισμένοι ὑπὲν εὐαισθη-
σίας καὶ εὐφυΐας, πλήρεις δὲ ζωηρότητος καὶ ἀγγινοίας,
κυβερνώμενοι δὲ ὑπὸ νόμων τοῦ Χαρώνδου φιλοσόφου
Ἑλληνος, ἀπολαμούντες δὲ πλήρους ἐλευθερίας, καὶ ὑπὸ²
τῶν βασιλέων αὐτῶν πατρικῶς προστατευόμενοι, το-
σοῦτον ἐπέδωκαν περὶ τὴν σπουδὴν τῶν τεχνῶν καὶ ἐ-
πιστημῶν, ὡστε παραβάλλοντες τὰς παραλίους τῆς μι-
κρᾶς Ἀσίας ἐπαρχίας, τὰς, πρωτιμότερα τῆς Καππαδο-
κίας ὑποκυψάσας εἰς τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν, μὲ τὴν
Μεσσηγειον ταύτην ἐπαρχίαν, ἥτις, μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ
Ἀλεξάνδρου ὑπῆρξεν βάρβαρος, θέλομεν θαυμάσει τὴν
τοσοῦτον γιγαντιαίαν πορείαν τοῦ Καππαδοκικοῦ ἔθνους·
εἰς τὴν ῥήθεισαν ἐποχὴν ἥτε φιλοσοφία καὶ ῥητορικὴ
προνόμια τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, προήχθησαν εἰς βαθμὸν
ἐντελείας μέγαν, ὡσαύτως καὶ αἱ λοιπαὶ τέχναι· καὶ ἐν
ἐνι λόγῳ, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρῳ, ἡ Καππαδοκία μετε-
βλήθη εἰς ἀξιόλογον ἐνδιαίτημα τῶν σοφῶν τῆς Ἑλλά-
δος· εἰς τοιούτον βαθμὸν ἔφθασεν ἡ Καππαδοκία ἐπὶ³
τῆς Ἑλληνικῆς Κοσμοκρατορίας· μεταβῶμεν ἥδη καὶ εἰς
τὴν 'Ρωμαϊκήν.

ς.) Κατάστασις τῆς Καππαδοκίας ἐπὶ τῆς Ρωμαϊκῆς Κοσμοκρατορίας.—Κατάκτησις αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Σαπώρου βασιλέως τῶν Περσῶν.
—Δημοσθένης στρατηγὸς τῶν Καισαρέων.—Πολιορκία τῆς Καισαρείας καὶ ἄλωσις αὐτῆς.—Οἱ Πέρσαι ἐκβάλλονται ἐκ τῆς Καππαδοκίας ὑπὸ τῶν Ρωμαίων.—Ο πολιτισμὸς, αἱ τέχναι καὶ ἐπιστῆμαι καταστρέφονται.

Ἄνδρες πολεμικοὶ καὶ λίαν φιλόδοξοι, οἱ Ρωμαῖοι, μόνον σκοπὸν προτιθέμενοι τὴν παγκόσμιον Κυριαρχίαν καὶ εἰς μηδὲν ἔτερον ἀφορῶντες ἢ τὴν κατάκτησιν τῶν ἔθνῶν, τοσαύτην ἀπέχθειαν καὶ τοσοῦτον μῆσος ἔτρεφον κατὰ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, ἐν γένει, ὅστε κατεφρόνουν παντὸς εἰδούς μαθήσεως· δτε δμως δ τροπαιοφόρος αὐτῶν στρατὸς, φέρων πανταχοῦ τὴν νίκην, συνετέλεσεν εἰς τὴν βελτίωσιν καὶ ἡπιότητα τῶν ηθῶν τῶν Ρωμαίων ἔνεκα τᾶς ἐπιμιζίας αὐτῶν μετὰ διαφόρων ἔθνῶν, τῶν πλείστων πεπολιτευμένων, δ δὲ εἰσρεύσας πανταχόθεν πλοῦτος καὶ αἱ ἐξ αὐτοῦ ἥδοναι κατέστησαν ἐλαφωτέρους καὶ εὐθυμοτέρους τοὺς πρώην ιταμούς καὶ ἀτιθάσσους Ρωμαίους, τότε καὶ ἢ ἐκ τῶν τεχνῶν καὶ

τῶν ἐπιστημῶν προκύπτουσα ὡφέλεια ἤρξατο νὰ καταδείκνηται αὐτοῖς ἐπὶ μᾶλλον, ἢ δὲ καλιέργεια αὐτῶν προώδευσεν ἴκανῶς, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τῶν πεπατιδευμένων τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν Ρώμην· τοῦτο συνετέλεσεν πολὺ εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας· οἱ Καππαδόκες μάλιστα ὑπῆρχαν εὐτυχεῖς, διότι οὐδόλως ἡνωχλήθησαν ὑπὸ τῶν Ρωμαίων περὶ τὴν κάρπωσιν τῶν ἀγαθῶν, τὰ δποτα παρεῖχεν αὐτοῖς ἢ ἀκμὴ τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῶν κειμένων Ἑλληνίδων ἐμπορικῶν πόλεων καὶ ἡ παραδοχὴ Ἑλληνικῶν ηθῶν καὶ θεσμῶν μολονότι δὲ τελευταῖον ὑπεδουλώθησαν ὅλως εἰς τοὺς Ρωμαίους, αἱ τέχναι ὅμως καὶ ἐπιστῆμαι ἡχματίζοντες ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτη καὶ ἀναπλήρουν κατὰ μέγα μέρος τὴν ἔλλειψιν τῆς ἐλευθερίας· ἐνῷ δὲ ἡ Καππαδοκία ἀπήλαυε τὰ ἀγαθὰ ταῦτα, ἐπέδραμε κατ' αὐτῆς Τεγράνης ὁ Ἄρμενιος ἡχμαλώτευσε πολλὰς μυριάδας λαοῦ, καὶ ἐπέφερε οὕτω εἰς τὴν πρόδον τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν μεγίστην καταστροφὴν· μόλις δὲ ἡδυνήθη νὰ ἀναθάλῃ πάλιν καὶ ἐπέπεσε κατ' αὐτῆς βαρβαρικὴ μάχαιρα· αὕτη δὲ ήτο τῶν Περσῶν, φανεῖσα ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Οὐαλλεριανοῦ (257 μ. χ.)· οἱ Πέρσαι ἔχοντες βασιλέα τὸν Σαπώρην Ἀ. (βασιλέα τῆς Γ'. Περσικῆς δυναστείας) εἰσέβαλλον εἰς τὴν Καππαδοκίαν αἰχμαλωτίσαντες καὶ τὸν κατ' αὐτῶν ἐκστρατεύσαντα Οὐαλλεριανὸν, πολιορκήσαντες δὲ τὴν Καισάρειαν δὲν ἡδυνήθησαν μέχρι τινὸς νὰ κυριεύσωσιν αὐτὴν, ἐπειδὴ ἐφρουρεῖτο μὲ αὐτοῖς φρουρὰν ἔχουσαν στρατηγὸν τὸν Καισαρέα Δημοσθένην, ἐφάμιλλον τῶν Ἡρώων τῆς Ἑλλάδος· ἀλλ' ἐπὶ τέλους κατέλαβον αὐτὴν διὰ προδοσίας· εἰς τὴν ἄλωσιν ταύτην ἐθαυμάσθη δ στρατηγὸς Δημοσθένης· διότι οὗτος ἀναπτύξας ἀπασαν τὴν στρατηγικὴν αὐτοῦ ἐμπειρίαν καὶ δραστηριότητα ἐ-

σάθη, θύων καὶ ἀπολλύων, ἐκ μέσου τῶν πολιορκησάντων αὐτὸν πανταχόθεν ἔχθρῶν· διὰ τῆς ἀλώσεως ὅμως τῆς Καισαρείας οἱ Πέρσαι ἐγένοντο κύριοι ἀπάστις τῆς Καππαδοκίας, ἥπις ἐπαθε τὰ πάνδεινα ὑπὸ τὴν βαρβαρικὴν σπάθην· οἱ Ῥωμαῖοι, ἀπωλέσαντες τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὸν αὐτοχράτορα αὐτῶν Οὐαλλεριανὸν, δὲν ἀπεθαρρύθησαν, ἀλλὰ παρεσκευάζοντο καιροφυλακτοῦντες· ἐπέτυχον δὲ κάλλιστα· διότι στρατηγὸς τις αὐτῶν, Κάλλιστος ὀνομαζόμενος, βλέπων τοὺς Πέρσας παραλελυμένους ἐκ τῆς ὑπεροφίας καὶ ἀκολασίας, ἐπέπεσε κατ' αὐτῶν καὶ τοὺς ἐξέβαλλε ἐκ τῆς Καππαδοκίας· καὶ οὕτω αὐτῶν καὶ τοὺς ὑπετάγη, καὶ αὐθις, εἰς τὸν Ῥωμαίους ἡ Καππαδοκία ὑπετάγη, καὶ ἡθικὴν καταστροφὴν, τὴν διποίαν ἐπαθε κυριεύθεισα ὑπὸ τῶν Περσῶν, δὲν ἡδυνήθησαν οἱ κάτοικοι αὐτῆς νὰ ἐπανορθώσωσι, μολονότι ὑπετάγησαν καὶ αὐθις εἰς τοὺς Ῥωμαίους, τοὺς προτέρους αὐτῶν Κυρίους, ὑπὸ τὴν Κυριαρχίαν τῶν δοπίων εὐτύχουν ἀλλοτε· αἱ τέχναι καὶ ἐπιστῆμαι δὲν εἶχον τὴν προτέραν αὐτῶν ἀκμὴν, οὐδὲ ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους ἥλπίζετο νὰ ἐμψυχωθῶσι· διότι καὶ ἐν Ῥώμῃ ἔπαινος δυστυχῶς ὁ ζῆλος καὶ ἡ πρόδοσις αὐτῶν· τὰ ἥθη ἐξηγρειώθησαν, ἐδιοίκει δὲ η ἀκολασία, καὶ ἡ θρησκεία δὲν ἦτο τοιούτων ἀρχῶν, οὔτε ἤδινατο νὰ χαλινώσῃ τὰ πάθη καὶ νὰ δώσῃ νέαν ισχὺν καὶ ὕθησιν εἰς τὴν πορείαν τοῦ πολιτισμοῦ· ἡ παρεία, αἱ τέχναι καὶ ἐπιστῆμαι παραμελούμεναι καὶ μὴ εὑρίσκουσαι ἄσυλον καὶ ὅρμητήριον ἐν Ῥώμῃ ἐπανέκαμψαν λαβοῦσαι τὴν εἰς Βυζάντιον ἄγουσαν δόδυν, ἔνθα ἐπαγιώθη νέα κυβέρνησις καὶ νέα θρησκεία, δ Χριστιανισμὸς, δοτικὲς ἐδίωκε τὴν παραλυσίαν καὶ ἀκολασίαν, καὶ ἐκήρυττε αὐστηρὴν ἡθικήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

α'.) Θρησκεία τῶν Καππαδόκων — ὁ Χριστιανισμὸς — ἡ Ἑλληνικὴ παιδεία καὶ ὁ πολιτισμὸς ἐν Καππαδοκίᾳ. — Βυζαντινὴ ἐποχὴ — ὁ Μέγας Βασιλεὺς καὶ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος.

Η θρησκεία τῶν Καππαδόκων ἦτο ἡ εἰδωλολατρεία, πατ' ἀρχὰς δλως Περσικὴ, ἐπειτα δὲ μίγμα Περσικῆς καὶ Ἑλληνικῆς· ἐλάττευον δὲ τὸν Μίθραν θεὸν τῶν Περσῶν, παθὼς καὶ τὸν Δίαν τῶν Ἑλλήνων· τοιοῦτον ἦτο τὸ πρὸς τὴν θρησκείαν σέβας αὐτῶν, ὃστε μετὰ τὸν βασιλέα ἐτίμων τοὺς Ἱερεῖς τῶν· ἵσχυε δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ εἰς Ἀρχιερεὺς, Ὁστις ἦτο πάντοτε πλησιέστατος καὶ συγγενῆς τοῦ βασιλέως· ὁ ναὸς, εἰς τὸν διποίον διέτριβεν οὗτος, ἦτο εἰς τὰ Κόμανα, ἔχων πολλοὺς ἀγρούς καὶ ὑπὲρ τοὺς ἐξακισχιλίους ἱεροδούλους· δ Χριστιανισμὸς ταχέως ἐξηπλώθη εἰς τὴν Καππαδοκίαν, διὰ τὴν ἐπιχώριον ἐλευθερίαν της· αἱ πράξεις τῶν ἀποστόλων δις ἀναφέρουσιν αὐτὴν (Πρᾶξ. β'. 9. καὶ Α. Πέτρ. ἀ. 1); μολονότι δὲ ἐκηρύχθη τοσοῦτον πρωτόμως, δὲν κατέστη ὅμως ὡς γενικὴ αὐτῆς θρησκεία, μέχρι τῆς Δ'. μετὰ Χριστὸν ἐκατονταετειρίδος, δτε δηλ. ὁ Μέγας Κωνσταντī-

νος μετέφερε τὸν θρόνον αὐτοῦ εἰς Βυζάντιον καὶ ἐνηγ-
καλίσθη τὴν θρησκείαν τοῦ ἱεροῦ εἰς τὴν ἐποχὴν ταύτην
τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ἡ Καππαδοκία ἤρχισε αὖ-
θις νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ στάδιον, τὸ δποῖον ἐγκατέλειπεν
πρὸς ἐνὸς αἰῶνος, καὶ νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς
καλλονήν. Παυσανίας ὁ περιηγητής, Ιουλιανὸς δὲ βίτωρ,
Ἀρεταῖος δὲ ιατρὸς καὶ ἄλλοι πολλοὶ συνήργησαν εἰς τὴν
ἀναγέννησιν τῆς πατρίδος των· μετ' αὐτοὺς δὲ ἀνεφάνη-
σαν, οἱ θεῖοι ἔκεινοι ἄνδρες, Βασίλειος δὲ Μέγας καὶ Γρη-
γόριος δὲ Ναζιανζηνὸς· ἡ παιδεία καὶ δὲ χριστιανισμὸς
ἔφθασεν εἰς τὸν κολοφῶνα των ἐν τῇ Καππαδοκίᾳ· ἡ Ἐλ-
ληνικὴ γλῶσσα, ὑπείκουσα εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν τῶν δύω
τούτων ἀνδρῶν, ἐκφράζει πάσας τὰς νέας ἰδέας τῆς χρι-
στιανικῆς πίστεως, παρουσιάζουσα εἰσέτι καὶ τὸ ἀρχαῖον
ἰδίωμα τῶν Δυσιῶν καὶ Πλατώνων ἢ τουλάχιστον τῶν
πρώτων αὐτῶν μιμητῶν· τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα ἀναφαί-
νεται σχεδὸν κατὰ τὴν πρωτότυπον αὐτοῦ καλλονήν ἀ-
ναζωγονούμενον, οὕτως εἰπεῖν, ὑπὸ Ἀνατολικοῦ τινὸς
χρωματισμοῦ, μᾶλλον πλούσιον καὶ ἥττον Ἀττικὸν,
πάντοτε ὅμως καθαρὸν καὶ ἀρμονικόν.

Ἡ φιλολογικὴ αὕτη ἐπιφρόνη μεγάλως συνετέλεσεν ἀ-
ναμφισβόλως εἰς τὴν προκοπὴν τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν Καπ-
παδοκίᾳ· διὸ δὲ Ιουλιανὸς κατὰ τὸ βραχὺ τῆς βασιλείας
αὐτοῦ διάστημα, ἥγωνίσθη ἵνα ἀπαγορεύσῃ τὴν μεταξὺ
χριστιανῶν διδασκαλίαν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων,
νομίσας τοῦτο ὡς τὸν κυριώτερον τοῦ χριστιανισμοῦ

διωγμόν· ἡ ἀγανάκτησις Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ εἴ-
ναι ἀξιοσημείωτος διὰ τὴν ἐν αὐτῇ ἐμφανισμένην εἰλι-
κρινὴ καὶ ἀφελῆ περιαυτολογίαν· « τὰ μὲν ἄλλα, λέγει
ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς ἔθνικους, παρῆκα, τοῖς βουλο-
μένοις, πλοῦτον, εὐγένειαν, εὔχεισαν, δυναστείαν, ἀ τῆς
κάτω περιφορᾶς ἔστι καὶ ὀνειρώδους τέρψεως· τοῦ λόγου
δὲ περιέχομαι μόνου, καὶ οὐ μέμφομαι χερσαίοις τε πό-
νοις καὶ θαλασσίοις, οὐ τούτους μοι ἔυνεπόνησαν » (α)
δὲ Μέγας Βασίλειος καὶ Γρηγόριος δὲ Ναζιανζηνὸς εἰσὶ
τὰ πρωτότυπα τῆς εὐεεροῦς καὶ πολυμαθοῦς ἔκσινης εὐ-
γλωττίας, ἣτις καθιερώθη διὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ λαοῦ·
ἡ θρησκεία ἐν τῷ στόματι αὐτῶν καταγγομένη διλύγον
εἰς τὰ δόγματα, ἐνασχολεῖται πρὸ πάντων εἰς τὴν ρύθ-
μισιν τῶν ἥθων· καὶ τὴν παραμυθίαν τῶν θλιβομένων·
σύγχρονος καὶ ἐν τοῖς λόγοις ἀντίζηλος τοῦ Ιουλιανοῦ
ἐν εἶχον ἰδεῖ, ἐν ταῖς τῶν Ἀθηνῶν σχολαῖς, (β) ἀπεμα-
κρύνθησαν ἀπ' αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς βασι-
λείας του, πρὸς ἀποφυγὴν ἴσως τῶν δελεασμάτων αὐτοῦ
μᾶλλον ἢ διὰ φόβου· διότι δὲ τοῦ Γρηγορίου ἀδελφὸς
Καισάριος, χριστιανὸς ζηλωτὴς δῶς καὶ ἔκεινος, ἦν ιατρὸς
ἐν τῷ βασιλικῷ παλατίῳ, καὶ ἔχαιρε τὴν εὔνοιαν τοῦ
ἥγεμόνος, δοτις πάντα τρόπον μετῆλθεν, ἵνα ἐπαναγάγῃ
αὐτὸν εἰς τὴν τῶν ἔθνικῶν θρησκείαν.

(α) Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου στηλίτευ. ἀ. κατὰ Ιουλιαν.

(β) Ἡ. Θελξιν. φυλλάδ. 15'.

Άλλ' οἱ δύω φίλοι, ινα ἀπαλλαγῶσι τῶν τοιούτων πειρασμῶν, δὲν ήθέλησαν νὰ ἀκολουθήσωσι τὸ παράδειγμα αὐτοῦ· δὲ Βασίλειος, ἐν ἑτοις πρεσβύτερος τοῦ φίλου αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡλικίαν, μετὰ τὴν ἐξ Ἀθηνῶν ἐπάνοδον, ἐδίδασκε τὴν ῥητορικὴν, καὶ συγχρόνως μετέρχετο τὸ τοῦ δικηγόρου ἐπάγγελμα ἐν τοῖς δικαστηρίοις τῆς γενεθλίου αὐτοῦ πατρίδος, Καισαρείας, ἐνθα δὲ ἐπιχώριος ἐλευθερία πρὸ πολλοῦ εἶχε συνδράμει τὴν διάδοσιν τῆς νέας θρησκείας μὲν δὲν τοις ηὔδοκιμησεν εἰς τὸ διπλοῦν αὐτοῦ στάδιον, τό τε διδασκαλικὸν καὶ τὸ δικηγορικὸν, ταχέως δύμας ἀηδίασε ταῦτα διότι δὲ ἀρχαιότης τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, δὲ πατήρ αὐτοῦ, δοστις ἔχαιρε μπόληψιν ἐπ' ἀρετῇ καὶ προτερήμασι, τὰ πρῶτα παραδείγματα τῆς πατρικῆς οἰκίας, δὲ μάτηρ αὐτοῦ καὶ δὲ ἀδελφή, δοστις ἔσχε μεγάλην ἐπιφρόὴν ἐπ' αὐτοῦ, δὲ θρησκευτικὴ τοῦ κόσμου κένησις, τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καὶ δὲ ἐλπὶς τοῦ ἀφιερῶσαι ἐπωφελῶς τῷ θεῷ πᾶν δὲ ἐκτῆσατο ἐκ τῆς θύραθεν σοφίας, πάντα ταῦτα ἐνεδυνάμουν αὐτὸν ἐν τῷ πίστει, ἐν δὲ ἀνετράφη μὲν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας, ἡδύνατο δύμας καὶ νὰ παραμελήσῃ αὐτὴν ἔνεκα τῶν γραμμάτων καὶ τῆς δάξης· « ὥσπερ ἐξ ὅπνου, ἔλεγε γράφων πρός » τινα φίλον τῆς νεότητος αὐτοῦ, βαθέος διαναστάς ἀ-» πέβλεψα μὲν πρὸς τὸ θαυμαστὸν φῶς τοῦ Εὐαγγε-» λίου, κατεῖδον δὲ τὰ ἄχρηστον τῆς σοφίας τῶν ἀρχόν-» των τοῦ αἰῶνος τούτου τῶν καταργουμένων. » (α).

(α) Ἐπιστολ. σκην. πρὸς Εὔσταθ.

Άλλὰ κατὰ δεύτερον λόγον δὲν δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν δτι καὶ δὲ ἐντύπωσις, ζην ἀρτίως προὔξενησεν αὐτῷ τὸ ἐν Ἀθήναις συνάντημα, ἔσχε μεγάλην ἐπιφρόὴν ἐπ' αὐτοῦ; τὴν στιγμὴν, καθ' οὐ δὲ ίουλιανὸς, ἀνακαλούμενος ἀπὸ τῆς σχολῆς εἰς τὸν θρόνον, καὶ παραλαμβάνων παρὰ τοῦ ἀσθενοῦς Κωνσταντίνου τὴν παρούσαν τῶν Καισάρων, ηνοιγεν ἐσυτῷ, δι' ἐνδόξων στρατιωτικῶν κατορθωμάτων, τὴν δόδην εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν καὶ εἰς τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ, ὃν οὐδὲν εἶχε δώσει δείγματά τινα, δὲ Βασίλειος ὕφειλε νὰ συνδεθῇ στενώτερον μετὰ τῆς ἐπαπειλουμένης θρησκείας, καὶ νὰ στρεωθῇ ἐν τῇ πίστει, ζην ἔμελλεν μίαν ἡμέραν νὰ μπεράσπισῃ τὸ σημεῖον τῆς ἀποφάσεως ταῦτης καὶ τῆς προκοπῆς μπῆρξε τὸ βάπτισμα, διπερ ἔλαθε τὸ κζ. ἐτοις τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ τῆς Καισαρείας, ἐνώπιον τῆς τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ διμηγύρεως, καὶ δὲ ἀποστολικήν τινα κλῆσιν, ἐνώπιον δόλου τοῦ Χριστιανισμοῦ· ταχέως τῷ διντὶ, ἀπαλλαγεῖς πάσης ἄλλης φροντίδος, καὶ αὐτῆς τῆς τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ, ἐξ οὗ πολλὰ ἔδωκεν ἐλεημοσύνην, ἀπῆλθεν οὐα ἐπισκεφθῇ ἐν τοῖς πρώτοις θείοις σκηνώμασι, τοῖς οὖτε ταῖς πόλεσι καὶ τῷς ἐρήμοις, τὴν μεγάλην ἐκείνην Ἐκκλησίαν τῆς ἀνατολῆς, εἰς οὐ δὲ ἔμελλε νὰ ἀφιερωθῇ.

Ἐν διαστήματι δύω ἐτῶν περιῆλθε τὴν Αἴγυπτον τὴν παλαιοστίνην, τὴν Συρίαν, τὴν Μεσοποταμίαν, ἀκροώμενος τοὺς διδασκάλους τῆς πίστεως, ἐρχόμενος εἰς συζητήσεις μετὰ τῶν φιλοσόφων, θαυμάζων τοὺς μοναστάς

καὶ στερεούμενος ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ καὶ τῇ πίστει διὰ τῆς αὐτοψίας τῶν ἀγίων τόπων καὶ τῆς γῆς ἐκείνης, ητις παρουσιάζεται ὡς μάρτυς τοσούτων μεγάλων θαυμάτων ἐκεῖ ἐπληρώθη πίστεως καὶ ζῆλου ὑπὲρ τῶν δογμάτων τῆς ἐν Νικαίᾳ συνδου καὶ σεβασμοῦ, (α) πρὸς τὸν ἀκόματον αὐτῶν ὑπερασπιστὴν· ἐκεῖ, παρὰ τοῖς ἐρημίταις, εἰδὲ τοὺς μεγάλους ἀγῶνας τῆς ἀνθρωπίνης ἀσκητικῆς· μεμφθεὶς δὲ τὴν παρὰ τισιν κατάχρησιν αὐτῆς, ἐσπούδασε τοὺς κανόνας τῆς κοινοβιακῆς ζωῆς, τῆς κοινῆς καὶ φιλέργου ἀπὸ τοῦ κόσμου ἀναχωρήσεως, θν ὄρθως προετίμα τῆς ἀέργου καὶ ἀπολύτου θεωρίας.

Ἐπιστρέψας δὲ εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ πεπλουτισμένος ὑπὸ τοῦ θησαυροῦ τοιούτων παθημάτων, ἔσπευσεν ἵνα λάβῃ πεῖραν τούτου, καὶ ἐζήτησεν ἀναχωρητήριον, οὐχὶ τόσον παρ' ἐρημίτη, δοσον παρ' ἀνθρώπῳ πλήρει κοινωνικῆς ἀγάπης, ἀγαπῶντι ζωηρῶς τὴν ἡσυχίαν καὶ καθιστῶντι ταύτην γόνιμον διὰ τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐργασίας· ἐν τινι τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ πρὸς τὸν Ναζιανζηνὸν, δοτὶς ἐφαίνετο εἰσέτι ὑπὸ τοῦ κόσμου κατεχόμενος, περιέγραψεν αὐτὸς οὗτος τὴν φαιδρὰν αὐτοῦ Θηβαΐδα,

(α) Τὴν περὶ Βασιλίου πραγματείαν ἡρανίσθην ἐκ τῆς Θελξενόης, μολονότερον δὲ ἔχει γενικότεράς τινας περὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, δὲν ἐδιστασα εἰς τοῦτο ἀλλὰ ἐξέθεσε ἀπαντα, ἵνα ἴδωσι οἱ ἀναγνῶσται, εἰς πότον βαθμὸν ἔφθισε, ἐς τὸν αἰώνα ἐκεῖνον, δὲ ζῆλος τοῦ χριστιανισμοῦ εἰς τὴν Ἀσίαν.

κατὰ πολλὰ διάφορον ἐκείνης, θν ἡ αὐστηρότης τῆς μετανοίας τῶν Αἰγυπτίων ἀναχωρητῶν ἐξελέξατο.

« Ἔγὼ, λέγει, τοῦ ἀδελφοῦ μοι ἐπιτείλαντος Γρηγορίου,
» πάλαι βούλεσθαι ἡμῖν συντυχεῖν, προσθέντος δὲ ἐτι καὶ
» σοὶ αὐτῷ τοῦτο δεδογμένον ἐστὶ, τὸ μὲν τι καὶ διὰ τὸ
» πολλάκις ἀπατηθῆναι δὲνηρῶς ἔχων πρὸς τὸ πιστεύειν
» τὸ δέ τι καὶ ὑπὸ ἀσχολιῶν περισπώμενος, ἐπιμεῖναι
» οὐκ ἡδυνήθην· δεῖ γάρ με ἥδη ἀπελαύνειν ἐπὶ τὸν
» Πόντον, ἐν φάραγγα ποτὲ, τοῦ Θεοῦ βουληθέντος, τῆς
» πλάνης λήξομεν. Μόλις γάρ ἀπογνούς τῶν ματαίων
» ἐλπίδων, ἀς ἐπὶ σοὶ εἶχον ποτὲ, μᾶλλον δὲ τῶν ὅνει-
» ρων, εἰ δεῖ ἀληθέστερον εἰπεῖν (ἐπαινῶ γάρ τὸν εἰπόν-
» τα τὰς ἐλπίδας εἰναι γρηγορούντων ἐνύπνια) κατὰ βίου
» ζήτησιν ἐπὶ τὸν Πόντον ἀπῆλθον· ἔνθα δὴ μοι ὁ Θεὸς
» χωρίον μπέδειξεν, ἀκριβῶς συμβαίνον τῷ ἐμῷ τρόπῳ·
» ὃστε, οἷον πολλάκις εἰώθαμεν ἀργοῦντες ἀμα καὶ παί-
» ζοντες τῇ διανοίᾳ συμπλάττειν, τοιούτον ἐπὶ τῆς ἀ-
» ληθείας καθορᾶν.

« Ὁρος γάρ ἐστὶν ὑψηλὸν, βαθείᾳ ὕλῃ κεκαλυμμένον,
» ψυχροῖς ὕδασι καὶ διαφανέσιν εἰς τὸ κατ' ἄρκτον κατάρ-
» ρυτον· τούτου ταῖς ὑπωρείαις πεδίον ὑπτιον ὑπεστόρεσαι,
» ταῖς ἐκ τοῦ ὄρους νοτίσι διηνεκῶς πιαιγόμενον· ὕλη δὲ
» τούτῳ αὐτομάτως περιφυεῖσα ποικίλων καὶ παντοδαπῶν
» δένδρων, μικροῦ δεῖν ἀντὶ ἔρκους αὐτῷ γίνεται, ὡς
» μικρὸν εἰναι πρὸς τοῦτο καὶ τὴν Καλυψοῦς νῆσον, θν
» δὴ πατῶν πλέον Ὄμηρος ἐς κάλλος θυμάσιας φαίνε-

» ταῖς καὶ γὰρ οὐδὲ πολὺ ἀποδεῖ τοῦ νῆσος εἶναι, ἔνεκά
 » γε τοῦ πανταχόθεν ἐρύμασι περιείργεσθαι· φάραγγες
 » μὲν γὰρ βαθεῖαι κατὰ δύω μέρη περιερρώγασι· κατὰ
 » πλευρὰν δὲ ἀπὸ κρημνοῦ ὁ ποταμὸς ὑπορρέων τεχός
 » ἐστὶ καὶ αὐτὸς διηνεκὲς καὶ δυσέμβατον· ἐκ δὲ τοῦ ἐπὶ
 » θάτερα τεταμένον εἶναι τὸ δρός, δι' ἀγκώνων μηνοει-
 » δῶν τοὺς φάραγγες ἐπιζευγνύμενον τὰ βάσιμα τῆς ὁ-
 » πωρείας ἀποτειχεῖς· μία δέ τις εἰσόδος ἐπ' αὐτῆς, ἡς
 » ἡμεῖς ἐσμὲν κύριοι· τὴν γεμὴν οἰκησιν αὐχήνι τις ἔτε-
 » ρος ὑποδέχεται, ὑψηλόν τινα ἐπὶ τῆς ἄκρας ἀνέχων
 » τένοντα, ὥστε τὸ πεδίον τοῦτο ὑφηπλῶσθαι ταῖς ὅψε-
 » σι, καὶ ἐκ τοῦ μετεώρου ἐξεῖναι καὶ τὸν ποταμὸν περ-
 » ῥιέοντα καθορᾶν· οὐκ ἐλάττονα τέρψιν, ἔμοιγε δο-
 » κεῖν, παρεχόμενον, ἢ τοῖς ἐκ τῆς Ἀμφιπόλεως τὸν
 » Στρυμόνα καταμανθάνουσιν· δὲ μὲν γὰρ (Στρυμών) σχο-
 » λαιοτέρῳ τῷ ῥεύματι περιλιμνάζων μικροῦ δεῖν καὶ τὸ
 » ποταμὸς εἶναι ὑπὸ τῆς ἡσυχίας ἀφήρηται· δὲ δὲ δξύτα-
 » τα ὃν ἐγὼ οἶδα ποταμῶν ῥέων βραχὺ τι τῇ γείτονι
 » πέτρᾳ παρατραχύνεται· ἀφ' ἣς ἀναχεόμενος εἰς δίνην
 » βαθεῖαν περιειλεῖται· ὅψιν τε ἡδίστην ἐμοὶ καὶ παντὶ
 » θεατῇ παρεχόμενος, καὶ χρείαν τοῖς ἐπιχωρίοις αὐταρ-
 » κεστάτην, ἵχθων τε πλῆθος ἀμύθητον ταῖς δίναις
 » εὐτρέφων· τί δεῖ λέγειν τὰς ἐκ τῆς γῆς ἀναπνοὰς, ἢ
 » τὰς ἐκ τοῦ ποταμοῦ αὔρας, τό γε μὴν τῶν ἀνθέων
 » πλῆθος, ἢ τῶν ὡδικῶν δρνίθων ἄλλος μὲν ἀν τις θαυ-
 » μάσσειν· ἐμοὶ δὲ οὐ σχολὴ τούτοις προσέχειν τὸν νοῦν·
 » δὲ δὲ μέγιστον εἰπεῖν ἔχομεν τοῦ χωρίου, δτι πρὸς

» πᾶσαν ὑπάρχον καρπῶν φορὰν ἐπιτήδειον δι' εὐκαι-
 » ρίαν τῆς θέσεως, ἡδιστον ἐμοὶ πάντων καρπῶν τῶν
 » ἡσυχίαν τρέφει· οὐ μόνον καθότι τῶν ἀστυκῶν θορύ-
 » θων ἀπόλλακται, ἀλλ' δτι οὔτε ὁδίτην τινὰ παραπέμ-
 » πει, πλὴν τῶν κατὰ θύραν ἐπιμιγνυομένων ὑμέν· πρὸς
 » γὰρ τοῖς ἄλλοις καὶ θηροτρόφος ἐστὶν, οὐχὶ ἄρκτων
 » ἢ λύκων τῶν ὑμετέρων, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ Ἑλάφων ἀ-
 » γέλας καὶ αἴγαν ἀγρίων, καὶ λαγωὸς βόσκει, καὶ
 » εἴ τι τούτοις ὅμοιον· Ἄρ' οὖν οὐκ ἐνθυμῆ παρ' ὅσον
 » ἡλθον κιγδύνου ὁ μάταιος ἐγὼ, τοιούτου χωρίου τὴν
 » Τιθερίνην, τῆς οἰκουμένης τὸ βάραθρον, φιλονεικῶν
 » ἀνταλλάξεσθαι; πρὸς ὅπερ νῦν ἐπειγομένῳ συγγράσῃ·
 » πάντως γὰρ οὐδὲ ἀλμαίων, Ἐχινάδας εὑρών, ἔτι τῆς
 » πλάνης ἡνέσχετο. » (Ἐπιστολ. ιδ. πρὸς Γρηγορ.)

Αἱ κομψαὶ αὗται περιγραφαὶ, αἱ ποιητικαὶ συνεμφά-
 σεις, οὐδόλως δζουσιν ἐγκλείστου μοναστικῆς αὐστηρό-
 τητος· ἀλλ' ἐν τούτοις δὲν εἶναι ἀπίθανον, δτι ὁ Μέγας
 Βασίλειος ἡκολούθησε ἔκτοτε κανόνα τινὰ τῆς μοναχικῆς
 πολιτείας, οὐ τινος ὑπῆρξεν ὁ θεμελιωτὴς, καὶ δοτὶς διε-
 τηρήθη μέχρι τῆς σήμερον ἐν τοῖς μοναστηρίοις τῆς Ἐλ-
 λάδος καὶ τῆς Ἀνατολῆς· ὁ κανὼν οὗτος, μιγνύων ἐν τῇ
 θεωρητικῇ ζωῇ τὰς ἀγροτικὰς ἐργασίας καὶ τὴν σπου-
 δὴν, ἀπέιχεν ἐπίσης καὶ τῆς ἀσυμπαθοῦς αὐστηρότητος,
 καὶ τῆς ῥαθύμου ήρεμίας τινῶν τῆς Ἀνατολῆς μοναχῶν,
 ἀληθῶν τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπαπτῶν (φακίρ).

Ἀπέγαντι τοῦ ασύλου αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὅχθης
 τοῦ Ἱριδος, δοτὶς, πηγάζων ἐκ τῶν ὀρέων τῆς Ἀρμενίας,

εἰσβάλλει εἰς τὸν Εὔζεινον Πόντον, ὑπῆρχεν ἀγροτικόν τε κτήμα, ἀνὴρον κληρονομικῶν εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βασιλείου, ἔνθα ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ εἶχον ἴδρυσαι μοναστήριον γυναικῶν· συγχρόνως δὲ καὶ ὁ πρεσβύτερος αὐτοῦ ἀδελφὸς^(α) κατέφυε ἔντινη ἡσυχαστηρίῳ, καιμένῳ ἐπὶ τῆς ὅχθης τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ· τοιούτων δυτῶν τῶν πέριξ αὐτοῦ, ὁ βασίλειος σπανίως ἀπεμακρύνετο τοῦ ἡσυχαστηρίου αὐτοῦ· τέλος δὲ ἀπήλαυσε καὶ τοῦ ποθουμένου, προσελκύσας παρ' ἔχτω, πρὸς τοὺς λοιποὺς αὐτοῦ φίλοις, καὶ τὸν μᾶλλον τῶν ἄλλων ὑπ' αὐτοῦ ἀγαπώμενον Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνὸν, δόστις ἀκμάζων κατά τε τὴν ἥλικιαν καὶ τὰ προτερήματα, ἔχων δὲ πεῖραν τοῦ τε κόσμου καὶ τῶν μόχθων τῆς ἐρημικῆς ζωῆς, ἐζήτει ἐν τῇ μοναχικῇ πολιτείᾳ μεσαίαν τινὰ κατάστασιν, κεκανονισμένην ἀνευ δουλοπρεποῦς ὑποταγῆς καὶ ἡρεμον ἀγεν παντελοῦς ἀπομονώσεως· ἡ κοινότης αὐτῶν ἦν μικρὰ, ἀλλ' ἡ νηφαλιότης καὶ τὸ ἐργόχειρον ὑπερέβαλλον πάντα· ἔσκαπτον, ἐπότιζον τὴν γῆν, ἐκαλλιέργουν δάση καὶ ἐκτεταμένας γαίας· μέρος τι τῆς ἡμέρας ἦν ἀφιερωμένον εἰς τὴν σπουδὴν καὶ τὰ χριστιανικὰ γράμματα,

(α) Οὗτος ὀνομάζετο Ναυκράτιος· ἀλλ' οὐκ ἦν καὶ πρεσβύτερος τὴν ἥλικιαν· διότι ἐκ τῶν ἀρρένων τέκνων τοῦ Βασιλείου (πατρὸς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου) καὶ τῆς Ἐμμελίας, πρῶτος ἦν ὁ Μέγας Βασιλεῖος, δεύτερος ὁ περὶ οὐ διάλογος Ναυκράτιος, καὶ τρίτος ὁ τῶν Νυσσέων φωστὴρ Γρηγόριος, νεώτατος δὲ πάντων, ὁ Πέτρος, ἐπίσκοπος τῆς Ἐπαπαδοκίας· Σιθαστείας.

εἰς τὴν διδασκαλίαν μαθητῶν τινων ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἀσίας ἐλθόντων, εἰς τὴν προσευχὴν καὶ τὰ χριστιανικὰ ἔσματα· ὁ Γρηγόριος ἡδέως πάντοτε ἀναπολεῖ τοὺς ὡραίους ὅμινους, οὓς εἶχεν ἀκούσει ἐν τῷ χορῷ τοῦ ἀγροτικοῦ ἐκείνου παρεκκλησίου, καὶ τὴν πλάτανον, τὴν ιδίαις χερσὶν εἶχε φυτεύσει ἐν τῷ κήπῳ τοῦ νέου τούτου μοναστηρίου.

Άλλ' οὗτος ἀπαυδήπας ἐπέστρεψεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ὃπότε συγχρόνως καὶ ὁ Βασίλειος ἀπέπλεεν εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς βοήθειαν τοῦ ἐπισκόπου Ἀγρύρας καὶ κατά τοῦ Εὐνομίου, νέου καὶ ἐπισήμου ἐρμηνέως τῆς αἱρέσεως τοῦ Ἀρείου· ὁ Βασίλειος οὐκ ἦν εἰσέτι ιερεὺς, κατεῖχε δὲ μόνον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸν μικρὸν τοῦ ἀναγνώστου τίτλον· ὁ Ιουλιανὸς δόστις, ἐν δισφῇ ἦν κατὰ τὸ φαινόμενον χριστιανὸς, εἶχε τὸν αὐτὸν τίτλον, ἀρτίως περιεβιβλήθη τὸ βασιλικὸν διάδημα· προτογόνων δὲ τῶν τροπαιούχων αὐτοῦ λεγεώνων, καὶ ἀναπετανύων ἐπὶ τῶν σημαῖῶν αὐτοῦ τὰς εἰκόνας τῶν θεῶν, ἀνεκάλυπτε τοὺς σκοποὺς καὶ τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ· νέος διωγμὸς ἐκηρύττετο, τρομερώτερος καὶ καταχθονιώτερος τοῦ τῶν Ἀρειανῶν βασιλέων· ὁ Βασίλειος ἐννοήσας αὐτὸν καὶ ἀκολουθῶν μετὰ σεβασμοῦ τὴν ἐν τῷ κλήρῳ τάξιν καὶ τὴν εἰς προβιβασμὸν ἀπαιτουμένην προθεσμίαν, ἐσπούδαζεν ἵνα εἰσέλθῃ πρωτιμῶς εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς κινδυνευούστης Ἐκκλησίας· ἀλλὰ τὸ πεπρωμένον κατέλαβε τὸν Ιουλιανὸν πρὶν ἢ προσκληθῇ εἰς τὸν ἀγῶνα διαλαΐδεις αὐτοῦ συμμαθητής ἐδράζατο ὅμως τῆς

εὐκαιρίας, ίνα δείξῃ εἰς τὴν Καισάρειαν τὴν σκληρότητα αὐτοῦ· ἐκ τῶν μεγαλοπρεπῶν ναῶν, δι' ὃν ἔκομετο ἡ πόλις αὕτη πρὶν ἢ δεχθῆ τὸν χριστιανισμὸν, ὑπελείπετο εἰσέτι ναός τις τύχης πυρκαϊά, αἰφνιδίως ἐκραγεῖσα, ἀπετέφρωσεν αὐτὸν, δὲ Ἰουλιανὸς θεωρήσας τοῦτο βεβήλωσιν καὶ ἀπαίσιον οἰωνὸν, ἔθανάτωσε χριστιανοὺς τινὰς ἀθώους, διπερ ἔπι μᾶλλον καθιστᾶ ἀμφίβολον τὸ διτί, κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν, ἔγραψε πρὸς τὸν Βασίλειον τὰς ὑπὸ τὸ δνομα αὐτοῦ σωζομένας ἐπιστολὰς, αἵτινες ἄλλως εἰσὶν ἀνάξιαι αὐτῷ· μέγα μίσος καὶ δυσπιστία διεχώριζεν εἰς τὸ ἔξης τὸν ἐθνικὸν αὐτοκράτορα καὶ τοὺς δύω νέους ἀποστόλους· ἐνῷ δὲ δὲ ὁ Ἰουλιανὸς, ἐπιθυμῶν ίνα στερεωθῆ κατὰ τὸν χριστιανισμὸν διὰ μεγάλης νίκης κατὰ τῶν ἔχθρῶν τῆς αὐτοκρατορίας, συνήθροιζε τὰ στρατεύματα αὐτοῦ καὶ προύχωρει εἰς τὴν Περσίαν, πολλαπλασιάζων τὰς ἰλατηρίους τελετὰς καὶ προσφορὰς, δὲ μὲν Βασίλειος προειδίζετο εἰς τοὺς ἀνωτέρους βαθμοὺς τοῦ ιερατείου, καὶ ἐν Καισαρίᾳ τὸ ἐπόμενον ἔτος, διπότε πλέον δὲ Ἰουλιανὸς δὲν ὑπῆρχεν, προεχειρίσθη πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ Εὐσεβίου, νέου ἐπισκόπου τῆς ἐπαρχίας· δὲ Γρηγόριος, μὲν δὴ τὴν εὐλάβειαν, τὴν ἐξισουμένην μετὰ τοῦ ζήλου αὐτοῦ, ἐπίσης προεχειρίσθη ἀρτίως πρεσβύτερος, χειροτονηθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐπισκόπου τῆς Ναζιανζοῦ· σύτως οἱ δύω φίλοι, συνελθόντες αὐθίς ἐπὶ τὸ αὐτό, ἐθριάμβευσαν δημοῦ, τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ χριστιανισμοῦ· δὲ μὲν Γρηγόριος διὰ ζωηροῦ μίσους καὶ λοιδο-

ριῶν, ἀτινα μαρτυροῦσι πηλίκος ἦν δὲ κίνδυνος καὶ ὁ φόβος τοῦ χριστιανισμοῦ, δὲ Βασίλειος δι' εὐγλωττίας μᾶλλον ἡπιωτέρας, ἥπις παριστᾶ τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν ἐμβρίθειαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ· ἀλλ' ἡ λαμπρότης τῆς εὐγλωττίας ταύτης, ἡ κινήσασα τὸν θαυμασμὸν καὶ τοῦ ἀρχαίου αὐτοῦ διδασκάλου, τοῦ ἐθνικοῦ Λιθανίου, διηγειρε κατ' αὐτοῦ σκληρὰς ἀντιζηλίας καὶ αὐτὴν τὴν δυσμένειαν τοῦ ἐπισκόπου Εὐσεβίου.

Τὸ ἡσυχαστήρισν αὐτοῦ ἐσώζετο ἐπεσκέπτετο συνεχῶς τοῦτο, καὶ δὲν ἐξήρχετο αὐτοῦ, εἰμὴ διὰ νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν μόρφωσιν τῶν νέων μοναστηρίων, καὶ προσφέρῃ τὰς ἐκδουλεύσεις αὐτοῦ εἰς τὸν ἐπίσκοπον τῆς Καισαρίας, οὗτονς τὴν δυσπιστίαν ἡδυνήθη τέλος πάντων ἡ σύνεσις αὐτοῦ νὰ διασκεδάσῃ· ισχυρὸς κατὰ τὰς περὶ πίστεως λογομαχίας καὶ τὰς γνώσεις αὐτοῦ, ἦτο μᾶλλον ισχυρὸς διὰ τῆς πλησίου ἀγάπης· ἐν καιρῷ μεγάλου λιμοῦ, δοτις κατέτρυχε τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὸν Πόντον, καὶ, διαφθείρων πάντας τοὺς πέριξ τόπους, καθίστα δύσκολον πᾶσαν συνδρομὴν, παρεμύθει τὸν λαὸν, ἐξέκαυσε τὴν εὐσέβειαν τῶν πλουσίων, ἔδωκε πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ καὶ μέρος ἐκ τῶν ὑπαρχόντων τῶν πλουσίων εἰς τοὺς δυστυχεῖς, ἀνευ διακρίσεως δόγματος καὶ θρησκείας, ἀνακουφίζων μετὰ τῆς αὐτῆς ἐλευθεριότητος καὶ Ἀρειανοὺς καὶ Ἰουδαίους καὶ Εἴδωλολάτρας.

Ἀποθανόντος τοῦ Εὐσεβίου, ἐψηφίσθη διάδοχος αὐτοῦ· καθ' ὅλον δὲ τὸ εἰκοσαετὲς διάστημα, καθ' 8 ὧν ἐπίσκοπος

καὶ μητροπολίτης τῆς Καππαδοκίας, δὲν ὑπέστη μὲν τὰς ἐπικινδύνους περιπετείας, αἵτινες συγοδεύουσι τὴν ἴστορίαν ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν, οὐχ ἡττον ὅμως κατέστη ἀξιοσέβαστος διὰ τῆς εὐαρέστου αὐτοῦ διαγωγῆς καὶ τῆς μεγαλοφυΐας· ὁ Μέγας Βασίλειος ἦν ὁ ἀληθὴς ἐπίσκοπος τοῦ Εὐαγγελίου, ὁ πατὴρ τοῦ λαοῦ, ὁ φίλος τῶν δυστυχούντων, ἀλλόνητος ἐν τῇ πίστει καὶ ἀκάματος ἐν τῇ ἀγάπῃ· πτωχεύων ἔκουσίως τὴν πτωχείαν ἔκεινην, ἥτις ἡδη καθίστατο σπανίᾳ ἐν τῇ χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ, εἶχε μὲν ἔνα μόνον χιτῶνα, καὶ ἐτρέφετο δι’ ἔργου καὶ ἀδρῶν ὁσπρίων, ἐδαπάνα ὅμως θησαυροὺς, ἵνα κοσμήσῃ τὴν Καισαρειαν· ὠκοδομήσατο διὰ τοὺς ἀλλοδαποὺς καὶ τοὺς αὐτόχθονας ξενοδοχεῖον, διπερ ὁ Γρηγόριος ἀποκαλεῖ δευτέραν πόλιν, καὶ συνεστήσατο πολυάριθμα ἔργοστάσια καὶ σχολάς.

* Ο τυφλὸς ὑπὲρ τοῦ Ἀρειανοῦ ζῆλος τοῦ Οὐάλεντος ἤπειλησε πολλάκις τὸν ἐπίσκοπον Καισαρείας, ἀλλ’ οὗτος περιεφρόνησε τὸν αὐτοκρατορικὸν ἔπαρχον, καὶ αὐτὴν τὴν δργὴν τοῦ αὐτοκράτορος· οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἴστοροι γράφοι ἀναφέρουσιν ὅτι διάταγμά τι ἐξορίας εἶχεν ἡδη ἔχδοθη κατὰ τοῦ Βασιλείου, δόπτε ὁ μίδις τοῦ αὐτοκράτορος ἡσθένησεν· ὁ Ἅγιος Ἀρχιερεὺς ἐδεήθη ὑπὲρ τοῦ παιδὸς, καὶ ὁ παῖς παραχρῆμα λάθη ἀλλ’ ἔπειτα βαπτισθεὶς ὑπὸ ἐπισκόπου Ἀρειανοῦ ἡσθένησεν αὖθις καὶ ἀπέθανε· προσθέτουσι ὅτι, ὅτε ὁ αὐτοκράτωρ ἤθέλησεν ἵνα ὑπογράψῃ τὸ τῆς ἐξορίας διάταγμα συνετρίβῃ τρὶς ὁ κάλαμος· δὲν ἔχομεν ἀνάγκην θαυμάτων, ἵνα ἐξηγήσωμεν τὴν

νύκτην τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Καισαρείας κατὰ τοῦ ἀσθενοῦς καὶ παραφόρου τούτου ἡγεμόνος· ὁ Βασίλειος ὑπεδέχθη τὸν Οὐάλεντα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, δημιούργησεν τοῦ παραπετάσματος τοῦ θυσιαστηρίου, συνωμίλησε μετ’ αὐτοῦ πολὺν καιρὸν, καὶ ἡδυνήθη νὰ καταπραῦνη τὴν ἔργην αὐτοῦ, δὲ μὲν δι’ ἀπειλῶν, δὲ τὸ δὲ διὰ φιλοφρονητικῶν λόγων.

Ἐφεξῆς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Καισαρείας ἀνεμίχθη πολλάκις εἰς τὰς θρησκευτικὰς τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ καὶ πάσης τῆς Ἀνατολῆς λογομαχήτας· ἀλλὰ περισσότερον ἐνδιαφέρεις ἡμᾶς ἵνα θεωρήσωμεν αὐτὸν διδάσκοντα διὰ τῶν λόγων αὐτοῦ τὸν πτωχὸν τῆς Καισαρείας κατόχους, ὑψοῦντα αὐτοὺς πρὸς τὸν Θεόν διὰ τῆς θεωρίας τῆς φύσεως, ἐρμηνεύοντα αὐτοῖς τὰ θαυμάσια τῆς δημιουργίας διὰ λόγων, ἐν οἷς ἡ παιδεία τοῦ ἡγετορος μορφωθεῖσα ἐν Ἀθήναις ὑποκρύπτεται ὑπὸ ἀπλότητα τιγὰ καταπειστικὴν καὶ δημοτικὴν· ταῦτα εἰσὶ τὸ ἀντικείμενον τῶν διμιλιῶν αὐτοῦ, αἵτινες καλοῦνται Ἐξαήμερος.

Μεταξὺ τῶν κοινῶν εἰς ἀπασσαν τὴν ἀρχαιότητα σφαλμάτων τῆς φυσικῆς, περικλείουσιν αὗται πολλὰς γνώσεις ὄρθιας, περιγραφὰς εὐστόχους καὶ ἀληθεῖς· νομίζει τις ἐνίστεται ὅτι ἀναγινώσκει ἐν ταύταις ὡραίας τινάς περικοπᾶς, ἐρανισθείσας ἀπὸ τὰς μελέτας τῆς φύσεως· πάντοτε καὶ πανταχοῦ φροντίζει ἵνα δεικνύῃ τὸν Θεόν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ· πανταχοῦ ἀναφαίνεται ἡ αὐτὴ θεωρητικὴ καὶ εὐαίσθητος αὐτοῦ φαντασία, δι’ ἣς ὑψοῦτο εἰς τὴν ἀγαθότητα τοῦ πλάστου, ἡ αὐτὴ χάρις, ἡ αὐτὴ ἐμψύχω-

σις τῶν ἐκφράσεων ἵνα καταστήσῃ αὐτὰς καταληπτὰς καὶ ἀγαπητάς.

Ἀναγινώσκων τις τοιούτους λόγους, δὲν δύναται νὰ μὴν ἐκπλαγῇ, ἀναλογιζόμενος τοὺς ἐπαίνους, τὰ δάκρυα δὶ’ ὅν ἀντήμειδον αὐτὸν καὶ τὴν εἰς τοιαύτας διδασκαλίας εὐαισθησίαν λαοῦ, συγχειμένου ἐκ χειρωνάκτων καὶ ἀποχειροβιώτων, ὃς αὐτὸς μαρτυρεῖ δὲ ρήτωρ.

Οποία χάρις ἐν τοῖς προοιμίοις τινῶν ἐκ τῶν δμιλιῶν τεύτων! « Εἰσὶ τινες πόλεις, λέγει δὲ εὔγλωττος ρήτωρ, παντοδαποῖς θεάμασι θαυματοποιῶν, ἀπὸ βαθέος ὅρου μέχρις ἐσπέρας αὐτῆς ἔστιώσαι τὰς ὅψεις καὶ μέν τοι, καὶ μελῶν τινων κεκλασμένων καὶ διεφθαρμένων, καὶ παντάπαις πολλὴν ἀκολασίαν τὰς ψυχαῖς ἐντικτόντων, ἐπὶ πλεῖστον ἀκούοντες οὐκ ἐμπίπλανται· καὶ τοὺς τοιούτους δῆμους πολλοὶ μακαρίζουσιν, διτὶ τὰς κατ’ ἀγορὰν ἐμπορίας, ἢ τὰς ἐκ τῶν τεχνῶν πρὸς τὸ ζῆν ἐπινοίας καταλιπόντες, διὰ φαθυμίας πάσης, καὶ ἡδονῆς τὸν τεταγμένον ἔχυτοῖς τῆς ζωῆς χρόνον διαπερῶσιν οὐκ εἰδότες, διτὶ δρχήστρα, εὐθυμούμενη θεάμασιν ἀκολάστοις, κοινὸν καὶ δημόσιον διδασκαλεῖον ἀσελγείας τοῖς συγκαθημένοις ἔστι ἥδη δέ τινες τῶν ἵππομανούντων, καὶ δηναρίου πέρ τῶν ἵππων μάχονται, ἄρματα μεταξευγγῦντες καὶ ἡνιόχους μετατιθέντες, καὶ ὅλως τῆς μεθημερινῆς ἀφροσύνης οὐδὲ ἐν ταῖς καθ’ ὑπὸν φαντασίαις ἀφίστανται· ἥμετις δὲ ἄρα, οὓς δὲ Κύριος, δὲ μέγας θαυματοποιὸς καὶ τεχνίτης, ἐπὶ τὴν ἐπίδειξιν συνεκάλεσε τῶν οἰκείων

» ἔργων, ἀποκαμούμενος πρὸς τὴν Θέσαν, ἢ ἀποκνάσομεν
» πρὸς τὴν ἀκρόσιν τῶν λογίων τοῦ πνεύματος; ἀλλ’
» οὐχὶ τὸ μέγα τοῦτο καὶ ποικίλον τῆς θείας δημιουργίας ἐργαστήριον περιστάντες, καὶ πρὸς τοὺς ἄνω χρόνους ἐπανελθόντες τῷ διανοίᾳ ἔκαστος, ὀψόμεθα τὴν διακόσμησιν τοῦ παντός; » (α)

Πιστὸς εἰς τὸ θεολογικὸν τοῦτο ἀμα καὶ ποιητικὸν αὐτοῦ σχέδιον, δὲ ρήτωρ ὑρμήνευσεν “ἐκάστην πρωταν καὶ ἐσπέραν τὴν τάξιν τῶν καιρῶν, τὰς κινήσεις τῆς θαλάσσης, τὸ δρμέμφυτον τῶν διαφόρων ζώων, τὰς τακτικὰς αὐτῶν μεταναστεύσεις, τὴν τοῦ ἀνθρώπου ὑπαρξίαν, καὶ τὰ θαυμάσια τῆς φύσεως αὐτοῦ.

Ἀναμφιβόλως ἀπομακρύνεται πολὺ τῆς κοσμογραφίας τοῦ Ἰππάρχου καὶ τοῦ Πτολεμαίου, καὶ δύναται τις νὰ ἰδῃ ἐν τούτοις τοῖς λόγοις τὰ ἔχη τῆς ὀπισθοδρομικῆς ἐκείνης κινήσεως καὶ τῆς πρωτέου παρακμῆς, θίν ή θρησκεία, κακῶς ἐννοούμενη, ἐπέφερεν εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, τὰς πρὸ διλγού ἐνδόξως καλλιεργουμένας ἐν ταῖς σχολαῖς τῆς Ἀνατολῆς· ἀλλ’ οὐχ ἡττον εἰσὶ πλήρεις γνώσεων περιέργων, μάλιστα καθ’ δον αὖται εἰσὶ δημώδεις καὶ χαρακτηρίζουσι τοὺς καιροὺς ἐκείνους· ἀλλ’ ὅπερ ἐν τούτοις πρὸ πάντων πρέπει νὰ ζητήσωμεν εἰσὶν αἱ ἐκφράσεις τοῦ πνευματικισμοῦ ἐκείνου, εἰς δὴ η φύσις χρησιμεύει ὃς κείμενον καὶ ἔμπνευσις.

(α) Ομιλ. δ'. εἰς τὴν Εἴσοδον.

« Εἰ ποτε οὖν, λέγει ὁ φήτωρ, ἐν αἱθρίᾳ νυκτερινῇ
 » πόδες τὰ ἀρρώτα κάλλη τῶν ἀστρων ἀγαπενίσας, ἔν-
 » νοιαν ἔλαβες τοῦ τεχνίτου τῶν ὅλων, τίς δὲ τοῖς ἄνθεσι
 » τούτοις διαποιείλας τὸν οὐρανὸν, καὶ δύοις ἐν τοῖς ὁ-
 » ρωμένοις πλέον τοῦ τερπνοῦ τὸ ἀναγκαῖον ἐστίν· πάλιν
 » ἐν ἡμέρᾳ εἰ νήφοντι τῷ λογισμῷ κατέμαθες τὰ τῆς
 » ἡμέρας θαύματα, καὶ διὰ τῶν δρωμένων ἀνελογίσω
 » τὸν οὐχ δρώμενον, ἐμπαράσκευος ἤκεις ἀκροατὴς καὶ
 » πρέπων τῷ πληρώματι τοῦ σεμνοῦ τούτου καὶ μακα-
 » ρίσιν θεάτρου· δεῦρο δὴ οὖν, ὥσπερ οἱ τοὺς ἀνθεῖς τῶν
 » πόλεων τῆς χειρὸς λαβόμενοι περιηγοῦνται, οὗτω δὴ
 » καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὰ κεχρυμμένα θαύματα ὑμᾶς τῆς με-
 » γάλης ταῦτης πόλεως ξεναγήσων» (α)

Παντάχοι αἱ ήθικαι ἀλλήθειαι ἀγαμίγνυνται μετὰ πε-
 ριγραφῶν· κατὰ τὸ θέαμα τοῦ κόσμου δὲν εἶναι διὰ τὸν
 φήτωρα εἰμὴ ἀντικείμενον θρησκευτικῶν στοχασμῶν· ή
 Μεγαλοπρέπεια τοῦ Οὐρανοῦ παρουσιάζει αὐτῷ Δψηλόν
 τι, «ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, λέγει, ή ἀρχαία πατρὶς ἡμῶν
 » (ἔστιν) ἡς μετανέστησεν ἡμᾶς ὁ ἀνθρωποκότονος δαί-
 » μων, τοῖς αὐτοῦ δελεάσμασι ἀνδραποδίσας τὸν ἀνθρω-
 » πόνον. . . . εἰ γάρ τὰ πρόσκαιρα τοιαῦτα, ποταπὰ τὰ
 » αἰνίνια; καὶ εἰ τὰ δρώμενα οὗτω καλὰ, ποταπὰ τὰ
 » ἀρχατα; εἰ οὐράχοι μέγεθος μέτρον ἀνθρωπίνης δια-
 » νοίας ἐκβαίνει, τῶν ἀιδίων τὴν φύσιν τίς ἀρα νοῦς ἐ-

(α) Ὁμηλ. στ'. εἰς τὴν Εἴσαην.

» ξιγνιάσαι δυνήσεται; εἰ δὲ τῇ φθορῇ ὑποκείμενος ἡλιος
 » οὗτῳ καλὸς, οὗτῳ μέγας, δέξις μὲν κινηθῆναι εὔτά-
 » κτους δὲ τὰς περιόδους ἀποδιδοὺς, σύμμετρον μὲν ἔ-
 » χων τὸ μέγεθος τῷ παντὶ, ὥστε μὴ ἐκβαίνειν τὴν πρὸς
 » τὸ δόλον ἀναλογίαν, τῷ δὲ κάλλει τῆς φύσεως οἵον τις
 » διαυγῆς ὀφθαλμὸς ἐμπρέπων τῇ κτίσει, εἰ ἀκόρεστος
 » τούτου ή θέα, ποταπὸς τῷ κάλλει ὁ τῆς δικαιοσύνης
 » ἡλιος; » (α)

Διετρέξας οὕτω καὶ διὰ τῶν δημάτων καὶ διὰ τῆς
 φαντασίας μέρος τὸ τοῦ σύμπαντος καὶ τῆς ἀγανοῦς αὐ-
 τοῦ θέας, στρέφεται πρὸς τὸ ἀκροατήριον αὐτοῦ διὰ θελ-
 κτικωτάτων προσφωνήσεων· ἡρμήνευσεν εἰς τὸν λαὸν τῆς
 Καισαρίας τὴν δημιουργίαν καὶ τὰς κινήσεις τῆς θαλάσ-
 στης; περαίνει τὸν λόγον διὰ τῶν ἑξῆς λέξεων, αἵτινες εἰσὶ
 πλήρεις ἀνατολικοῦ ἐνθουσιασμοῦ· « εἰ δὲ θάλλασσα καλὴ
 » καὶ ἐπανεῖται τῷ Θεῷ, πῶς οὐχὶ καλλίων Ἐκκλησίας
 » τοιαύτης σύλλογος, ἐν ἣ συμμιγής ἡχος, οἵον τινος κύ-
 » ματος ηὗον προσφερομένου, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ
 » νηπίων, κατὰ τὰς πρὸς τὸν Θεὸν ἡμῶν δεήσεις, ἐκπέμ-
 » πεται. » (β)

Ἡ εὐαίσθητος καὶ γραφικὴ αὐτὴ φαντασία ἀπαντᾶται
 ἐν πᾶσι τοῖς λοιποῖς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου λόγοις ἐν
 ταῖς ἐπιστολαῖς καὶ ἐν ταῖς ὑποδεεστέραις τῶν συγ-

(α) Αὐτόθι.

(β) Ὁμηλ. δι. τὴν Εἴσαην.

γραφῶν αὐτοῦ· ἔνθους πρὸς τὴν ἀρχαίαν εὐγλωττίαν καὶ ποίησιν, ἥθελεν ἵνα ἐμπνεύσῃ τὴν πρὸς αὐτὰς ἐπιθυμίαν, ἵνα συστήσῃ τὰ μνημεῖα αὐτῆς εἰς τοὺς νέους χριστιανοὺς τοῦ Ἑλληνικοῦ κόσμου τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀσίας, διὸ καὶ συνέγραψε δὲ αὐτοὺς πραγματείαν τινα περὶ τοῦ ὅπως ἂν ἐξ Ἑλληνικῶν ὀφελοῖντο λόγων, τοιτέστι περὶ τοῦ τρόπου, διὸ οὖν νὰ ζητῶσι τὰ σπέρματα τῶν φυσικῶν ἀληθειῶν καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀρετῆς, ἄτινα ἐν τούτοις περιέχονται προφανῶς τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι εἰσέτι ἀνάμνησίς τις καὶ συνέχεια τῆς κατὰ τοῦ Ἰουλιανοῦ πάλης· ὅσους ἡ κακοήθης μισαλλοθρησκεία τοῦ αὐτοκράτορος εἶχεν ἐπιμείνει ἵνα ἀποχυμνώσῃ τὸν χριστιανισμὸν ἀπὸ τὰ ὅπλα καὶ τὸν καλλωπισμὸν τῶν γραμμάτων, τοσοῦτον οἱ δύω μαθηταὶ τῶν Ἀθηνῶν ἥθελον νὰ ἐξασφαλίσωσι τὸ προσφιλὲς τοῦτο εἰς τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἀσυλον· δὲ Βασίλειος, καὶ περ ὅν φύσεως ἐμβριθεστέρας ἢ δ φίλος αὐτοῦ, ἀπέδιδεν ἐν τοσούτῳ οὐκ ὀλίγην ἀξίαν εἰς τὸ λεκτικὸν κάλλος· ἡ μὲν ψυχὴ αὐτοῦ ἦν αὐστηρὰ, ἡ δὲ φαντασία ζωηρά· ἡ ἀκρίβεια τῆς δρθιδοξίας αὐτοῦ δὲν κατέστησεν αὐτὸν δυσμενῆ πρὸς τὰς χάριτας τῆς εὐγλωττίας, καὶ πρὸς πᾶν διπερ ὑπέσχετο ταῦτην· ἐπεμπεν ἐκ τῆς Καππαδοκίας πολλοὺς μαθητὰς εἰς τὸν ἔθνικὸν βῆτορα Διβάνιον· ἐζήτει παρ' αὐτοῦ λόγους κομφοὺς διὸ αὐτοὺς, βέβαιος ὅν ὅτι δὲ ἕδιος ἤδύνατο περισσότερον νὰ καταπείσῃ αὐτούς· οἶσις δὲ ἐγίνωσκεν ἀρκούτως, μὲν δὲν τὴν πίστιν αὐτοῦ, πόσον ἡ ἀληθὴς συγκίνησις δὲν χρήσει τῆς ἐπιστήμης

τοῦ καλῶς λέγειν· εὔτυχῶς ἡ σύνθεσις αὐτοῦ εἶναι ἀπλουστέρα παρ' ὅσον εὐηρεστεῖτο· σπουδάσας, ἔνεκκ τοῦ πρακτικοῦ αὐτοῦ ἐπαγγέλματος, πάθη καὶ ψυχικὰς ἀσθενεῖας, ἐν οἷς ἡ μεγαλοφύτα τοῦ Ἀριστοτέλους ἐζήτει· τὰς ἀρχὰς τῆς εὐγλωττίας, εὑρίσκει ἐν τούτοις πρὸς ἐζεικόνισιν καὶ συγχίνησιν τοῦ ἀνθρώπου τέχνην βαθυτέραν τῆς τῶν διπὸς αὐτοῦ θαυμαζομένων βῆτορων.

Πολλαὶ τῶν διμιλιεῶν αὐτοῦ εἰσὶ πραγματεῖαι ἥθυκατ κατὰ τῆς φιλαργυρίας, τοῦ φθόνου, τῆς κακῆς χρήσεως τοῦ πλούτου· ἀλλὰ πρέπει νὰ διμολογήσωμεν, ὅτι ἡ εὐαγγελικὴ χάρις δίδωσιν αὐταῖς νέον τινὰ χαρακτῆρα· δὲ Μέγας Βασίλειος εἶναι πάντοτε ὁ κήρυξ τῆς ἐλεημοσύνης· κατενόησεν δὲς οὐδεὶς ἄλλος τὸν μέγαν τοῦτον χαρακτῆρα τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ὅστις ἐπανῆγε τὴν κοινωνικὴν ἴσοττην διὰ τῆς θρησκευτικῆς ἀγάπης· δὲ θρίαμβος τῶν ἀγώνων αὐτοῦ εἶναι τὸ μαλάσσειν τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, τὸ καθιστᾶν αὐτοὺς προθύμους εἰς τὸ βοηθεῖν ἀλλήλους· τοιοῦτον ἥθελεν αὐτὸν ἡ δυστυχὴς τοῦ κόσμου κατάστασις· δὲν εἶναι βῆτορικὴ ὑπερβολὴ ἡ περικοπὴ ἔκεινη, ἐν ᾧ δὲ Ἅγιος Βασίλειος περιγράφει τὴν ἀπελπισίαν καὶ τὴν ἀθλιόττητα ἐνδές πατρὸς, ἀναγκασθέντος ἵνα πωλήσῃ ἐν τῶν τέκνων αὐτοῦ πρὸς ἀγορὰν ἀρτου· ἡ δυστυχία, πηγάσσασα ἐκ τῆς τυραννίας, καθίστα τὰ τοιαῦτα παραδείγματα κοινά· δὲν νόμος συνεχώσει τοῦτο· δὲν ἦτο λοιπὸν ἔργον τῆς θείας προνοίας ἡ φωνὴ τοῦ βῆτορος, ητις ὑψοῦτο ἵνα ἐμποδίσῃ τὰ βαρβαρικὰ ταῦτα, ἐμπόρια ἵνα παραμυθήσῃ τὸν πτωχὸν καὶ συγκινήσῃ τὸν πλούσιον;

Άναμφισθόλως δέ ρήτωρ ἐκφέρεται εἰς ὑπερβολάς, διαν
οὐδεμίαν διάκρισιν ποιεῖται μεταξὺ πλουσίου καὶ κλέ-
πτου θεωρῶν τὰ πλούτη, τὰ δποῖα δὲ πλούσιος ἀρνεῖται
εἰς τὸν πτωχὸν, ὡς κλοπὴν γενομένην πρὸς αὐτὸν· ἀλλὰ
τοιαύτη ἦν ἡ εὐγλωττία τῶν πρώτων χρόνων, ἐνεργὸς,
παθητικὴ, πλήρτουσα ἴσχυρῶς τὰς διπλὰς μαλθακότη-
τος ναρκωθείσας ψυχᾶς· αὐτῇ ἦν τὸ ἀντιστόχωμα διλων
τῶν κακιῶν ἀπανθρώπου καὶ διερθαρμένης κοινωνίας· ἐ-
πειχε τὸν τόπον τῆς ἐλευθερίας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς
φιλανθρωπίας, ἀπέρ συνάμα ἔλειπον· μέσεγχετο τὸν οὐ-
ρανὸν, ἵνα ἀποσπάσῃ ἀγαθάς τινας πράξεις ἐπὶ τῆς γῆς·
τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ἡ ἴδεα εἶναι, διτέ δὲ πλούσιος δ-
φείλει εἶναι ἐπὶ τῆς γῆς δὲ διακομεὺς τῶν τῆς θείας προ-
νοίας δώρων, καὶ, οὕτως εἰπεῖν, δὲ οἰκονόμος τῶν πτωχῶν.

Οὐχ' ἡτογ ἔξεχει δέ Μέγας Βασίλειος εἰς τὰς ἔξειχο-
ντεις τῆς βραχύτητος τῆς ζωῆς, τῆς οὐτιδανότητος τῶν
γηνῶν ἀγαθῶν τοῦ ματαίου καὶ αὐτῆς τῆς καθαροτά-
της χαρᾶς· μετὰ τοὺς ἀρχαίους φιλοσόφους, εἶναι εὐ-
γλωττος κατ' ἴδιαζοτά τινα τρόπον ἐπὶ τοῦ μονοτόνου
τούτου ἀντικειμένου τῶν ἀνθρωπίνων παθημάτων· τῆς
δὲ εὐγλωττίας ταύτης πηγὴ εἶναι ἡ Ἀγία Γραφὴ, ἐκ τῆς
διποίας εὐχρεστεῖται νὰ ἀρύνται τὴν ποίησιν, ἢτις εἶναι
περιγραφικωτέρα καὶ τολμηρότερα τῆς τῶν Ἑλλήνων· ἐ-
παναλαμβάνων τὰς ζωρὰς εἰκόνας τῆς Ἐρεικῆς μού-
σος, μιγνεῖ ἐν αὐταῖς τὸ συμπαθητικὸν ἐκεῖνο πρὸς τὴν
ἀνθρωπότητα αἰσθημα, τὴν ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ ἐκείνην
γλυκύτητα, ἀτινα ἀποτελοῦσι τὸ κάλος τοῦ νέου γόμου·

ὑψῶν τοὺς δρθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, δρέγει ἐν
ταῦτῳ χεῖρα βοηθείας πρὸς πάντας τοὺς δυστυχεῖς· ἐπὶ^τ
τοὺς θέλει καὶ τὸ ἀνακουφίζειν καὶ τὸ διδάσκειν·

Ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ δυνάμεθα εὐχεῖδας νὰ ἐννοήσω-
μεν τὴν ἐπιφρόην, ἣν εἶχεν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ λαοῦ
ἀσθενῆς τὸ σῶμα, κεκμηκὼς ὑπὸ τῶν πόνων καὶ τῆς αὐ-
στηρότητος, ἐνισχύετο εἰς τὰς ἀδιπλάσιους διδασκαλίας,
εἰς τὰς ποιμαντικὰς αὐτοῦ πιριοδείας ὑπὸ ἐνθέρμου τινὸς
ζήλου· ὅταν ἐτελεύτησεν, δὲ λαὸς τῆς ἐπαρχίας συνέτρε-
ξεν εἰς τὴν κηδείαν αὐτοῦ· ἐθνικοὶ καὶ ίουδαῖοι ἡγιαλῶν-
το πρὸς τοὺς χριστιανοὺς τὶς περισσότερα δάκρυα νὰ
χύσῃ διότι μπῆρεν δὲ εὐεργέτης πάντων· ἐνομίζοντο εὐ-
τυχεῖς οἱ ἐνεκα τοῦ συβρέευσαντος ἀπειροχρήμου πλήθους
ἀποθανόντες ἐν τοιαύτῃ ἡμέρᾳ, καὶ πολλοὶ ἐνθουσιασταὶ,
ἐθνικῇ φράσει χρώμενοι ἐκάλουν αὐτοὺς θύματα ἐ-
πιτάφια.

Ἐὰν ἡδη μετὰ Ι.Ε. αἰώνας μαρτάν τῶν ξένων ἐκείνων
ἡθῶν, μαρχάν τῆς κοινωνίας ἐκείνης, ἐνθι δὲ πολυθεῖτας,
τὸ Εὐαγγέλιον, οἱ δημάδεις μῦθοι, οἱ φιλόσοφοι οἱ
μάρτυρες, εἶχον τοσοῦτον ἐνεργήσει ἐπὶ τῆς οχυτασίας
τῶν λαῶν, ζητήσωμεν τὸν ρήτορα τῆς Καισαρείας ἐν ταῖς
σελίσι τῶν βιθλίων, πόσον ἔτι καὶ σήμερον θέλομεν θυ-
μάσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ τὴν μεγαλοφύτην! Τισως καὶ
αὐτὴ ἡ εὐγλωττία αὐτοῦ εἶναι μᾶλλον κρείττων πνεύτος;
Ζηρόνου, ἡ αἱ δημηγορίαι τῶν μεγάλων τῆς θύραθεν σο-
φίας ρητόρων· διότι τὰ δικαιώματα ἀπάστις τῆς ἀνθρω-
πότητος εἰσὶ διαρκέστερα τῶν δικαιωμάτων ἐνὸς πολέ-

του, ή μιας ἐπισήμου δημοκρατίας· καὶ ή διαφορὰ τῶν ζεύμων εἶναι μικροῦ λόγου ἀξία, συγχρινομένη πρὸς τὸν ἐσωτερικὸν τοῦ ἀνθρώπου, τὰς ταλαιπωρίας αὐτοῦ, τὰς ἐλπίδας, τὰς ἀθλιότητας, καὶ τὴν ἀθανασίαν αὐτοῦ· αἱ ἴδεαι αὖται, καὶ τοι τοσοῦτον ἐναργεῖς καὶ πραγματικαῖς, διαφεύγουσιν ἡμᾶς ταχέως, δταν ή φαντασία δὲν ἔντυπώσῃ αὐτὰς ἐν ἡμῖν διὰ τῆς λεκτικῆς ἐνεργείας. Οἱ θιήκοδι συγγραφεὺς δρεῖλει πρὸ πάντων νὰ ἥναι εὔγλωττος ἵνα εἰσακούνται· καὶ αὗτη εἶναι ή ἰσχὺς τοῦ ῥήτορος τῆς Καισαρείας· τὰ πάντα καθίστανται εἰκόνες ἐν τῇ ἐκφραστικῇ καὶ ποιητικῇ αὐτοῦ γλώσσῃ· αἱ συγκρίσεις, αἱ ἀλληγορίαι καθιστῶσιν δρατοὺς πάντας τοὺς στοχασμοὺς αὐτοῦ· « ὁσπερ γάρ, λέγει, οἱ ἐν τοῖς πλοίοις καθεύδοντες αὐτομάτως ὑπὸ τοῦ ρέματος ἐπὶ λιμένος ἄγονται, καὶν αὐτοὶ μὴ αἰσθάνονται, ἀλλ' ὁ δρόμος αὐτοὺς πρὸς τὸ τέλος ἐπάγει· οὕτω καὶ ἡμεῖς τοῦ χρόνου τῆς Ζωῆς ἡμῶν καταρρέοντος, οἵδν τινι κινήσει συνεχεῖ καὶ ἀπαντῷ φρὸς τὸ οἰκετον ἔκαστος πέρας τῷ λανθάνον τι δρόμῳ τῆς Ζωῆς ἡμῶν κατεπειγόμεθα· ὁδοιπόρος ἐφεστηκας τῷ βίῳ τούτῳ· πάντα παρέρχῃ πάντα κατόπιν σου γίνεται· εἰδεις ἐπὶ τῆς ὁδοῦ φυτὸν ή πόδαν, ή βόδωρ, ή ὅτι ἀν τύχη τῶν ἀξίων θεάματος; μικρὸν ἐτέρφθης εἴτα παρέδραμες· πάλιν ἐνέτυχες λίθοις καὶ φάραγξι, καὶ κρημνοῖς, καὶ σκοπέλοις, καὶ σκόλοψιν, ήπου καὶ θηρίοις, καὶ ἐρπετοῖς, καὶ ἀκάνθαις, καὶ τισιν ἄλλοις τῶν δχληρῶν; μικρὸν ἡνιάθης, εἴτα κα-

» τέλιπες· τοιοῦτος δὲ βίος οὔτε τὰ τερπνὰ μόνιμα, οὔτε τὰ λυπηρὰ διαρῆς κεκτήμενος. » (α).

β'.) Οἱ Σελσοῦκκοι Τοῦρκοι εἰσβαλλουσι εἰς τὴν Καππαδοκίαν.— Οἱ Ὀσμάνοι Τοῦρκοι.— Ο Σουλτάν Βαγιαζήτ.— Ο Τιμούρ ἀρχηγὸς τῶν Ταρτάρων— ἐλεσινὴ τῆς Καππαδοκίας κατάσασις.

Η Καππαδοκία, ἐπαρχία οὖσα τῆς Βυζαντίνης Αὐτοκρατορίας, ἀπήλαυς ἀπαντα τὰ ἀγαθὰ, τὰ δποῖα ἐπεσώρευσαν αὐτῇ τοσαῦται ἐκατονταετηρίδες. Ο Δ'. μετὰ Χριστὸν αἰώνι παρήγαγεν εἰς φῶς τοσοῦτους ῥήτορας, σοφοὺς καὶ θείους ἄνδρας, καὶ ὠδήγησεν τοὺς Καππαδόκας εἰς τὴν ὁδὸν τῆς προαγωγῆς· καθ' ἦν δὲ ἐποχὴν τὸ Βυζάντιον, ἐγένετο κέντρον ἐθνικῆς ἐνώσεως, καὶ πᾶσα μερὶς Ἑλληνικὴ, ὅπου ἐπὶ γῆς ἐγκατεστάθη, ἀνέκυψεν ὡς συμπαγὲς σῶμα ἔχουσα κεφαλὴν τὴν αὐτοκρατορίαν τοῦ Βυζαντίου, κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ἐπέπεσε κατὰ τῆς καππαδοκίας η Τουρκικὴ μάχαιρα· διότι, ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας Ρωμανοῦ τοῦ Διογένους (1072 μ. Χ.)

(α) Θμιλ. εἰς τὸν ἄ. Ψαλμ.

εἰσέβαλλον εἰς τὴν Καππαδοκίαν οἱ Σελσούκκοι. Τοῦρκοι
ὑπό τινα Σολιμάν ἡγεμόνα των, διτοις ὀφελούμενος ἐκ
τῆς ἀνωμαλίας τοῦ Βυζαντινοῦ Βασιλείου, κατέλαβε ἄ-
πασαν τὴν Μικρὰν Ἀσίαν· ὁ δὲ Ἀλέξιος Ἅ. στρατεύσας
κατὰ τῶν Ἰταλῶν, οἰκοθεν ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Σελσούκ-
κον. (α) ἐκεῖνον ἀξιόλογον μοῖραν τῆς χώρας, ἵνα πάντη
Μανουὴλ τοῦ Κομιγνοῦ ὑπέκειτο εἰς τοὺς Σελσούκκους
Σουλτάνους οἵτινες εἶχον τὴν ἔδραν των εἰς τὸ Ἰκόνιον·
ἄλλος ἐπειδὴ εἰς τῶν Σουλτάνων τούτων, Μασούτ ὄνομα-
ζόμενος, εἷχε πολλοὺς υἱοὺς καὶ θυγατέρας καὶ διεμοί-
ρασε τὰς ὑπ' αὐτὸν Βυζαντινὰς ἐπαρχίας, μέρος τῆς
Καππαδοκίας ὑπετάγη εἰς τὸν Ἰακούπιν Ἀρσλάν, ὃ δὲ
Καισάρεια καὶ ἡ Σεβάστεια τὰς τὸν Δαδούνην, ἀμφοτέ-
ρους γαμβροὺς αὐτοῦ δντας, ἄλλαι δὲ ἐπαρχίαι εἰς τοὺς
λοιποὺς κληρονόμους τοῦ Μασούτ· ἄλλος ἡ Καππαδοκία
(ἐπειδὴ οὗτοι ἐρίσαντες κατέστησαν τὰς ἐπαρχίας των
ἔρμαιον τῆς Θηριωδίας των) ὑπετάσσετο δὲ μὲν ὑφ' ἕνδος,
δὲ δὲ ὑφ' ἐπέραν τῶν ἐριζόντων κληρονόμων· τοῦ Μα-
σούτ, μέχοις οὖν ἀνεφάνησαν οἱ Ὀσμάνοι (ὅσμανλίδες)
Τοῦρκοι· ἡ φυλὴ αὕτη κραταυωθεῖσα, ἔνεκα τῆς ἀδια-
φορίας τῶν Βυζαντινῶν, καὶ τῶν διαπληκτισμῶν τῶν
Σελσούκκων ἡγεμόνων, κατέστησεν. ὑπὸ γενναῖους ἀρχη-

(α) Περὶ τοῦ ζηγροῦ τῶν Σελσούκκων θέλομεν ίδει εἰς τὸ περὶ Ἰ-
ακούπιν.

γοὺς (α) βασίλειον ἀνεξάρτητον καὶ ἐπίφανον· μέχρι δὲ
τοῦ Σουλτᾶν Βαγιαζήτη, οἱ Ὀσμάνοι ἐκυρίευον ἐκ διαλ-
λειμάτων τὴν Φρυγίαν, Βυθινίαν καὶ Παμφλαγονίαν· ἀλλ᾽
δὲ Ἰλτιρῆμ Βαγιαζήτη κυριεύσας πολλὰ μέρη τοῦ Βυζαντι-
νοῦ βασιλείου καὶ ισχυρὸς γενόμενος, καθήρεσε τοὺς Σελ-
σούκκους ἡγεμόνας δλῶν τῶν ἐπαρχιῶν, καθὼς καὶ τοὺς
δυνάστας τῶν πόλεων καὶ χωρῶν τῆς Καππαδοκίας· καὶ
εὗτα δὲ η Καππαδοκία ὑπετάγη εἰς τοὺς Ὀσμάνους τούρ-
κους (1399 μ. χ.); δτε δὲ δὲ Τιμούρ, ἀρχηγὸς τῶν Ταρ-
τάρων, εἰσέβαλλε εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ ἤρισεν πρὸς
τὸν Βαγιαζήτη, ἐπειδὴ οἱ δυνάσται τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, οἱ
διωχθέντες ὑπ' αὐτοῦ, ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ
Ταρτάρου ἡγεμόνος, ἐκυρίευσε τὴν Καππαδοκίαν, καὶ
ἐπολιόρκησε τὴν Σεβάστειαν (Σιβίλη), τὴν δποίαν καὶ ἐκυ-
ρίευσεν (1400 μ. χ.) κατεδαφίσας τὰ τείχη αὐτῆς καὶ
φονεύσας τοὺς κατοίκους· ἀφοῦ δὲ δὲ οἱ φοιβερὸς οὗτος κα-
τακτητὴς ἐπανῆλθεν εἰς Βουχαρίαν, ἡ Καππαδοκία ὑπο-
ταγεῖσα ἐπὶ τινα καιρὸν εἰς τοὺς μικροὺς Σελσούκκους ἡ-
γεμόνας, περιέπεσε πάλιν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ὁσ-
μάνων.

Ἄπο τῆς ἐποχῆς ταύτης ἐπὶ τῆς Καππαδοκίας, ὡς
ἐπὶ θεατρικῆς σκηνῆς, παρίστανται νέα πρόσωπα, ζένα ὀ-
νόματα, ἥθη, νόμοι, ἔθιμα παράδοξα· δὲ ἀρχαῖος πολιτισ-
μὸς μαρανόμενος βαθυηδὸν ἐκ τῆς δηλητηρίου πγοῆς

(α) Ιδε περὶ τούτου εἰς τὸ περὶ Ἰακούπιν.

τῆς παραχμῆς τῆς βιζαντικῆς Κυρίαρχίας, ὑποχωρεῖ ἐνώπιον τῆς ἐπερχομένης συγχύσεως. τὰ ἀπειράθμια τῶν Σελπούκκων στήφη, ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐκπορθοῦντα τὴν Καππαδοκίαν, ὡς κύματα παλιρροθα, ἐπὶ τέλους ἐμπήγουσι διὰ παντὸς τὰς βαναύσους αὐτῶν καλύβας εἰς τὰς κοιλάδας, ὅπου ἀλλοτε δύσοῦντο κομψὰ τῆς τέχνης ἔργα· διαχειτικάς τοῦ Βιζαντίου ὄργανισμὸς ἀγωνίζει μνησὶς εἰς μάτην νὰ δώσῃ σκιάν τινα ρυθμοῦ καὶ τάξεως εἰς τὸ χάος ἐκεῖνο τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων, προκαρεσκεύασε τὸν θρίαμβον τῶν βαρβάρων τουρκικῶν Ἰωνῶν, καὶ τέλος ἡ Ὀθωμανικὴ κυριαρχία ἐπικάθηται ἐπὶ τῶν ἀλληλοδιαδόχων ἐκείνων ἐρειπίων· καὶ πᾶσα ἡ τραγῳδία αὕτη τελεῖται ἐν βαθυτάτῃ σιωπῇ, διακοπούμενη μόνον ἵκε διαλλειμάτων ἐκ τῶν στεναγμῶν τῶν ἐλεισινῶν θυμάτων· ἡ ἐρήμωσις τῆς χώρας καὶ ἡ παραχμὴ τῶν πόλεων εἶναι τὸ τέλος τῆς θλιβερᾶς ταύτης σκηνῆς.

Ἐπιστήνοντες τὴν προσοχὴν ἐπὶ ταύτης τῆς ἐποχῆς, νοερῶς ἡ διατρέχοντες τὴν μεταγενεστέραν, μέχρι τῶν καθ' ἡρᾶς χρόνων, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ῥίψωμεν ἐν δάκρυ ἐπιτάφιον ἐπὶ τῆς μερίδος ἐκείνης τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἡτίς καταδικασθεῖσα εἰς πολυχρόνιον καὶ ἀτελεύτητον ὄμοτάτην δουλείαν, κατεχερματίζετο ὑπὸ ἀνόμιαν, ὑπὸ βαρβάρων χειρῶν! τοὺς πλουσίους ἐφόρους καὶ διήρπαζον τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, τὸν δὲ πένητα λαὸν ἀπειλοῦντες καὶ δεικνύοντες αὐτῷ τὸν αἴμοσταγῆ αὐτῶν πέλεκυν, ἀνάγκαζον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πάτριον θρησκείαν

ἡπίτων εἰς λάθην τὴν γλώσσαν τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα αὐτοῦ· τοὺς ναοὺς μετέβαλλον εἰς βωμοὺς καὶ ἐρείπια, τοὺς δὲ ιεροὺς κατέσφαζον, τοὺς ἐφήβους κατέτατον εἰς τὰ νέα αὐτῶν τάγματα, τὰς μητέρας κτηνωδῶς ἐβασάνιζον, τὰ δὲ ἀθώα βρέφη ἐσπάραττε ὁ τῆς ἀπανθρωπίας πέλεκυς· αἱ οἰκίαι καὶ πᾶν πολύτιμον διηρπάζοντο, μηδὲν δὲ ιερὸν, μηδὲν δισιον ἡδύνατο νὰ γίνη ἀντικείμενον σεβασμοῦ· οἱ πολυπληθεῖς λατρευταὶ τοῦ Ἰησοῦ καθ' ἐνάστην κατηναλίσκοντο βορρᾶ γενόμενοι τοῦ πελέκυος τῆς Καστίας, αἱ δὲ πρωτεύουσαι κατήντησαν ἀσημοις καὶ πένησσαι καὶ ἀκατανόμαστοι ἐπαρχικαὶ μητροπόλεις.

Θλιβερὸν καὶ σπαραξικάρδιον θέαμα!!

Πανταχόθεν οἱ ἐλεσινοὶ κάτοικοι κατέφευγον ἐκ τῆς προμερᾶς θυέλλης ταύτης εἰς κοιλάδας καὶ φάραγγας ἀπροσίτους, ὅπου, καὶ μόνον, ἡδύναντο νὰ σωθῶσι· ἀλλ' ἐντοσούτῳ καθὼς ὑπὸ χιονοσκέπαστον γῆν, διαρκοῦντος τοῦ χαλεποῦ χειμῶνος, διατηρεῖται ἀβλαβῆς διαναμένων τὴν θερμότητα τοῦ ἀέρος σπόρος, ἵνα καὶ αὐθίς ἀναβλαστήσῃ, οὕτω καὶ δὲ Ἑλληνισμὸς (ἀν καὶ μικρὸν λείψανον) ἀνθευτος τὴν φύσιν περισώζεται ἐν μέσῳ τῶν συμφορῶν τῆς ὡμοτάτης δουλείας, τὸν Θεὸν καὶ τὰς ἐλπίδας του ἔχων μόνον κέντρον ἐνώσεως.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Καισάρεια πρωτεύουσα τῆς Καππαδοκίας.

περίφημος αὗτη πόλις, ἡ τοσοῦτον ἐπινεργήσασα εἰς τὸν φωτισμὸν τῆς Μικρᾶς Ασίας, ἵνα ἐν Κιλικίᾳ τῆς Καππαδοκίας εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀργαίου ὄρους ἐκτίθη δὲ εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους (2,000—1800 π. χ.) ὑπὸ τοῦ Μοσὸχ καὶ ὀνομάζετο Μάζα, καὶ Μάζακα, « Μάζα κατὰ πρῶτον ἐκαλεῖτο ἀπὸ Μοσὸχ τοῦ Καππαδόκων γενεάρχου ἐλκυσαμένη τὸ ὄνομα» τοῦ χρόνου δὲ πορευομένου, κατὰ παρέγκλισιν ἥδη Μάζακα προσωνόμασται, » (Φιλοστορ. Καππαδ. βιβλ. θ'. κεφ. ιβ') καὶ ὁ Ιουδαῖος Ἰώσηπος Μοσὸχ καλεῖ τὸν Γενεράρχην τῆς Καππαδοκίας « Μάζα κατὰ πρῶτον ὄνομαζομένη κτλ. » (Ιουδαϊκ. Ἀρχ. βιβλ. Α. κεφ. Ζ') ἐπὶ τῶν Ρωμαίων ἐκαλεῖτο Εὐσέβεια ἡ πρὸς τῷ Ἀργαίῳ, πρὸς τιμὴν, ἵστως, Ἀγτωνίνου τοῦ Εὐσεβοῦς, διὸ πολλὰς παρέσχε εὐεργεσίας

τοῖς Μαζακηνοῖς. (Παυσ. βιβλ. Ἡ. κεχ. μγ'). ὁ Στράβων περὶ αὐτῆς λέγει τὰ ἔξης « ἐν δὲ τῇ Κιλικίᾳ καλουμένῃ, τὰ Μάζακα ἡ μητρόπολις τοῦ γένους» καλεῖται δὲ Εύσέβεια καὶ αὖτη ἐπίκλησιν ἡ πρὸς τῷ Ἀργαίῳ κεῖται γάρ πρὸς τῷ Ἀργαίῳ ὅρει . . . τὰ μὲν οὖν ἄλλα ἀριθμός πρὸς συγοικισμὸν ἔχει πόλεως ἀνυδρός τε γάρ ἐστὶ καὶ ἀνοχυρός διά τε τὴν διαγωρίαν τῶν ἡγεμόνων καὶ ἀτελήστος· τάχα δὲ καὶ ἐπίτηδες, ίνα μὴ ὡς ἐρύματι πεποιθότες τῷ τείχει, σφόδρα ληστεύοιεν πεδίον οἰκοῦντες λόφους ὑπερδεξίους ἔχον καὶ ἐμβελεῖς· καὶ τὰ κύκλω δὲ χωρία ἔχει πόλεως ἄφορα καὶ ἀγεώργητα καὶ περ ὅντα πεδινά· ἀλλ' ἐστιν ἀμφιώδη καὶ ὑπόπτερα. »

Τὰ Μάζακα (λέγει δὲ αὐτὸς Στράβων) ἐπειδὴ ἦσαν τὸ κέντρον τῆς Καππαδοκίας καὶ τῶν χωρίων, ἵξ ὅν ἥρχοντο ξύλα καὶ λίθοι πρὸς οἰκοδομὴν, ἐκατοίκουν εἰς αὐτὴν οἱ βασιλεῖς· οἱ δὲ κάτοικοι ἔχρηστο τοῖς Χαρώνδα νόμοις, αἰρούμενοι καὶ νομῷδον, δις ἦν αὐτοῖς ἐξηγητὴς τῶν νόμων, καθάπερ οἱ παρὰ Ρωμαίοις νομικοί. Τιγράνης δὲ Ἀρμένιος, δὲ τοῦ μεγάλου Μιθριδάτου σύμμαχος κυριεύσας τὰ Μάζακα καὶ ἀναστάτους ποιήσας τοὺς κατοίκους αὐτῆς, μετ' ἄλλων Καππαδόκων, συγώκισεν ἐκ τούτων τὴν νέαν αὐτοῦ πόλιν τὰ Τιγρανόκερτα· ἀλλὰ τινὲς αὐτῶν ὑστερον, μετὰ τὴν ἄλωσιν τῶν Τιγρανοκέρτων διπό τῶν Ρωμαίων, ἐπανῆλθον εἰς τὴν παλαιὰν αὐτῶν πόλιν· (Στραβ. σελ. 539. Αππ. Μιθριδ. 67). δὲ Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ Τιθέριος, μετὰ τὸν τοῦ Ἀρχελάου, βασιλέως τῆς Καππαδοκίας, θάνατον,

κατέστησε τὴν Καππαδοκίαν Ρωμαϊκὴν ἐπαρχίαν καὶ τὴν πρωτεύουσαν αὐτῆς, τέως Μάζακα καλουμένην, μετέφερεν ἐκ τῆς ἀρχαίας αὐτῆς θέσσως εἰς ὅμαλὸν πεδιάδα καὶ μετωνόμασε Καισάρειαν Εὐτροπ. 11, Σουεδ. ἐν λ. Τιθέριος) ἡ τοῦ δύναματος μεταβολὴ ἐπηνέχθη μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Στράβωνος περιγραφὴν τῆς Καππαδοκίας· πρῶτος συγγραφεὺς ὄνομάσας τὰ Μάζακα Καισάρειαν ἐστὶν δὲ Πλίνιος (VI. 3) εὑρηται δὲ τὸ δύνομα καὶ παρὰ Πτολεμαῖον· Κωνσταντῖνος δὲ Πορφυρογέννητος ἐσφαλμένως λέγει ὅτι « Καισάρεια μητρόπολις ἡ ἀπὸ τοῦ μεγάλου Καίσαρος Ιουλίου ὀνομασμένη, ητις πρότερον ἐκαλεῖτο Μάζακα » (Θεματ. βιβλ. ἀ. κεφ. ιά.) ἐπειδὴ καὶ ἀπολλώνιος δὲ Γραμματικὸς ἐν τῷ Φλέγοντι Τραλλαικῷ λέγει διτι, ἐπὶ Τιθέριου σεισμοῦ σφοδροῦ γενομένου, κατεστράφησαν πολλαὶ ἐπίσημοι πόλεις τῆς Ἀσίας, ἃς ιδίοις ἀναλώμασιν ἀνέκτισεν ἐκ βάθρων δὲ Καίσαρ· ὅπότε καὶ τῆς Μάζακης ὑποστάσης τὴν τύχην τῶν ἄλλων πόλεων, δὲ Τιθέριος, τὸ ἀρχαῖον μεγαλεῖον καὶ κλέος αὐτῆς σεβόμενος καὶ εὐχαριστηθεὶς τὰ μάλιστα ἀπὸ τῆς τῶν κατοίκων εὐγενείας καὶ ἀνδρείας, μετέφερε τὴν πόλιν εἰς τὴν σημερινὴν αὐτῆς θέσιν, οὐ μακρὰν οὖσαν τῆς προτέρας· αἱ ἀρχαίστητες καὶ τὰ ἐρείπια τῆς Μάζακης μέχρι τῆς σήμερον φαίνονται εἰς τὸ μεσημβρινὸν τῆς Καισαρείας μέρος, κατὰ τὰς ὑπωρείας τοῦ Ἀργαίου ἐπὶ τινος λόφου τείχη, ἐπάλξεις, κίονες ἐκ μαρμάρου μετὰ πεποικιλμένων στηλοβαστῶν, ἀψίδες καὶ κρησφύγετα εὑρίσκονται εἰσέτι· ἡ παλαιὰ αὐτη θέσις τῆς Μάζακης τὰνῦν λέγεται

Ἐσκὶ Σεχίρ, (παλαιού πολεις—ή ἀρχαία πόλις)· ἐπίγραμμά τι εὑρεθὲν πρὸ ἑτῶν τινῶν ἐν Καισαρείᾳ μαρτυρεῖ τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν Καισαρέων πρὸς τὸν Τιβέριον « . . . ΟΥ ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΠΟΛΛΑ ΤΑ ΕΤΗ » ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιγραφῆς εἶναι τεθλασμένη καὶ δυσανάγνωστος, ἐγένετο δὲ ὡς φάνεται— ΤΙΒΕΡΙΟΤ ΚΛΑΥΔΙΟΥ κτλ., ἡ Μάζακη ἡ Εὔσέβεια ἵτο ἀφυῆς εἰς συνοικισμὸν ὡς λέγει δὲ Στράβων, ἐπειδὴ παρεῖχε πολλὰς δυσχερείας εἰς τοὺς κατοίκους αὐτῆς, ὡς οὖσα ἐν τῇ ὑπὸ τῷ Ἀργαίῳ ἡφαιστιώδει χώρᾳ· εἶχε δῆμος δάσην καὶ ἀφθονα λατομεῖα πρὸς οἰκοδομὴν, πρὸς δὲ καὶ παχείας νομᾶς « ἐκτηνοτρόφουν γὰρ καὶ ἡ πόλις αὐτοῖς τρόπον τινὰ στρατόπεδον ἔχει. »

Η Καισάρεια ἀπεῖχε ἀπὸ τοῦ Εὐδείνευ Πόντου 800 στάδια, καθὼς λέγει ὁ Στράβων, ἀπὸ δὲ τοῦ Εὐφράτου 1600· δὲ Ἀγαθήμερος λέγει δὲ ἀπέχει 2550 « ἀπὸ Εὐφράτου εἰς Μάζακα Καππαδόκων στάδια, βροντήν » ἡ γνώμη τοῦ Στράβωνος ἐστὶ δρθωτέρα· δυνάμεθα δὲ γὰρ διορθώσωμεν τὸ βροντήν εἰς αφν., διε τὴν ἀπὸ τοῦ Στράβωνος διαφορὰ εἶναι 50 μόνον στάδια· ἡ τοιαύτη διαφορὰ τῶν καταμετρήσεων εἶναι συνηθεστάτη εἰς τοὺς ἀρχαίους γεωγράφους, ὡς λέγει δὲ Γρονόβιος δὲ τοῦ Στεφάνου σχολιαστής. ἀπὸ τῶν Πυλῶν τῆς Κιλικίας, κατὰ τὸν αὐτὸν Στράβωνα εἶναι ὅδος ἡμερῶν ३ξ (ἕξ σταθμοί).

Η Καισάρεια ἐκατοικεῖτο ὑπὸ 400,000 κατοίκων, καὶ ὠνομάζετο μήτηρ τῶν πόλεων καὶ Μεγάλη Καισάρεια· δὲ ἐξελληνισμὸς αὐτῆς ἐγένετο ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Ἀ-

λεξάνδρου, ὅτε περιπόγασεν εἰς τὴν Καισάρειαν ἡ αἰγλη τῆς παιδείας καταστήσασα κύτην ἐφάμιλλον τοσούτων, ἥλλων πεφωτισμένων Ἰωνικῶν πόλεων· τότε ἐράντσαν, ὡς ἀπὸ κέντρου καὶ ἐστίας τῶν Μουσῶν, οἱ περιφραντεῖς ἄνδρες, Ἀρεταῖος δὲ ἔσχος Ἰατρὸς, Παυσανίας δὲ περιηγητὸς, Ιουλιανὸς δὲ ῥήτωρ, Προκόπιος Ἰστοριογράφος, ἐπειτα δὲ, οἱ Βασιλεῖοι, Γρηγόριοι, οἱ Φιλοστόργιοι, οἱ Καισαρίοι, οἱ Εὐσέβειοι, οἱ Ἀρέθαι, οἱ Ἄνδρει καὶ τοσοῦτον ἥλλο στέφοις τῆς τε θύραθεν καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς σοφίας· δὲ πόλις εὗτη διέδωκεν εἰς ἀπασκαν σχεδὸν τὴν περιοχὴν τῆς Μικρᾶς Ασίας τὰ φῶτα, αὕτη ἐξέτεινε καὶ τὴν οὐράνιον θρησκείαν τοῦ Ἱησοῦ εἰς τὴν Ἀρμενίαν καὶ εἰς πλειστα ἥλλα μέρη ἐν αὐτῇ ὑπῆρχον πολλὰ ἐνδιαιτήματα τῶν Μουσῶν, γυμνάσια, σχολεῖα καὶ ἥλλα ἐκπαιδευτεικὰ καταστήματα, ἐν οἷς ἐξεπαιδεύοντο καὶ τὰ τέκνα πολλῶν ἥλλων χωρῶν· τέλος δὲ οὐδεμία πόλις ηδύνατο, ἐκτὸς τῆς Σμύρνης, νὰ συγχριθῇ μὲ τὴν Καισάρειαν· Γρηγόριος δὲ Θεολόγος περὶ τῆς περιφέρμου ταύτης πόλεως λέγει τὰ ἔξης, « ἐπὶ τῶν Καισαρέων πόλιν » (ἐκ Πόντου δὲ Μ. Βασίλειος) ἐπείγεται τῶν τῆδε μεθέξων πααιδευτηρίων ταύτην δὲ λέγω τὴν περιφανῆ τε καὶ ἡμετέραν· ἐπεὶ καὶ τῶν ἐμῶν λόγων αὕτη καθηγεμῶν καὶ διδάσκαλος, τὴν οὐχ ἡττον λόγων μητρόπολιν, οὐ τῶν πόλεων, ὃν ὑπέρκειται καὶ καθ' ὃν ἔχει τὴν δυναστείαν. Φίνε εἴ τις τοῦ ἐν λόγοις κράτους ἀφηρητικῶς, ἐσται αὐτὸς τὸ κάλλιστόν τε καὶ εἰδικώτατον· ἥλλαι μὲν γὰρ τῶν πόλεων, ἥλλοις ἀγάλλον-

» τα: καλλωπίσμασιν ή παλαιοῖς ή νέοις, ὅπως ἀν, οἱ-
» μα; τῶν διηγημάτων ἔχωσιν ή τῶν δρωμένων· τῇ δὲ
» (πόλεις τῶν Καισαρέων) λόγοι τὸ γνώρισμα, ὡσπερ ἐν
» τοῖς ὄπλοις ή τοῖς δράμασι τὰ ἐπίσημα, » αἱ τέχναι
καὶ αἱ ἐπιστῆμαι, τὸ ἐμπόριον καὶ ή ἀρχιτεκτονικὴ προτί-
χθησαν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθὺδὸν τῆς τελειότητος· οἱ
προσευκτήριοι οἶκοι τῶν χριστιανῶν, διάφορα θέατρα,
στοά, λουτρά, Νοσοκομεῖα, μυριόβινδοι, βιβλιοθῆκαι
ἥσαν τὰ καλλωπίσματα αὐτῆς· μεταξὺ τῶν ἐκκλησιῶν
αὐτῆς, διέπρεπεν δὲ ναὸς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου,
ἥς οὐτὶ ἵχνος οὐδὲ ἐρείπιον ὑπάρχει· καὶ δὲ Ναὸς τοῦ
Βασιλείου.

Ἐν τοῖς νοσοκομείοις καὶ ὁρφανοτροφίοις, ἐνοσηλεύοντο
πάγτες οἱ ἐνδεεῖς, ζένοι καὶ ἐπιχώριοι· μεταξὺ τούτων
ἔζεῖχε ἐπὶ καλλονῇ τὸ ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ἐγκα-
θιδρυθὲν (370 μ. χ.) ὁρφανοτροφεῖον, τὸ διποίον δὲ Να-
ζιανζῆς Γρηγόριος καλεῖ δευτέραν πόλιν· εἶχε προσέτι
πλεῖστα ζενοδοχεῖα, ἐν οἷς καὶ τὸ ζενοδοχεῖον τῶν λε-
πρῶν, τὸ διποίον ἦτο ἔξω τῆς πόλεως, σωζόμενον μέχρι
τοῦ ιστορικοῦ Σωζόμενου, καὶ ὀνομάζετο Βασιλειάς· προ-
προπῆ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ἀνήγειραν καὶ οἱ χωρε-
πίσκοποί του, ἔκαστος εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐπισκοπὴν
Νοσοκομεῖα καὶ σχολεῖα· τοιαύτη ἦτον ἡ λαμπρότης τῆς
ἐπισῆμου πρωτευούσης τῆς Καππαδοκίας· ἡ σκληροτέρα
δοκιμασία, ἡν. διέστη πρὸ τῶν Βυζαντινῶν χρόνων εἶναι
ἥ (262 π. χ.) ἐπὶ Οὐαλεριανοῦ Καίσαρος, ἐκπόρθησις αὐ-
τῆς ὑπὸ τῶν Σαπώρου Βασιλέως τῆς γ'. Περσικῆς δυνα-

στείας, καὶ ὑπὸ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Πατάλ Γαζῆ ἐνερ-
γηθεῖσα (ῶς λέγουσιν) ἀπογλώττισις 100,00 κατόκων.

Η Καισάρεια ἀνέκαθεν εἶναι θρόνος Μητροπολίτου
ὑπὸ τὸν τίτλον, « ὑπερτίμου τῶν ὑπερτίμων καὶ ἔξαρ-
χου πάστος Ἀνατολῆς », δὲ Μητροπολίτης Καισάρειας,
μετὰ τὸν Πατριάρχην, εἶναι δὲ Πρόεδρος τῆς Ἰερᾶς Συνό-
δου κατὰ τὰ πρακτικὰ τῆς Ζ'. Συνόδου. ἡ Μητρόπολις
αὗτη ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τοῦ χριστιανισμοῦ εἶχε πολλὰς ἐπι-
σκοπὰς « τῶν Σασίμων, Σεβαστείκς (Σιθάρ), Νικοπόλεως,
Μελιτεινῆς (Μαλατία), Τυάνων, Ἰκονίου, Κομιμάνων (Κόμ-
μανα), Νεόκαισαρείας (Νικούρ τοκάτ), Ἀμασίας, Ζήλων
(Ζήλε), Νύσσης, Ἀραβίσσου (Ἀρραβίδην), Ἀρχελατός, (Ἐ-
ρεγλί), Κικκοσοῦ (Κέκενη), Λεανδρίδος, Κυβίστρων, Σα-
τάλων καὶ Ναζιανζοῦ » τὴν σήμερον ἔχει μόνον ἕνα
ἐπισκοπὸν τὸν Ναζιανζοῦ ἐν ψιλῷ δινόματι· ἡ ἐπαρχία λοι-
πὸν τῆς Καισάρειας ἔζετείνετο μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ
Ἄλιος εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον· τὸ Ἰκόνιον διπήγετο δηπ
αὐτὴν μέχρι τῶν ἡμερῶν τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ Ἀν-
θίμου ἐπισκόπου Τυάνων, ὅτε στάσεως γεομένης, ἐγένετο
ἡ διαίρεσις τῶν δύο ἐπαρχιῶν.

Οἱ Ἀνθίμος μετ' ἄλλων πολλῶν συνεμερίζετο τὰς ιδέας
καὶ τὰ φρονήματα τοῦ Ἀρειανοῦ Οὐάλεντος ἐπάρχου τῆς
Καισάρειας, καὶ ηθελεν νὰ σφετερισθῇ τὰς προσόδους τοῦ
Μητροπολίτου Καισάρειας τὰς διποίας ἀπελάμβανε ἐκ
τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἅγιου Θρέστου, καιμένου παρὰ τῷ
Ταύρῳ ἐπειδὴ δὲ ἡ Καππαδοκία ἦν πολιτικῶς διηρημένη
εἰς δύω, ἀπήτει (κατὰ τὸν ἐθνογράφον Στέφανον) νὰ ἐ-

ρρημοσθῆ καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἡ διαίρεσις αὐτῇ ὁ Μέγας Βασίλειος, βλέπων τὴν μανιώδη δργὴν τοῦ Ἀνθίμου καὶ φοβούμενος μήπως συμβῆ σχίσμα, ἐνέδωκεν εἰς τὰς ἀπαιτήσεις ταύτας συνιστῶν πλείονας ἐπισκόπους, ἵνα ἔκαστοι ὑπὸ οἰκείων ποιμεναρχῶν διεῖθυνόμενοι βέλτιον διοικῶνται· καὶ οὕτω ἔπαυσε ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἐκείνος πόλεμος.

Ἐν Καισάρεια τὴν σήμερον εἶναι πόλις ἐπίσημος τῆς Καππαδοκίας κατοικουμένη ὑπὸ Γραικῶν, Ἀρμενίων καὶ θραμανῶν· ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς κατὰ τὸν Κύριλλον ἀναβαίνει εἰς 100,000· κατὰ δὲ τοὺς Εὐρωπαίους περιηγητὰς εἰς 25—30,000· ἡ διαφορὰ αὐτῇ ἔξηγηται ἀλλως· (α) ὁ Κύριλλος ἀναβιβάζων τὸν πληθυσμὸν εἰς 100,000 συμπεριλαμβάνει καὶ τοὺς κατοίκους ἀπόστης τῆς ἐπαρχίας· εἶναι δημος παράδοξον ὅτι ἀπαντεῖς οἱ περιηγηταὶ Εὐρωπαῖοι, ὃ εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου, φυλάττουσι τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν, ὡς εἰς ὑπέκειτο ἡ Καισάρεια εἰς παντελῇ μείωσιν· κατ’ ἀκριβεῖς ὑπολογισμοὺς, ἡ Καισάρεια περιέχει 40,000 κατοίκους, ἐξ ὧν, Γραικοὶ εἶναι διλόγοι, περισσότεροι δὲ Ἀρμένιοι, πλεῖστοι δὲ θραμανοί.

Ἐν αὐτῇ διάρχου 38 θραμανικοὶ βωμοὶ (Τζαμία), 12

(α) Ὁ Ηλίος ἐρημαρίς τῆς Ἐλλάδος, κατεχόρτεν ἐσχάτος εἰς τὰς στήλας αὐτοῦ ἐπιστολὴν Ἑλληνός τινος περιηγητοῦ εἰς τὴν Καππαδοκίαν, διστις ἀναβιβάζει τὸν πληθυσμὸν τῶν Χριστιανῶν τῆς Καππαδοκίας, εἰς 144,000 κατοίκους, καὶ εἴκοσιν ἐπτὰ χιλιάδες σῖκων, συμπεριλαμβάνει καὶ τοὺς Ἀρμενίους.

λουτρά, καὶ 10 πανδοχεῖα ἔξωθεν δὲ τῶν τειχῶν, ἐπὶ τῆς πεδιάδος, ὑπάρχουσι Πύργοι λείψανα Περσικῆς Κυριαρχίας· εἰς τούτους εἰσὶ γεγραμμένα γράμματα Περσικὰ μὲ διαφόρους εἰκονικοὺς ἐλυγμοὺς τῆς Καλλιγραφίας.

Οἱ Γραικοὶ ἔχουσι μίαν ἐκκλησίαν περικαλλῆ ἐπ’ ὄνοματι τοῦ Ἅγιου Νικολάου, οἱ δὲ Ἀρμένιοι ἔχουσι τρεῖς· αἱ δόδοι τῆς πόλεως εἰσὶ ἀνώμαλοι, καὶ πολλαχοῦ πλήρεις ὁμπαρότητος· ὑπάρχουσι δὲ καὶ τείχη καὶ ἀκρόπολις, ἐπτὰ δὲ πύλαι σεσαθρωμέναι καὶ ἐν μέρει ἐκρημνισμέναι· διοικητικὸς καὶ οἰκονομικὸς κλάδος ἐνεργεῖται ὑπὸ τοποτηρητοῦ θραμανοῦ, διστις ἔχει συμβούλιον δωδεκαμελὲς, συγκείμενον ἐκ δέκα θραμανῶν, ἐνὸς Γραικοῦ καὶ ἐνὸς Ἀρμενίου· τὸ ἐμπόριον αὐτῆς εἶναι ἀρκετὰ καλὸν, ἐπειδὴ εἶναι τὸ κέντρον ὅλων τῶν πόλεων καὶ χωρίων τῆς Καππαδοκίας.

Οἱ κάτοικοι δημογενεῖς ἀγνοοῦσι τὴν Ἑλληνικὴν, δημιλοῦσι δὲ ἀπαντεῖς τὴν θραμανικὴν· αἰσθάνεται τις μελαγχολίαν βλέπων τὴν ἀμάθειαν εἰς ἣν περιέπεσε ἡ πόλις ἡ λαζοῦσα τοὺς νόμους τοῦ Χαροπάδου, ἡ μεγάλη καλουμένη Καισάρεια, τῆς δούιας τὸ γνώρισμα ἥσαν οἱ λόγοι, κατὰ τὸν Ναζιανζηνὸν Γρηγόριον· διφέύλουσεν νὰ δημολογήσωμεν ὅτι, πρὸ 50 ἑτῶν οἱ Καισαρεῖς δημογενεῖς ἥσαν γενναιότεροι καὶ ἐπιμελέστεροι ὡς πρὸς τὰ κοινὰ, καὶ συνέστησαν Γυμνάσιον καὶ καλὴν βιβλιοθήκην καὶ ἀξιόλογον διδάσκαλον, τὸν ἀοιδημόν Γερμανὸν, μαθητὴν τῶν μαθητῶν τοῦ μεγάλου Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως, γενόμενον διδάσκαλον πολλὴν ὡφελίμων ἀνδρῶν, ἐν οἷς καὶ

τοῦ ἄγίου Γέροντος Καισαρείας Κ. Πατέρου σήμερον
ὅμως εἰς τὴν Καισάρειαν ὑπάρχει ἐν ἀθλιον Ἀλληλοδι-
δακτικὸν σχολεῖον, καταλυθείσης πρὸ πολλοῦ τῆς Ἑλ-
ληνικῆς Σχολῆς. (2)

— — —
Κερμίρ.

— — —

Μίαν ὥραν μακρὰν τῆς Καισαρείας, ἔντὸς μιᾶς χοι-
λάδος, κεῖται τὸ χωρίον Κερμίρ ἐκατέρωθεν ὑπὸ βράχων
περισκεπόμενον πρὸ 100 ἑτᾶν, κατὰ τὰς μέχρι σήμερον
διασωθείσας παραδόσεις, ἐπικυρουμένας καὶ ἐκ τῶν Πρα-
κτικῶν Ὀθωμανικῶν κωδίκων τῶν δικαστικῶν ἐγγράφων
τῆς Καισαρείας, τὸ χωρίον τοῦτο ἦτον διλιγάνθρωπον καὶ
ἐκατούρετο ὑπὸ Ἀρμενίων μόνον, σκυτοτόμων καὶ βυρ-
σοδεψῶν διὸ καὶ ἡ λέξις Κερμίρ, κατὰ παραφθορὰν τῆς
Ἀρμενικῆς λέξεως Καρμίρ, δηλοῦ δερματουργεῖον· ἐκ τῶν
πέριξ δὲ χωρίων ἀπώκησαν ἐνταῦθα Ἑλληνες χριστιανοί,

(2) Εἶναι λυπηρὸν νὰ βλέπωμεν τοὺς ὁμογενεῖς προκρίτους τῆς Και-
σαρείας νὰ ἀδιαρροΐστε καὶ νὰ ὑπόστηστε εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ζο-
τεροῦ Μορρέως, μολονότι δύσσηται καὶ ἔχουσι τὰ μέσα νὰ αυτήσωσι
σχολεῖα καὶ νὰ ὑποστηρίξωσι αὐτὰ· αἰσχύνη φίλοι Καισαρεῖ! ἐπι-
καλούμεθα δὲ τὴν προσοχὴν καὶ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἄγίου Καισαρείας,
πρὸ παντὸς ἄλλου, ὅφελε: νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἐκπαίδευσεως καὶ φω-

οῖτινες διὰ τῆς εὐφυΐας καὶ τῶν μικρεμπορικῶν ἐπιχει-
ρήσεων των ἀναπτυχθέντες, καὶ τοι ἐπήλυδες, ἔλαβον ἐ-
πιφροὴν ἐπὶ τῶν Ἰθαγενῶν Ἀρμενίων καὶ ἐλιγίστων Ὁ-
θωμανῶν· τὴν σήμερον, εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ὑπάρχουσε
ἔξακόσιαι περίπου Γραικικαὶ οἰκίαι, τριακόσιαι πεντά-
κοντα Ἀρμενικαὶ καὶ διακόσιαι Ὀθωμανικαῖ· οἱ Ὀθωμα-
νοὶ ἀπαντες σχεδὸν εἴναι· τῆς βαναυσουργικῆς καὶ ἐργα-
τικῆς τάξεως, ἐξ ἐναντίας δὲ, οἱ Γραικοὶ καὶ Ἀρμένιοι
ἐν γένει· καταγίνονται εἰς δλα τὰ εἰδη τῶν βιομηχανι-
κῶν ἐπιχειρήσεων· οἱ μὲν ἐμπορεύονται ἐν ταῖς μεσογείοις
καὶ παραλίοις ἐπαρχίαις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, μετερχόμε-
νοι τὸ ἐπιχώριον ἐμπόριον· βαμβακουργοὶ, βαμβακοπῶλαι,
σιτέμποροι κτλ. οἱ δὲ καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν εἰσά-
γοντες ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑφάσματα καὶ Εὐρωπαϊκὰ
προϊόντα· οἱ κάτοικοι τοῦ Κερμίρου διμογενεῖς πρό τινων
χρόνων ἐφάνησαν φιλόμουσοι καὶ φιλόκαλοι, ἔκτισαν Σχο-
λεῖον Ἐλληνικὸν μὲ πολλὰ δωμάτια διὰ τοὺς μαθητὰς,
οῖτινες ἔμελον νὰ σπουδάσωσι, ἐφορεῖον μετόχιον κτλ.
ἐν τῷ Σχολείῳ τούτῳ ἐδίδαξαν οἱ μαθηταὶ τοῦ Γερμα-
νοῦ, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐπιτυχῶς· τὴν σήμερον
ὅμως αἱ πύλαι τοῦ Ἐλληνικοῦ Σχολείου κεῖνται κακλει-
σμέναι δεικνύουσαι, ὡς αἱ πύλαι τοῦ ναοῦ τοῦ Ἰανοῦ, τὴν
ἀδιαφορίαν τῶν κατοίκων· ὑπάρχει δὲ καὶ ἐν σχο-
λεῖον Ἀλληλοδιδακτικὸν, εἰς μόνον τὸ ὅποιον διδά-
σκεται ἡ πρωτοβάθμιος παιδεία· ὑπάρχουσε εἰς τὸ Κερ-
μίρ προσέτι καὶ δύω Ἐκκλησίαι, μία μὲν ἐν δύματι τῆς
Θεομήτορος, η δὲ ἐπέρα τοῦ ἀγίου Θεοδώρου.

Ταυλουσούν.

Άντολικός τοῦ Κερμιρίου, ἐντὸς μιᾶς κοιλάδος, κείται χωρίον Ταυλουσούν^τ τὸ μικρὸν τοῦτο χωρίον φαίνεται ὅτι εἶναι κτισμένον ἐπὶ ἀρχαίων χρόνων· ἡ παραγωγὴ δὲ τοῦ ἐνόματος κύτου εἶναι ἄγνωστος· οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου τούτου ἀπόκτισαν καὶ εἰς ἄλλα πλησιόχωρα μέρη, ἐκβάντες ἐκ τῶν προσφυγέτων, εἰς ἀ̄ ἐκατοίκουν εἰς τὰς διαστυχεῖς ἡμέρας τῆς Καππαδοκίας· τὰ κρησφύγετα ταῦτα σώζονται μέχρι τὴν σήμερον εἰς τοὺς ἀπέναντι τοῦ χωρίου βράχους· τόσην δὲ πληθὺς αὐτῶν ὑπάρχει, ὥστε καὶ ἐντὸς τοῦ χωρίου ἀνακαλύπτονται πολλοὶ ἐκτεταμένοι ὑπόγειοι οἴκοι, μαρτυροῦντες τὸν τρόμον τῶν κατοίκων, οἵτινες, φοβοῦμενοι τὸν πέλεκυν τῶν κατακτητῶν, ἐκρύπτοντο εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς· ὑπάρχουσι δὲ καὶ εὔρυχορώτατα τριώροφα λελαξευμένα κρησφύγετα, εἰς ἀ̄ ἀναβαίνει τις διὰ λελαξευμένης ἐπίσης κλίμακος· ἐκτείνονται δὲ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, καὶ λέγουσιν, ὅτι παρετοῦνται δι' ὑπογείων ὅδῶν εἰς τὴν Μητρόπολιν Καισάρειαν· βλέπει δέ τις ἐν πολίχνιον διόκληρον συγκείμενον ἐκ τοιούτων λελαξευμένων κρησφυγέτων, τὰ πλεῖστα τῶν διποίων εἶναι κατακεχωμένα, οἷς δὲ δίοδοι αὐτῶν πεφραγμέναι· ὑπὸ πολλῶν χωμάτων καὶ ἀμμωδῶν λίθων· ἐντὸς τῶν κρησφυγέτων τούτων ὑπάρχουσι καὶ φρέστα, εἰς ἀμετεφέρετο ἀλαχόθεν τὸ ὕδωρ δι' ὑδραγωγείων καὶ ὑ-

πογείων ὁχετῶν· πλησίον τοῦ ὑπογείου τούτου πολιχνίου, ὑπάρχει εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ναὸς περικαλλῆς ἐπ' ὅνοματι τοῦ ἀγίου Μηνᾶ, ὅστις φαίνεται κατεστραμμένος· περιεχαράκωσαν δὲ αὐτὸν πανταχόθεν οἱ κάτοικοι διὰ τῶν στηλοβατῶν καὶ κιονοχράνων τοῦ οἰκοδομήματος τούτου τῆς βιζαντινῆς τεκτονικῆς, καὶ μιτέβαλλον εἰς κῆπον τὸ ἄλλοτε κομψὸν προσευκτήριον, ἀφέντες ἐρείπια τινὰ, εἰς τὰ δύοπιστα προσεύχονται ἐν καιρῷ λιμοῦ καὶ αὐχμοῦ· τὸ Ταυλουσούν κατοικεῖται ὑπὸ Ἀρμενίων, Ὁθωμανῶν καὶ Γραικῶν· ὑπάρχει ἐν αὐτῷ τζαμίον, μία Ἀρμενικὴ ἐκκλησία καὶ μία τῶν Γραικῶν ἐπ' ὄνοματι τοῦ ἀγίου Βασιλείου, ἐντὸς περιβόλου οὖσα· ὑπάρχει δὲ καὶ ἐν Ἀλληλοδιδακτικὸν σχολεῖον πρὸ δεκαετίας ἐγκαθιδρυμένον καὶ συντηρούμενον ἀναλόμασι τῶν ἐγχωρίων· προσέτι δὲ καὶ ἐν Ἑλληνικὸν ἐγκαθιδρυθὲν πρὸ ἓκανῶν ἐτῶν εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο ἐδίδαξαν ἀρχετοὶ ἓκανοι διδάσκαλοι ὡφελήσαντες τὴν αὐτόθι νεολαίᾳ· μολονότι δὲ ἥλπιζετο εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς τούτους χρόνους δραστηριωτέρα μέριμνα πρὸς πλείονα πρόδον καὶ ἀνάπτυξιν τῆς ἐν αὐτῷ φοιτώσης νεολαίας, κατὰ δυστυχίαν βλέπομεν ὅτι οἱ κάτοικοι διμογενεῖς, καὶ τοι ἄλλως φιλόκαλοι, ἀδιαφοροῦσι περὶ τούτου· ἐν τῇ εὐαρίθμῳ συνοικίᾳ τῶν Ἑλλήνων κατοίκων, ἥτις σύγκειται ἐξ 130 οἰκιῶν, εὑρέσκει τις πολλοὺς φιλαναγώστας καὶ φιλομαθεῖς· οἱ νέοι φιλοτιμοῦνται νὰ γράφωσι καὶ νὰ δημιουργήσουν τὴν Νεοελληνικὴν, τὴν δύοιαν ἀγνοοῦσι οἱ κάτοικοι δημιουργεῖτες τὴν Ὁθωμανικὴν γλώσσαν·

έμπορεύονται δὲ τινὲς μὲν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Σμύρνην, τινὲς δὲ εἰς Καισάρειαν, μετερχόμενοι τὸ ἐπιτόπιον ἐμπόριον.

Ταλάσι.

Εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Διδύμου δρους, μέντον καὶ ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν τῆς Καισαρείας, κεῖται χωρίον Ταλάσι λεγόμενον, τὸ δποῖον λέγουσιν δὲ εἶναι ἡ πάλαι Μουταλάσκη, πατρὶς τοῦ ἀγίου Σάββα.

Κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Γραικῶν, θεωρικῶν καὶ Αρμενίων, πολυυψηθρωπότερον δν διλον τῶν πέριξ χωρίων· κεῖται δὲ εἰς θέσιν ὑψηλὴν, καὶ περιβόρεται ἀπὸ ῥεύματα ὑδάτων διαυγεστάτων, τὰ δποῖα χύνονται εἰς τὸ ὑποκείμενον πεδίον τῆς Καισαρείας; ἀφοῦ ποτίσωσι τοὺς λειμῶνας τοῦ χωρίου οἱ δμογενεῖς ἡμῶν κάτοικοι, μολονότι λέγονται φιλόχαλοι, κατὰ δυστυχίαν δμως δὲν ἔχουσι σχολεῖα ἀρκοῦντα εἰς τὸν ἐκπαίδευσιν τῆς Νεολαίας τῶν ὄμιλοισι δὲ ἀπαντες τὴν Τουρκικήν· Πλησίον τοῦ χωρίου τούτου ὡς ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν, ἀνωθεν τοῦ ῥεύματος, κεῖται χωρίον παλαιὸν τὸ δποῖον δνομάζεται Στέφχα, καὶ κατοικεῖται ὑπὸ θεωρικῶν καὶ Χριστιανῶν, μικρὸν καὶ ὀλιγάνθρωπον.

Zivtζίτερε.

Πλησίον τοῦ χωρίου Στέφχα, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Αργαλού δρους, (α) κεῖται ἔτερον χωρίον Ζιντζίτερε λεγόμενον, κατοικεῖται δὲ ὑπὸ χριστιανῶν Γραικῶν καὶ δλίγων θεωρικῶν. Οἱ κάτοικοι δμιλοῦσιν τὴν Τουρκικήν, ἔχουσι δὲ καὶ ἐν σχολεῖον μικρὸν. εἰς τὴν ἄκραν τοῦ χωρίου τούτου ὑπάρχει μοναστήριον σταυροπηγιακὸν, ἐπ' δνόματι τοῦ Τιμίου Προδρόμου τὸ μοναστήριον τοῦτο, ἐρείπιον δν, ἀνεκανίσθη διὰ συνεργείας τοῦ ἀοιδήμου Χ. Άντωνίου, τραπεζίτου τοῦ Σατράπου Τζαπάνογλου, (1804) δ Κύριλλος περὶ τοῦ Μοναστηρίου τούτου λέγει τὰ ἔξῆς « ίσως τοῦτο εἶναι τὸ τῶν Φλαβιανῶν λεγόμενον, ἔνθα δ ἄγιος Σάββας τὴν τελείαν ἀποχήν τοῦ ἐσθίειν μῆλα ποιήσας, διέτριψε χρόνους δέκα, εἴτα ἀνῆλθεν εἰς τὸ γειτνιάζον δρός καὶ ἐμόναζεν· συγάγεται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ δτι, τὸ τῶν Φλαβιανῶν ἀπέτιχε τῆς Μουταλάσκης πατρίδος τοῦ ἀγίου Σάββα σταδίους 20, καὶ τοσαῦτα σχεδὸν ἀπέχει τὸ Ταλάσι ἀπὸ τὸ Μοναστήριον, » εἰς τὸ εἰρημένον Μοναστήριον εἶναι ἡ κατοικία τοῦ Μητροπολίτου Καισαρείας. εἶναι δὲ λαμπρότατον καὶ μέγα μοναστήριον μὲ περικαλλῆ ναὸν καὶ πολλὰ οἰκήματα· ἐν-

(α) Περὶ ὁρέων ἀκολαύθως ἀποθέσται, ἐπειδὴ πρὸς κατάληψιν αὐτῶν ἀνάγκη νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὰς τομηκιὰς ὀνομασίες των.

ταῦθα συνέρχονται εξ ὀλῶν τῶν μερῶν τῆς ἐπαρχίας, κατ' ἕτος, ἀπειρον πλῆθος προσκυνητῶν εἰς τὴν μνήμην τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ πανηγυρίζουσι· ἐπεσκεύασσε δὲ (κατὰ τὸ 1844) καὶ ἐκαλλώπισεν αὐτὸ δ νῦν ἀρχιερατῶν Πατέσιος, συστήσας Σχολεῖον κεντρικὸν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀοιδῆμου Ἀγαθαγγέλου· τὸ σχολεῖον τοῦτο ἐφάνη κατ' ἀρχὰς ὡς φαεινὸς ἀστὴρ εἰς τὸν Ζοφερὸν ὁρίζοντα τῆς Καππαδοκίας, καὶ ἔδιδε πολλὰς ἐλπίδας τῆς ἀναγεννήσεως τῆς παιδείας ἐν τῇ Ἀνατολῇ· ἀλλ' ἐπὶ τέλους, δαίμων κακὸς ἔβασκεν τὴν λαμπρὰν ταύτην τύχην, καὶ ἐπέγραψεν εἰς τὰ ἐνεργούμενα καλὰ τὸ μὴ παραιτέω· ἔκτοτε δὲ ἔμεινεν ἡ ἐπαρχία ὑπὸ τὸ ἀμυδρὸν φῶς τοῦ φαεινοῦ ἐκείνου ἀστέρος.

Ἐν τούρλού.

Ἀπέναντι τοῦ Μοναστηρίου κεῖται χωρίον Ἐντουρλούκ, (Άνδρονίκιον) παρονομασθὲν ἀπὸ τῆς ἐν αὐτῷ ἐκκλησίας τοῦ ἀγίου Άνδρονίκου· κατοικεῖται δὲ ὑπὸ 3,000 κατοίκων Χριστιανῶν, καὶ ὑπὸ ὅλης τοῦ ὁμοίου οὖσας τοῦ Ηλίου· εἰς τὸ μοναστήριον τοῦτο ὑπάρχει εἰς νεόδμητος περικαλλῆς ναὸς τῶν Ταξιαρχῶν, καὶ πολλὰ πολύτιμα ἵερα ἄμφια. Ὑπάρχει προσέτι καὶ ἐν σχολεῖον, εἰς δὲ διδάσκεται ἡ Νεολαία τοῦ χωρίου· πέριξ τοῦ χωρίου τούτου, ἐν ταῖς νάπεσιν, κεῖνται χωρία μικρὰ ἀρμενικὰ, προσέτι δὲ καὶ ἐν μοναστήριον αὐτῶν μέγιστον, τὸ δποῖον δνομάζεται Βάγκ Σούρπ Καραπέτ, ἦτοι μοναστήριον τοῦ ἀγίου Ιωαν-

μαρτυρεῖ τὴν φιλοκαλίαν αὐτῶν· καὶ εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ἀγνοεῖται ἡ καθομιλουμένη Ἑλληνικὴ γλῶσσα.

Ἄνωτερον τοῦ Κερμαρίου, πρώτου χωρίου τῆς περιγραφῆς εἶναι χωρίον μέγα, οἰκουμένον ὑπὸ Ὁθωμανῶν καὶ ἀρμενίων, ὃνομάζεται δὲ Ζικλαζί· δύο δρας ἔτι ἀπέχον τῆς Καισαρείας κεῖται χωρίον Ἐρκελέτ (Ἀρχελάτες) εἰς τὰ στέργα τινῶν λόφων, βλέπον πρὸς μεσημέριαν· ἔχει δὲ ὑποκάτω αὐτοῦ δλον τὸ ἐπίπεδον τῆς Καισαρείας, ἀπέναντι δὲ τὸ Ἄργαιον καὶ Δύδιμον ὅρος· κατοικεῖται ὑπὸ Γραικῶν καὶ ἀρμενίων, ἐσχάτως δὲ ἐστήθη ἐνταῦθα ἐν Ἀλληλοδιδακτικὸν σχολεῖον. Δύο δρας πρὸς δυσμὰς κεῖται χωρίον χριστιανικὸν, τὸ δποῖον δνομάζεται Μόλος· εἶναι δὲ μικρὸν καὶ ὀλιγάνθρωπον.

Εἰς ἔνα δὲ λόφον τοῦ Σχοδρίσκου ὅρους κεῖται χωρίον Ταξιαρχῆς παρανωμασθὲν ἐκ τοῦ πλησίον αὐτοῦ κειμένου μοναστηρίου τῶν Ταξιαρχῶν. Τὸ μοναστήριον τοῦτο τουρκιστὶ λέγεται Γκανάρ ταξί, διά τινα διαφανῆ λίθον, ὃστις εἶναι ἄνωθεν τοῦ ἱεροῦ βήματος, καὶ φαίνεται ἐσωθεν φλογώδης κρόκοκοιδῆς, δταν προσβληθῆ ὑπὸ τοῦ Ήλίου· εἰς τὸ μοναστήριον τοῦτο ὑπάρχει εἰς νεόδμητος περικαλλῆς ναὸς τῶν Ταξιαρχῶν, καὶ πολλὰ πολύτιμα ἵερα ἄμφια. Ὑπάρχει προσέτι καὶ ἐν σχολεῖον, εἰς δὲ διδάσκεται ἡ Νεολαία τοῦ χωρίου· πέριξ τοῦ χωρίου τούτου, ἐν ταῖς νάπεσιν, κεῖνται χωρία μικρὰ ἀρμενικὰ, προσέτι δὲ καὶ ἐν μοναστήριον αὐτῶν μέγιστον, τὸ δποῖον δνομάζεται Βάγκ Σούρπ Καραπέτ, ἦτοι μοναστήριον τοῦ ἀγίου Ιωαν-

τοῦ Προδρόμου, πλούσιον καὶ τερπνὸν, κατοικούμενον ὑπὸ μοναχῶν Ἀρμενίων καὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως αὐτῶν· ἔχει κάπιους ὡραίους καὶ κεῖται εἰς κατωφερῆ τόπον.

Πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ταξιάρχου εἶναι μικρὰ Κωμίδια, Κέσι, Βέζα, Ἀγιρυάς, καὶ δυτικότερον τοῦ Σούρπ Καραπέτ εἶναι μία ἐκκλησία μὲ θόλον τετράγωνον τοῦ προφήτου Δανιὴλ, τὴν ὅποιαν ἔχουσιν οἱ Ἀρμένιοι Σούρπ Δανιὴλ ὄνομάζοντες.

Πρὸς τὸ νότιον μέρος τοῦ Ἀργαίου ὄρους, εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ ὄρους, Τέβελι, εὑρίσκεται χωρίον τουρκικὸν Τέβελι, κάτωθεν δὲ τούτου, εἰς ἐπίπεδον τόπον, εἶναι χωρίον παλαιὸν χριστιανικὸν, ἁγιος Κωνσταντίνος λεγόμενον· πλησίον τούτου, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ἀργαίου ὄρους, εἶναι τόπος καλούμενος Κόρε, ἔχων πολλὰ ἐρείπεια ἐκκλησιῶν. Ἔνδον τῶν βουνῶν τοῦ Τέβελι, κεῖται χωρίον μικρὸν Ζλε, κατοικούμενον ὑπὸ ὀλίγων χριστιανῶν καὶ Τούρκων· ἔκειθεν κατωτέρω εἶναι τὸ χωρίον Ἐθερέκ, τὸ δποῖον κατοικεῖται ὑπὸ Ἀρμενίων καὶ ὄθωμαγῶν· ἀριστερόθεν τούτου εἶναι ἡ ὄδδος ἡ κατάγουσσα εἰς τὸν ποταμὸν τοῦ Ταύρου ὄρους καὶ Τέβελι βουνοῦ. (περὶ σοῦ ἐν τῷ περὶ ποταμῶν ῥήθησται) πέραν τοῦ ποταμοῦ τούτου, ἐνδον δυσβάτων καὶ πετρωδῶν βουνῶν, εἶναι χωρίον χριστιανικὸν, Ἀφօնρ λεγόμενον· εἰς τὰ πέριξ δὲ τούτου εἶναι Παχτζατζῆι, Κιλορούμπτζε, χωρία χριστιανᾶ· οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων τούτων ἐργάζονται τὰ μέταλλα, δὲ τόπος αὐτῶν κοινῶς λέγεται Χοζάν· εὗρες μικρὰ τοῦ Ἀφօνρ, ἐπὶ τινος λόφου, κεῖται χωρίον,

Φάρασσα, ἔχον ὑπερανεστηκότα ὅρη, δύσβατα καὶ τραχέα· ὄνομάσθη δὲ Φάρασσα ὑπὸ τοῦ ἐκεῖσε ναοῦ τῶν Ἰωανᾶ καὶ Βαραχησίου, καὶ κατοικεῖται ὑπὸ χριστιανῶν, ὃν οἱ πλειστοὶ σιδηρεργάται, δημιοῦνται δὲ τὴν Ἑλληνικὴν, ἀλλὰ ἀναρθρῶς καὶ σολοίκως· πλησίον τοῦ χωρίου τούτου ὑπάρχει ἐν φρούριον, ἐπ' ἀκροτόμου λίθου, μὲ διπλοῦν τεῖχος, ἔχον κάτωθεν αὐτοῦ τὸν ποταμὸν τοῦ Ζάρκαντι· ἡ ὄδδος τοῦ φρουρίου ἀγεται διὰ στενῆς πύλης δυσδιόδευτος· ἀπέναντι αὐτοῦ, πρὸς δυσμάς, κεῖται παρεκκλήσιον τῆς Θεοτόκου ἐνδον σπηλαίου τινὸς, εἰς δὲ εἰσέρχονται διὰ κλέμακος, ἡ ἀνάβασις δύμως εἶναι πολὺ δυσχερεστάτη καὶ κινδυνώδης· εἰς τὸ εἰρημένον χωρίον οἰκοδομεῖται διὰ τῆς συνεργείας τοῦ ἀγίου Καισαρείας σχολείον· πρό τινων δὲ μηνῶν ἐνῷ ἀνάρρηττον τὸ γήπεδον τῆς σχολῆς, ἐνδρον ἐντὸς κάδου τινος πολλὰ ἀργυρᾶ νομίσματα, ἔχοντα Λατινικὰ γράμματα. Ἄνωθεν τῆς Φάρασσας πρὸς ἀνατολὰς, εἰς τόπον λεγόμενον Σαχμούρ, (εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Μενακίου ὄρους) ἦν ποτὲ μοναστήριον, ὅπερ, καλυφθὲν καὶ ἀφανὲς γενόμενον, ἐγεωργεῖτο ὡς ἀγρὸς ἡ ἐπ' αὐτῷ γῆ μέχρι τοῦ 1774, ὅτε ἐγνώσθη δι' ὀδηγίας γηραιοῦ τινος, καὶ ἀνορρύχθητος τοῦ τόπου, εὑρέθησαν ἐρείπια ναοῦ παμμεγίστου μετὰ παρεκκλησίων· καλλιεργήθεις δὲ ὁ ναὸς καὶ ἐγκαίνιασθεὶς παρὰ τοῦ τότε Καισαρείας Γρηγορίου τοῦ Ἀθηναίου, εἶναι εἰς αὔξησιν καὶ καλλονὴν μετὰ κελίων καὶ οἰκημάτων· ἔκει εὑρέθησαν καὶ μάρμαρα τεθλασμένα καὶ ἐπιγράμματα, ἀλλὰ διεφθαρ-

μένα καὶ δυσανάγνωστα. Τῷ δὲ 1779 ἀνωτέρῳ τούτῳ, ἀναρρήθη καὶ ἔτερον παρεκκλήσιον, ὃν ὑπὸ γῆν, ὅπου εὑρέθη ἐπίγραμμα μεθ' ἑνὸς παμμεγέθους σταυροῦ ἐγγεγλυμένου. ΕΤΣΕΒ. ΗΓΕΜΟΝΙ ΣΤΡΑΤΑΡΧΗ ΣΤΡΑΤΗΓ.

Κάτωθεν τῆς Φάρασσας, πρὸς δυσμάς, εἶναι καὶ ἔτερα ἐκκλησία κατεδαφισμένη ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Ἰω. τοῦ Χρυσοστόμου· πλησίον αὐτῆς, διὰ στενοῦ πόρου, ἐξέρχεται ὑδωρ πολὺ μετὰ μεγάλης βίας καὶ βοῆς, ἔνδοθεν ἐποδοῦν, διπλά, ἐκλείπει ἐνίστητε παντελῶς, καὶ πάλιν μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, ἐκρέει μετὰ βοῖς.

Πρὸς βορρᾶν τῆς Φάρασσας, ἔξωρας μακρὰν, κεῖται θωματικὸν χωρίον Γλαχγιαλή, εἰς ὄρειν δὲν δύσθατον τόπον.

Ἐξ ὥρας μακράν τοῦ Τέβελι εἶναι Καμπόπολις Καρά Χισάρ καιμένη εἰς τὸ στόμιον μιᾶς κοιλάδος εὐφοριωτάτης, ἐν ᾧ κατοικοῦσι οἱ ἀμπελοὶ πολλόταται μετὰ διεφόρων καρποφόρων δένδρων· εἰς ἑκάτερα δὲ τὰ μέρη τοῦ στομίου τῆς κοιλάδος εἰσὶ λόφοι τινὲς ὑψηλοί, εἰς ἓν τῶν δύοιν σώζονται ἐρείπετα τειχῶν καὶ πολλαὶ ἄλλαι εἰκόδοματ· ἡ ἀπὸ δυσμῶν διέξοδος τῆς κοιλάδος λέγεται Πιτζίμ Πογάζ, καὶ πλαγίως πρὸς βορρᾶν, ὡσεὶ τριῶν ὠρῶν διάστημα, εἶναι μία φάραγγь Σοανλὶ Τερεσὶ, ἔκτασιν ἔχουσα μιᾶς ὥρας, καὶ πῆ μὲν πλατυνομένη, πῆ δὲ στενούμενη· εἰς τὴν φάραγγα ταῦτην εἶναι πλῆθος σίκημάτων ἀσκητικῶν καὶ πλησταὶ ἐκκλησίαι λελατομημέναι, εἰς τὸ ἐνθότατον δὲ τῆς φάραγγος εἶναι μία ἐκκλη-

σία μικρὰ, ὡραία καὶ περικαλλής μὲ θόλον, ἣτις λέγεται τοπικῶς Πατριαρχεῖον ἡγουμενεῖον δηλ.

Δύο ὥρας μακρὰν τοῦ Καρά Χισάρ κεῖται χωρίον μικρὸν Χριστιανικὸν, Ποτάμια λεγόμενον (Τουρκιστὶ Τερέκοι), τὸ δόποιον τὸ πάλαι ἐλέγετο Μεγαρισός· κεῖται δὲ εἰς τὰ στέρνα ἑνὸς βουνοῦ, καὶ ὑδρεύεται ἀπὸ τι ρεῦμα, τὸ δόποιον λέγεται Ποτάμι, ἐξ οὗ ὡνομάσθη, φαίνεται, τὸ χωρίον Ποτάμια· τὸ χωρίον τοῦτο λέγουσι ὅτι εἶναι ἡ πατρὶς τοῦ Τροπαιοφόρου ἁγίου Γεωργίου καὶ Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου· πέραν δὲ τοῦ ρύακος εἶναι μία ἐκκλησία παλαιὰ μὲ θόλον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Γεωργίου, εἰς τὴν μνήμην τοῦ δόποιου (3 Νοεμβρίου) συνέρχονται ἀπὸ τὰ πέριξ καὶ πανηγυρίζουσι.

Δύο ὥρας μακρὰν τοῦ Τερέ Κοΐτ εἶναι χωρίον θωματικὸν, Τάμσα (ἀρχαία Ταμισδὲ ἐπισκοπὴ ὡς φαίνεται τοῦ Καισαρείας), μίαν ὥραν μακρὰν δὲ τούτου εἶναι ἔτερον χωρίον, Ζαλέλα, κατοικούμενον ὑπὸ διάγων Χριστιανῶν καὶ θωματῶν εἰς τὸ χωρίον τοῦτο, ὡς καὶ εἰς τὸ Τερέ Κοΐτ, διμιούσι τὴν Απλοελληνικὴν ἀτελῶς· εἰς τὴν Ζαλέλαν ὑπάρχει ἐν Σχολείον, εἰς τὸ δόποιον διδάσκονται διλίγοι μαθηταὶ ἡμίσειαν ὥραν μακρὰν τῆς Ζαλέλας εὑρίσκονται πολλὰ οἰκήματα ἐξ ἀκροτόμου λίθου λελατομημένα ἐν οἷς καὶ μία ἐκκλησία μὲ θόλον ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀρχαγγέλων, εἰς τὴν μνήμην τῶν δόποιων συρρέουσι ἐκ τῶν πέριξ πολλοὶ πανηγυρισταί. Πλησίον τῆς εἰρημένης ἐκκλησίας ὑπάρχει καὶ ἔτερον παρεκκλήσιον ἐπ' ὀνόματι τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἐπίστης λελατομημένον.

Ι γ τ ζ ε σ ο υ.

Ἐξ ὥρας μακρὰν τῆς Καισαρείας πρὸς δυσμάς, κεῖται κωμόπολις Ἰντζέσου λεγομένη, θεμελιωθεῖσα τῷ 1667 παρὰ τοῦ Καρά Μουσταφᾶ Βεζίρι. Κατοικεῖται ὑπὸ Χριστιανῶν Γραικῶν καὶ Θρωμανῶν, εἶναι δὲ ἐν τῷ μέσῳ φάραγγος· ἔχει λουτρὸν, Τζαμίον, ξενοδοχεῖον καὶ δύο Έκκλησίας· μεταξὺ τῶν δμογενῶν ἡμῶν κατοίκων τῆς Κωμοπόλεως ταύτης ὑπῆρχον ἐπί τινα καιρὸν φατρίαι καὶ κόμματα· ἐπὶ τέλους δυμάς φαίνεται ὅτι συνηλθον εἰς ἕσυτούς καὶ ὀψοδόμησαν σχολεῖα τῶν ἀρρένων, ἐσχάτως δὲ καὶ ἐν παρθεναγωγεῖον, συστήσαντες διδασκάλους, ἐξ ὧν ἀποδεικνύεται οὐχὶ μικρὰ ὠφέλεια· εἴθε η ἀξέπαινος κατάστασις αὕτη νὰ διαμείνῃ στάσιμος! τὸ Ἰντζέσου λέγουσι, ὅτι εἶναι η παλαιὰ Τετραπυργία, ἀλλὰ η γνώμη αὕτη εἶναι ἐσφαλμένη, ἐπειδὴ η Τετραπυργία δὲν ἔτον εἰς τὴν Σατραπίαν, εἰς ἣν καὶ η Καισάρεια, πλησίον τῆς ὁποίας εἶναι τὸ Ἰντζέσου.

Οὐρκιλούπ.

Ἐξ ὥρας μακρὰν τοῦ Ἰντζέσου, πρὸς δυσμάς, κεῖται

Κωμόπολις, ητις λέγεται Οὐρκιλούπ^(α) (α) αὗτη εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἐλέγετο Προκόπιον, (ἐκ τοῦ ἀγίου Προκοπίου παρωνομασθεῖσα)· κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Θρωμανῶν καὶ Γραικῶν, οἵτινες ἔχουσι 400 οἰκίας· οἱ κάτοικοι Θρωμανοὶ μετέρχονται τὸ ἐμπόριον καὶ ἄλλας βαναύσους τέχνας, οἱ δὲ Χριστιανοὶ τὴν τεκτονικὴν, ὀλίγοι δὲ ἐμπορεύονται καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν· η Κωμόπολις αὕτη ἔχει ἀμπέλους καὶ ὄπωρας πολλάς, ἐξ ὧν οἱ πένητες πορίζονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν· οἱ Γραικοὶ κάτοικοι τοῦ Οὐρκιλούπ εὑρίσκονται εἰς ζοφερὰν ἀμάθειαν· πολλάκις ἐσυστήθη σχολεῖον Ἑλληνικὸν ὑπὸ τινῶν φιλομούσων, καὶ πολλάκις κατεστράφη ὑφ' ἑτέρων· ἐπὶ τέλους δὲ δ. ἄγιος Καισάρειας, μετὰ πολλοὺς κόπους, ἐσύστησεν ἐνταῦθα ἐν σχολεῖον, εἰς τὸ δποῖον παραδίδονται μικρὰ Ἑλληνικὰ μαθήματα· εὐχῆς ἔργον εἶναι, ἐὰν ἐκ μέρους τοῦ ὄγιου Καισάρειας γίνη περισσοτέρα μέριμνα περὶ τῶν δυογενῶν τούτων.

Πλησίον τοῦ Οὐρκουπίου εἶναι μία φάραγξ, ητις ὀνομάζεται Κιόρεμες· εἰς τὴν φάραγγα ταύτην ὑπάρχουσι πολλαὶ οἰκίαι λελατομημέναι, ἐρείπια ἐκκλησιῶν, ζωγραφίαι καὶ τραπεζαρεῖα μοναστηρίου· δ. Κύριλλος λέγει ὅτι,

(α) Γάλλος τις πειστηγητής ἀναφέρει· ὅτι εἰς τὸ Οὐρκιλούπ. εἴδε Πυραμίδας μὲ πύλας καὶ παράθυρα· ὑπάρχουσι τεφόντι δύφωματα πετρωμάτων ἔχοντα σχῆμα πυραμίδων· ἀλλ' αἱ πύλαι καὶ τὰ παράθυρα κατεσκευάσθησαν διὰ τὰς περιστεράς, ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι κατεσκευάζουσι περιστερώνας λατομούντες τοὺς λίθους τούτους.

« ἐνταῦθα οὐ τὸ μοναστήριον τοῦ ἀγίου Ὁρέστου, περὶ οὐ διχονοίας γενομένης μεταξὺ τῶν περιοίκων, ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, διηρέθησαν τὰ Τύματα ἀπὸ τῆς Καισαρείας καὶ ἀποκατέστη ἵδια μητροπολίτης Τυάνων, ἐνῷ ταῦτα, μετὰ πάσης τῆς δευτέρας Καππαδοκίας, ὑπέκειντο εἰς τὴν μητρόπολιν Καισαρείων· » ή γνώμη τοῦ Κυρίλλου εἶναι ἐσφαλμένη ἐπειδὴ ἔκ τινος ἐπιγράμματος, εὑρθέντος εἰς τινὰ ναὸν μανθάνομεν διτ τὸ μέρος τοῦτο ὀνομάζετο Καλλίωρον. ή ἐπιγραφὴ ἔχει οὕτως.

Δείματο τὸν ναὸν ἐν Καλλίωρῳ. . .

Δέησις Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου.

Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ὀνομάζετο Καλλίωρον, κατὰ παραφθορὰν δὲ ἔχειν Κλόρεμε· τὸ δὲ μοναστήριον τοῦ ἀγίου Ὁρέστου οὗτο εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Ταύρου ὅρους.

Συνασδέσμη.

Μίαν ὥραν μακράν τοῦ Οὐρκουπίου, καὶ δώδεκα ὥρας μακράν τῆς Καισαρείας, εἰς τὴν δυτικὴν αὐτῆς πλευρὰν, κεῖται χωρίον Συνασδέσμη· τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι ἐντὸς μιᾶς κοιλάδος εἰς σχῆμα χιαστὸν καὶ ῥύαξ τις μικρὸς, βέσων ἐκ τοῦ νοτίου βουνίσκουτου, διαπερᾶ ἀπὸ τὸ κέντρον αὐτοῦ καὶ ἀρδεύει τοὺς κατὰ τὴν βόρειον πλευρὰν κή-

ποὺς τους κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Γραικῶν, τῶν ὅποιων αἱ οἰκίαι συμποσοῦνται εἰς 400, καὶ ὑπὸ Ὀθωμανῶν, οἵτινες ἔχουσι 100 μόνον οἰκίας· ἀλλ' αἱ συνοικίαι τῶν Γραικῶν δὲν εἶναι μικταὶ μὲ τὰς τῶν Ὀθωμανῶν.

Η Συνασδέσμη ἔχει τοις ἀρκετὴν καλλονὴν, καὶ χαίρει τὸ ὑγειέστερον χλίμαξ οἱ Γραικοὶ κατοικοῦσι αὐτῆς δημιοῦσι τὴν ἀπλοελληνικὴν ἀρκετὰ καλῶς, οἱ πλειστοὶ δὲ ἀγνοοῦσι καὶ τὴν Ὀθωμανικὴν ἐμπορεύονται δὲ εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς Γαλατᾶν· ή μετὰ διαφόρων πεπολιτισμένων ἀνδρῶν συναναστροφὴ, ἔδωκε νύξιν εἰς αὐτοὺς νὰ εἰσάξωσι εἰς τὴν πατρίδα των πολιτισμὸν οὐχὶ εὐκαταφρόνητον· καὶ πρῶτον ἐπέστησαν τὴν προσοχὴν των εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς νεολαίας των, ἀγήγειραν σχολεῖα καὶ μετέφερον διδασκάλους εὐμεθόδους σπουδαστὰς τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν· δισοὶ ἔγιναν ἀκροαταὶ τῆς παραδόσεως, δυολογοῦσι τὴν φυσικὴν ἐλευθερίαν τῆς Νεοελληνικῆς γλώσσης καὶ τὴν γλαφυρότητα, μεθ' ἧς ἀπεκρίνοντο οἱ μαθηταὶ· ἐάν τις ἀμερολήπτως ἔξετάσῃ, οὐδὲν σχολεῖον τῆς Καππαδοκίας θέλει εὑρεῖ εἰς τὸν βαθύδων, εἰς δὲν εὑρίσκεται τὸ τῆς Συνασδέσμη· μέχρι τὴν σήμερον δὲν ὑπάρχει μὲν εἰσέτι Παρθεναγγείον, οἱ κάτοικοι δημως σκεφθέντες, ὅτι δὲν δύναται ή ἐκπαίδευσις μόνον τῶν ἀρρένων νὰ ἐπιφέρει τὴν ἀπαιτουμένην πρόδοσιν εἰς τὴν πατρίδα των, ἐπεχείρησαν νὰ ἀνεγείρωσι καὶ Παρθεναγγείον, τὸ δόποιον, παγιωθὲν ἄπαξ, ἐλπίζεται ὅτι θέλει φέρει αἰσιον ἀποτέλεσμα, οὐ μόνον

εἰς Συνασόν ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ πέριξ χωρία^(α) ἡ δύμονοισε καὶ ἡ γενικὴ σύμπραξις εἶναι τὰ προνόμια τῶν κατοίκων, ἢ δὲ φιλοκαλία αὐτῶν ἀξιέπαινος· ἀνήγειραν δύο Ἐκκλησίες περικαλλεῖς, μίχη ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, καὶ μίαν τῶν Ἀρχαγγέλων· οἱ Γραικοὶ κάτοικοι τῆς Συνασοῦ διοικοῦνται ὑπὸ Δημογεροντίας, τὴν ὅποιαν ὄνομάζουσι Σύστημα, καὶ σύγκειται ὑπὸ 8 μελῶν, οἵτινες ἔκλεγονται κατ' ἕτος ὑπὸ τῶν κατοίκων· κατὰ τοὺς τοπικοὺς αὐτῶν νόμους, οὓδεις δύναται νὰ κρούσῃ τὴν θύραν τοῦ Θώμακανικοῦ δικαστηρίου, οὐδὲ νὰ ἐνάρξῃ τὸν ἀντίδικόν του εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν· ἀπασπαὶ αἱ διοιθέσεις κρίνονται καὶ περατοῦνται ὑπὸ τοῦ Συστήματος· διὰ τὰ σχολεῖα διορίζονται ἔφοροι, οἵτινες εἶναι ἔκλεισγμένοι ὑπὸ τῆς Δημογεροντίας, καὶ φροντίζουσι περὶ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων· ἔκλεγονται προσέτι καὶ ἐπιθεωρηταὶ, οἵτινες φροντίζουσι περὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ διοργανισμοῦ αὐτῶν.

Η Συνασός, λέγουσιν, ὅτι εἶναι ἡ ἀρχαία Ναζιανζός, πατρὶς καὶ ἐπισκοπὴ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου· οὐδὲν

(α) Πόση ἀφέλεια, πόση ἀγαθὴ θέλει ἐπιφέρει τὸ σχολεῖον τῶν κορασίων εἰς Συνασόν, ὅπου ἡ μητρικὴ γλώσσα εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ! ἀς γηράτεοι οἱ κάτοικοι τῆς Συνασοῦ καλῶς ὅτι, ἀνεύ παρθεναγωγέων φρεστὰ σχολεῖα, φροῖδος δὲ πολιτισμὸς, καὶ προσωρινὴ μόνον ἡ πρόσδεσις αὐτῶν.

ὕμων διδόμενον ἐπικυρῷ τὴν γνώμην ταῦτην, ἀφοῦ μάλιστα εἶναι γνωστὸν ὅτι, 10 ὅρας μακρὰν τῆς Συνασοῦ εἶναι ὅρος τι, τὸ δποῖον λέγεται Νενεζί (Ναζιανζηνὸν) εἰς τὰς ὑπωρείας δὲ τούτου ὑπάρχουσι ἐρεπια πόλεως, ἀτινα εἰσὶ τῆς Ναζιανζοῦ, καταστραφείσης ὑπὸ σεισμοῦ ἐκ παραδόσεως λέγεται ὅτι ἡ Συνασός ὡνομάσθη ἐκ τῆς συνάξεως τῶν κατοίκων πολλῶν χωρίων οἵτινες διωκόμενοι πανταχόθεν ἐκ τῆς τρομερᾶς θυελλῆς τῶν θύεμαν διατάσθησαν κατέφευγον ἐνταῦθα· ἡ γνώμη αὕτη εἶναι πιθανὴ, ἐπειδὴ τὸ χωρίον ἔχει θέσιν ἀσφαλῆ καταφυγίου, πολλὰ κρηποφύγετα, πολλὰς λελατομημένας οἰκίας, περικυκλοῦται δὲ ὑπὸ ἀκροτόμων πετρωμάτων· μολονότι δὲ εἶχε τοσαύτην ἀσφάλειαν, ἡδύναντο δύμως καὶ νὰ κυριεύσωσι αὐτὴν· διὸ οἱ κάτοικοι ἐφύλασσον τὰ δρια τῆς χώρας, ἔχοντες ὡς φρούρια λόφους τινάς καὶ πολεμοῦντες πάντοτε κατὰ τῶν κατακτητῶν των· τὸ ἐπόμενον δημοτικὸν ἀσμα, διασωθὲν μέχρι τοῦδε, μᾶς φωτίζει πέρι τούτου.

Ἐβράδυν' παλιοθράδυν' καὶ Ἡλιός ἔδυνε
καὶ ὅριος δ Γιανάκης πάγ' στὸ ξύβουνο
στὸ ξύβουνον διάσω ἔνι πήγαδι
ἔκει δ Γιανάκης ἀχ Γιανάκημου
δομένος, σκοτομένος, ὁρηκίμενος,
καὶ Ἀγγέλοσκόρπισμένος καὶ ἀναγνώριστος·
Γιανάκη μὲν νάχες Μάνα νάχες ἀδελφὴ,
ἡ νάχες μιὰ καλὴ διὰ νὰ σὲ ἔκλαιεν·

Γιανάχη μ' ἥ καλὴ ἐφάγη καὶ ἔρχεται
μὲ δυώ μαρπα λιθάρια συγνοδέρνεται.
« δὲν στὸ λεγα Γιανάχη μ' ἄχ Γιανάχη μου
» στὸν πόλεμο μὴ βγαίνεις καὶ μὴ πολεμᾶς
» δ Τοῦρκος πονηρὸς εἰν' καὶ σκοτόνει σε
» δ Τοῦρκος πονηρὸς εἰν' καὶ νύκτα πολεμᾶς »
« χιλιοὺς Τούρκους ἐσκότωσα διὰ τὸν Χριστὸν,
καὶ ἄλλους πεντακόσιους διὰ τὴν Παναγία
ἐμὲν οἱ Τούρκοι ἐκούμποσαν (α) καὶ πλάσαν με
δλήμερα μὲ δέρνουν καὶ ἀναστάζουν με
τὴν νύκτα μὲ ἐπιτάζουν εἰς τὰ κρύα νερά· »
κούψαν τὰ βραχιόνιατ' ὡς τοὺς κόμπους του·
ἐκόψαν τὰ πουδάριατ' ὡς τὰ γόνατα.

* * * * *

Τὸ ἄσμα τοῦτο μετ' ἄλλων πολλῶν σώζονται μέχρι¹⁾
τὴν σήμερον καὶ γνωρίζουσιν αὐτὰ τοῖς γυναικεῖς μόνον,
αἵτινες φυλάττουσι τὴν ἀρχήν γλώσσαν τῶν κατοίκων,
ἔχουσαν πολλὰς ἀρχαῖς καὶ περιέργους φράσεις καὶ λέξεις· τὸ εἰς τὸ ἄσμα μνημονεύμενον Ὁξύθουγον εἶναι
πλησίον τῆς Συνασσοῦ καὶ σώζει τὸ σύνομα αὐτοῦ μέχρι²⁾
τὴν σήμερον, λέγεται δὲ Ὁξύθουγον, ἐπειδὴ λήγει εἰς δξύ·
εἰς τὸ βουνὸν τοῦτο, φαίνεται, ἐφύλαττε δ μνημονεύμενος ἦρως τὰ ὅρια, (ὅριος φύλαξ τῶν ὅριων). Οἱ θωματοί³⁾
φθονοῦντες τὴν σωτηρίαν ἀρκετῶν χριστιανῶν, οἵτινες

(α) Ημέτερον.

ἥσαν εἰς Συνασσὸν ἐπετίθεντο πάντοτε κατ' αὐτῶν, μέχρις καὶ αὐτῆς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος· διὸ οἱ κάτοικοι ἔκτισαν τείχη ἐκεῖ, ὅπου δέν ύπηρχον λόφοι καὶ ἐπολέμουν πάντοτε μὲ τοὺς ἐχθροὺς· τὰ τείχη ταῦτα σώζονται μέχρι τὴν σήμερον ἐρείπια, ὁ τόπος δὲ εἰς τὸν ὅποιον εἶναι δνομάζεται Μαχατοῦρι, (Μαχητήριον) ἐπειδὴ ἐνταῦθα ἐμάχοντο οἱ κάτοικοι..

Ἐκ παραδόσεως ἀναφέρεται πόλις τις κυριεύθεισα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν· ἐν τέταρτον μακρὰν τῆς Συνασσοῦ εἶναι κρυψώνες λελατομέναι, μισταζοῦ δὲ αὐτῶν ὑπάρχει καὶ εἰς τριόροφος κρυψών, δοποῖος λέγεται ἄγιος Βασίλειος, ἐπειδὴ ἐντὸς αὐτοῦ ὑπάρχει παρεκκλήσιον ἐπ' ὄνόματι τοῦ ἀγίου Βασιλείου· δοκιμάσαντες δὲ τὸν κρυψώνα τοῦτος εἶναι λελατομημένος ἐπ' ἀκροτόμου λίθου, κατώθεν δὲ αὐτοῦ ῥέει μικρὸς ῥάκης, εἰς τὴν ὅχθην τοῦ δοποῖου εἶναι δὲ πύλη αὐτοῦ· δοκιμάσαντες δὲ τὸν βάσιν τὸν ῥάκην εἰς τὴν κορυφὴν (οὔτως εἰπεῖν) δὲ ἀγροῦς· ὑπάρχει δὲ εἰς τὴν ὁμαλὴν κορυφὴν του ὄπη, κατὰ κάθετον, λήγουσα εἰς τὴν πρώτην ὁροφὴν, ἐξ ἣς διὰ κλέμακος φυσικῆς λελατομημένης, καταβαίνει τὶς εἰς τὴν δευτέραν ὁροφὴν, ἐκ ταύτης δὲ εἰς τὴν τρίτην, ὅπου εἶναι δὲ μεγάλη πύλη, ἡτις ἔχει εἰς τὴν εἰσόδον μέγαν λίθον εἰς σχῆμα τροχοῦ (μούλον ὀνικόν) δοποῖος κυλιόμενος φράττει τὴν εἰσόδον· εἰς τὸ κρησφύγετον τοῦτο λέγεται ἐκ παραδόσεως ὅτι ἐκρύθησαν πολλαὶ οἰκογένειαι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν τούρκων, ἔχουσαι φύλακας καὶ εἰς τὰς τρεῖς ὁροφὰς οἱ τοῦρκοι ἀνεκάλυψαν τὴν ὄπην, ἡτις εἶναι εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βρά-

χου, καὶ ἐκυρίευσαν τὴν πρώτην δροφὴν σφάζαντες τοὺς
ἐν αὐτῇ ὄντας· γραῖα δὲ τις γυνὴ οὖσα εἰς ἔτερον κρη-
σφύγετον, ἀπέναντι τοῦ κρυψῶνος τοῦ ἀγίου Βασιλείου μὲ
ἐν κοράσιον αὐτῆς, καὶ ἴδουσα τὴν ἄλωσιν τῆς πρώτης
δροφῆς ἀνεφώνησεν.

Ἐπάνω βίγλα πάρθηκεν
ἡ κάτω ἀποκοιμᾶται
στὴν μεσιακὴν ἑστράγγισε (τὸ αἷμά τῶν τῆς
πρώτης δροφῆς)
μέσα πάρθην ἡ πόλις.

Ἄδηλον ποίᾳ ἦτο ἡ πόλις, ἥτις ἡλώθη πρὸ τῆς ἀλώ-
σεως τοῦ κρυπτῆρος τοῦ ἀγίου Βασιλείου.

Ἐν τέταρτον μακρὰν τῆς Συνασσοῦ εἶναι μοναστήριον
ἀρχαῖον, ἐνῷ ὑπάρχει ναὸς τοῦ ἀγίου Νικολάου λελατο-
μημένος ἐξ ἀκροτόμου λίθου· τὸν ναὸν τοῦτον ἐπε-
σκεύασαν οἱ κάτοικοι τῆς Συνασσοῦ τοσοῦτον τεχνικῶς,
ῶστε φαίνεται ὡς ἀριστούργημα τῆς τέχνης τοῦ λατο-
μεῖν· πέριξ τοῦ ναοῦ τούτου εἴγαι πολλὰ οἰκήματα λελα-
τομημένα, εἰς τὰ δύοια ἐκατοίκουν ἀσκηταῖ· ἐκ τούτων
φαίνεται ὅτι ἦτο μοναστήριον ἐπίσημον· πλησίον τοῦ ἀ-
γίου Νικολάου ὑπάρχει προσέτι καὶ μία μικρὰ ἐκκλησία
λελατομημένη, ἐπ' ὄνδρατι τοῦ Ἰω. τοῦ Προδρόμου ὃπου
εὑρέθη ἡ ἔξις ἐπιγραφή. Βαρθολομαῖος ἐπίσκοπος

Ταμισοῦ (α) ἀνεκαινίασε τὸν παρόντα ναὸν.

(α) Ταμισὸς τὴν εἶναι χωρίον ταύρους Τάμσα όνομαζόμενον.

Πρὸς δυσμὰς τῆς Συνασσοῦ, ἡμίσειαν ὥραν μακράν,
εἶναι τόπος, ὃπου ὑπάρχουσι ἐρείπια χωρίου μεγίστου,
ἐπίσης λελατομημένου ἐντὸς μιᾶς κοιλάδος, καὶ μία κα-
τεδαφισμένη περικαλλῆς ἐκκλησία τοῦ Τιμίου Σταυροῦ·
ἐκ παραδόσεως λέγεται ὅτι ἐνταῦθα ὑπῆρχον 600 οἰ-
κίαι. οἱ κάτοικοι δὲ τοῦ χωρίου, δι' ἀναφορᾶς των πρός
τινα βασιλέα τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκστρατεύσαντα
κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ διαβάντα ἐκεῖθεν, ἔκτισαν, ἀναλό-
μασι αὐτοῦ, τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ· πρὸς με-
σημερίαν τῆς Συνασσοῦ, τρία τέταρτα μακρὰν αὐτῆς, εἰ-
ναι βουνόν τι (ἢ λόφος ὑψηλός), τοῦ ὁποίου ἡ κορυφὴ εἰ-
ναι ἐπίπεδος καὶ ἔχει σχῆμα τραπεζίου· εἰς τὴν περιφέ-
ρειαν τῆς κορυφῆς εἶναι πολλὰ λελατομημένα οἰκήματα,
καὶ ἐν παρεκκλήσιον τῆς Θεοτόκου· τὸ βουνόν λέγεται
«Παναγία» εἰς τὰ λελατομημένα δὲ ταῦτα οἰκήματα φάι-
νονται δύω στρώματα πετρωμάτων καταχλυσμαίων,
μεταξὺ δὲ αὐτῶν εἶναι σειρὰ ἀμμου, εἰς τὴν δποίαν εὐ-
ρίσκονται δστραχα δστρειδίων (στρειδότεφλα)· εἰς τὴν
βάσιν τοῦ βουνοῦ τῆς Παναγίας εἶναι ἐρείπια χωρίου λε-
λατομημένου καὶ Γοργορὴ ὄνομαζομένου· καὶ ἐνταῦθα ὑ-
πάρχουσι κρυπτῆρες καὶ κρησφύγετα μὲ πολλὰς δροφὰς·
εἶναι δὲ καὶ μία ὑπόγειος ὁδός, ἥτις περατοῦται μέχρι τοῦ
ἄνω είρημένου ναοῦ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Νεσσεχίρ.

Πρὸς δυσμὰς τῆς Συνασσοῦ, τέσσαρας ὥρας μακρὰν, κεῖται ἡ πόλις, Νεσσεχίρ, (Νεάπολις) οἰκοδομηθεῖσα παρὰ τοῦ Τσιράτ Ἰμπραχήμ Πασᾶ τῷ 1720· ἡ πόλις αὖτη πρότερον ἦτο χωρίον, Μόσκαρα λεγόμενον, (α) ηὗξηθη δὲ ἔκτοτε καὶ κατοικεῖται ὑπὸ πολλῶν Θιωμανῶν, 6000 Γραικῶν καὶ ὀλίγων Αρμενίων· ἔχει δὲ λουτρὸν, ἐν Μεγαλοπρεπὲς Τζαμίον, ἔκτὸς τῶν μικρῶν, δύω Ἐκκλησίας τῶν Γραικῶν, καὶ μίαν τῶν Αρμενίων· ἡ ἀγορὰ αὐτῆς εἶναι ἀρκετὰ καλὴ, καὶ εἰς αὐτὴν ἐκτελεῖται ἐμπόριον ἐπιχερδές· ἡ καλλονὴ τῆς πόλεως παριστᾷ εἰς τὸν θεατὴν θέαμα λαμπρὸν, ποιοῦν φαιδράν ἐντύπωσιν· αἱ οἰκίαι αὐτῆς ἀπασπαὶ σχεδὸν εἶναι Νεόδμητοι, καὶ αἱ συνοικίαι τῶν Χριστιανῶν κεχωρισμέναι· ἀπέναντι τῆς πόλεως εἶναι κοιλάς, περιέχουσα τερπνοὺς κήπους καὶ ἀμπέλους, αἵτινες ἐν καιρῷ τῆς ἀνοίξεως παριστῶσι θέαμα μαγευτικόν· οἱ κάτοικοι δμογενεῖς ἡμῶν εἶναι φιλόμουσι· καὶ φιλόκλοι· ἐσύστησαν δύο σχολεῖα Ἀλληλοδιδακτικὰ καὶ ἐν

(α) Τινὲς λέγουσι ὅτι τὸ Νεσσεχίρ εἶναι ἡ ἔρχαια Νύσσα, συνάγοντες τοῦτο ἐκ τοῦ ὅτι τέλησίν αὐτῆς εἶναι χωρίον Νάρ, παρωνομασθὲν ἐκ τοῦ Νάρα ἄρχαίου φρουρῶν, τὸ ὅποιον ἦτο πλησίον τῆς Νύσσης· ἀλλὰ τοῦτο εἴκει πάντῃ ἀνυπόστατον, ἐπειδὴ ὁ Στράβων λέγει ὅτι, τὰ Νάρα, καθὼς καὶ ἡ Νύσσα, εἴναι εἰς τὰς ὑπώρειας τοῦ ὄρους Ταύρου· ἐκτὸς τούτων, εἴκει τριστὸν, ὅτι τὸ Νεσσεχίρ ἦτο χωρίον Μόσκαρα λεγόμενον.

Ἐλληνικὸν εἶναι δὲ ἀξιέπαινοι, διότι, μεταξὺ τῶν περιοχῶν, τῶν ἀγγοούντων τὴν ἀπλοελληνικὴν, οὗτοι περὶ πολλοῦ ποιοῦνται τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς Νεολαίας των.

Πλησίον τοῦ Νεσσεχίρ εἶναι καὶ ἔτερα χωρία μικρὰ Νάρ Κόρες κτλ. πάντη ἀσήμαντα.

Αραπισόν.

Τρεῖς ὥρας μακρὰν τοῦ Νεσσεχίρίου, πρὸς βορρᾶν, κεῖται Κωμόπολις Αραπισὸν (τὸ πάλαι Ἀραβίσσους καλουμένη), εἰς τὴν ἀριστερὰν δύχην τοῦ Ἄλυος ποταμοῦ, πατρὶς τοῦ Καρά Βεζύρη, Σιλιχτέρ Μεχμέτ πασᾶ, παρ' οὐ ἐκαλλωπίσθη τῷ 1776, μετονομασθεῖσα. Κοὐλ Σεχίρ· ἔκτοτε δὲ ἐκατοικήθη καὶ ὑπὸ Γραικῶν, οἵτινες διμιλοῦσι τὴν ἀπλοελληνικὴν ἀνάρθρως καὶ σολοίκως· μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Νεσσεχίρίου ὑπάρχουσι πολλὰ μικρὰ χωρία, Σουλούτας, Τούζκιοῦ, καὶ Ούτζεχισάρ· ἐπάνω εἰς ἓνα λόφον, διουσὶ σώζονται ἐρείπια φρουρίου· ὑπὸ τὸν λόφον τοῦτον φαίνονται ὑπόγειοι λαβυρινθώδεις ἐλιγμοὶ, καὶ λείψανα μεγαλοπρεποῦς παλατίου· εἰς τὴν δεξιὰν δύχην τοῦ Ἄλυος ποταμοῦ εἶναι χωρία Θιωμανικὰ ἀσήμαντα, Τελιλέρ, Σελεντί καὶ Μουτζούρ· πρὸς δυσμὰς τοῦ Μουτζουρίου κεῖται Κωμόπολις Κίρ Σεχίρ, τὸ πέριμα τῆς μεγάλης ἀρχιστραταρπίας Ἰκονίου· ἐνταῦθα ἐργάζονται τάπητες

ώραιοι πλησίον του Τελιλέρ είναι χωρίον Άβανδζ αρχαία Λβανισσός, έτι δὲ ψηλότερον, Χατζή Πεκτάς, δύο υπάρχει Τεκές (μουσατήριον) τῶν Τεθρίσιδων· ἔκει δεικνύεται μυημεῖον τοῦ Χατζή Πεκτάς Βελῆ, αρχηγοῦ τῶν Γενιτζάρων ἐπὶ Σουλτάν Μωάμεθ τοῦ πορθητοῦ· ὁ Κύριλλος ἐτυμολογεῖ τὸ Πεκτάς ἐκ τοῦ Εὐστάθιος, ὡς ὑπάρξαντος τοῦ ἀγίου Εὐσταθίου ἀρχηγοῦ τῶν Τεθρίσιδων, κατὰ τὸ λέγειν αὐτῶν· οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου τούτου είναι ἐκ τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἀλῆ.

Α ν α κ ο ū (Ἐγεγι).

Τέσσαρες ὄρας μακρὰν τοῦ Νεδόσχηρ κείται χωρίον Ἐνεγί καὶ κοινῶς λεγόμενον Άνακοῦ, κατοικεῖται δὲ υπὸ Γραικῶν καὶ θεωρακῶν· ἐντεῦθεν ἀρχίζει ἡ πεδίας ἡ λεγομένη Πουτάκ Όβασι ἐκτενομένη πρὸς δυσμάς δύσεκα ὄρας, καὶ πλατυνομένη ἐξ, ὀκτὼ, ἢ καὶ περισσότερον ἐν μέρει αὐτόθιν προσέτι ἀρχεται ἡ δευτέρα ἡ ἐλάσσων Καππαδοκία, ἥτις ὑπάγεται εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ ἀγίου Ἰκονίου· οἱ κάτοικοι τῆς Άνακοῦ, μολονότι δύμιλοῦσι τὴν ἀπλοελληνικὴν, οὐδόλως φροντίζουσι περὶ τῆς ἐκπαίδευσεως τῆς νεολαίας των, καταστρέφοντες οὖτε τὸ μέλλον αὐτῶν. (α)

(α) Ἐπικαλούμεθ τὴν προσοχὴν τῶν κατοίκων τῆς Άνακοῦ, πρ-

Η ἦνω εἰρημένη πεδίας, Πουτάκ Όβασι, είναι ἀπασα γεωργημένη καὶ καρποφορεῖ καλῶς, σῖτον, κριθὴν καὶ σίκαλιν· ἀπασα είναι ἀνυδρος ἐκτὸς ἑνὸς χωρίου Αζηνος λεγομένου, τὸ διποῖον μόνον ὑδρεύεται ἀπὸ ἐν ρεῦμα, διερ άναβρύει πλησίον αὐτοῦ, καὶ ἀμέσως χωνεύει εἰς μίαν μικρὰν λίμνην οὖσαν ἐντὸς αὐτοῦ· εἰς τὰ πλησίον τοῦ ρεύματος μέρη φύεται καὶ λινάρι καλόν· ἡ δὲ λοιπὴ πεδίας είναι ἀνυδρος ὡς εἴπομεν, δθεν, δρεύεται οἱ κάτοικοι τῶν ἐν αὐτῇ χωρίων, ἀπὸ βαθυτάτων φρεατῶν 60 καὶ 80 δρυγιῶν.

Μ ε λ ε κ ο π ḵ (Μαλακοπᾶ).

Δύω ὄρας μακρὰν τῆς Άνακοῦς, ἀπ' εὐθείας, είναι χωρίον Μελεκοπή, καὶ κοινῶς Μαλακοπὰ λεγόμενον. Ἐν αὐτῷ υπάρχει Ἐκκλησία τῶν ἀγίων Θεοδώρων, οἰκοδομὴ ὡς λέγουσι, Ἰωάννου τοῦ Τζιμισκῆ βασιλέως τῆς Κωνσταντινουπόλεως (περὶ τὰ 970) υπάρχει προσέτι καὶ ἑτέρα Ἐκκλησία τῶν Ταξιαρχῶν ἐκκρημνησμένη οἰκοδομὴ Βυζαντινῆς ἐποχῆς· μπ’ αὐτὸ τὸ χωρίον είναι ὑπόγειοι οἰκοδομαὶ πολλόταται οἶκων καὶ ἀγορᾶς· δθεν είναι κρυπτῆ-

πάντων δὲ τῶν προκρίτων, οἵτινες καὶ τοι πλούσιοι οὐδὲν δημιούργαθαν πράττουσι.

ρες ἐκτενόμενοι εἰς τέσσαρας καὶ πέντε ὥρας ὑπὸ τὴν πεδιὰδ τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου τούτου, Μαλακοπίᾳ, παρανομάσθη ἡ ἐκ τοῦ Μάλα κοπιᾶν, ἐπειδὴ οἱ κάτοικοι, μὴ ἔχοντες ὑδωρ, ὑδρεύονται, μετὰ μεγίστου κόπου, ἐκ βαθυτάτων φρεάτων, ἡ ἐκ τοῦ μέλος κοπιᾶς, ἐπειδὴ διὰ τέταρτον μαρτὸν αὐτοῦ εἶναι μία κοιλάς, κόπια Τερεστὶ λεγομένη· ἐκεῖ δὲ εἶναι κρησφύγετα καὶ ἐρείπια ἀρχαίων οἰκιῶν φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἡ γῦν Μαλακοπίᾳ ἦτο συνηνωμένη μὲ τὰ κρησφύγετα ταῦτα, τὰ ὅποια ἦσαν οἰκίαι, χωρισμένη ὅμως διὰ τῆς κοιλάδος ἡτις ὀνομάσθη κοπιᾶ, ἐπειδὴ ἐκοπτεῖ κατὰ μέσον τὸ χωρίον, καὶ τὸ δὲ μέρος εἶχεν εἰς τὴν μίαν πλευρὰν, τὸ δὲ ἄλλο μέρος εἰς τὴν ἄλλην· ἐκ τοῦ μέλος τῆς κόπιας λοιπὸν ὀνομάσθη Μελοκοπιά, καὶ ἐπομένως Μαλακοπιά. Ἡ Μαλακοπίᾳ κατοκεῖται ὑπὸ Χριστιανῶν καὶ ὁθωμανῶν¹ οἱ χριστιανοὶ διμιλοῦσι τὴν ἀπλοελληνικὴν ἀτελῶς ὠκοδόμησαν δὲ ἐσχάτως σχολεῖον Ἑλληνικὸν καὶ Ἀλληλοδιδακτικὸν, τὸ ὅποιον χρησιμεύει καὶ ως ξενοδοχεῖον εἰς τοὺς διαβαίνοντας ξένους.

Αξός.

Τέσσαρις ὥρας μαρτὸν τῆς Μαλακοπιᾶς εἶναι χωρίον Χριστιανικὸν, Ἀξός λεγόμενον, εἰς τὸ ὅποιον ὑπάρχουσι

τυχεδὸν τριακόσιαι (300) οἰκίαι· οἱ κάτοικοι ἀπαντεῖς εἰσὶ χριστιανοὶ καὶ διμιλοῦσι τὴν ἀπλοελληνικὴν ἀνάρθρως² πλησίον τοῦ χωρίου τούτου, ὑπάρχει μοναστήριον μὲ νεόδυμητον περικαλλῆ ναὸν, ἐπ' ὄνόματι τῆς ἀγίας Μακρίνης, ἡς δὲ τάφος εὑρίσκεται εἰς τὸ ἀριστερὸν τοῦ ναοῦ ἐκ μονολίθου μαρμάρου ἀγνοεῖται δὲ ἐὰν σώζεται ἐν αὐτῷ τὸ ἄγιον λείψανον. Ἐντὸς τοῦ ναοῦ εἶναι καὶ φρέαρ βαθὺ πότιμον· τὸ χωρίον λέγεται καὶ Χασά Κότ³ πέριξ τούτου εῖναι Κωμίδια τινὰ τουρκικὰ, καὶ ἐν χριστιανικὸν μικρὸν Τριχάνι καὶ Τροχὸς λεγόμενον, εἰς τὸ ὅποιον εἶναι ἐρείπια λουτροῦ ἀρχαίου.

Φλογιτά, Λῆμνος κτλ.

Πρὸς βορρᾶν τοῦ Χασά Κότ³, τέσσαρας ὥρας μαρτὸν, κατεῖται χωρίον χριστιανικὸν, Σουβερμὲζ λεγόμενον, κοινῶς δὲ Φλογιτά· ὀνομάσθη δὲ οὕτω διὰ τὸ πάντη ἄσυδρον αὐτοῦ.

Πρὸς ἀνατολὰς τούτου εἶγαι ἡ Αῆμνος, (α) χωρίον,

(α) Εἰς τὰ χωρία Αἴδος, Τροχὸς, Αῆμνος, Μισθί, διμιλοῦσι τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν σολοίκως καὶ ἀνάρθρως⁴ ἔχουσι δὲ ἥθη καὶ ἔθιμα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων· ἐν δὲ χωρίον μικρὸν ὄνομαζεται Δῆλος, οἱ κάτοικοι τοῦ ὅποιου ἔχουσι χοροὺς ἐλλικοειδεῖς, διμοίους μὲ τοὺς τοῦ Θησέως, τοὺς ὄποιους,

περὶ οὐ εἰρηται· εἰς τὰ δύω δὲ ταῦτα δμιλεῖται ἡ ἀπλο-
εληνικὴ διεφθαρμένη· ἔτι ἀνατολικώτερον ἐκείνου, κει-
ται χωρίον, χριστιανικὸν Μισθί, ἔχον τριακοσίας σκίας
(300) λέγεται δὲ Μισθί, ἵσως διότι οἱ κάτοικοι εἶναι μίσθιοι
γεωργοί, κατὰ δὲ τὸν Κύριλλον εἶναι ἄποικοι τοῦ κατὰ
τῆς Γάγγης (Τζαγγή) Μισθίου· εἰς τὸ χωρίον τοῦτο
πρὸ τινῶν ἑτῶν ὀκοδομήθη ναὸς ὑπὸ τῶν πτωχῶν χω-
ρικῶν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Βλασίου, μὲ πολλοὺς θό-
λους, σπανιότατος εἰς τὰ μέρη τῆς ἀνατολῆς. Οἱ κάτοι-
κοι δμιλοῦσι τὴν Ἑλληνικὴν, τόσον ἡλέρθρως, ὥστε
ἀδύνατον νὰ ἐννοήσῃ ὁ ἀπειρος μίαν λέξιν. Βορειανατολι-
κῶς τοῦ χωρίου τούτου, μεταξὺ λόφων τινῶν, ὑπάρχει
χωρίον, Ἐνεχίλ, καὶ κοινότερον Κλαθούρη Ἐνεχίλη λεγόμε-
νον, οἰκούμενον ὑπὸ Χριστιανῶν καὶ θρησκευτικῶν· ἔμπρο-
σθεν αὐτοῦ ῥέει βύαξ τις, κατερχόμενος ἐκ τῶν πέριξ δ-
ρέων· πέραν τούτου πρὸς δύσιν, ὧσεὶ λίθου βολήν, εἶναι
Ἐκκλησία παλαιὰ τοῦ ἁγίου Παπαχωμίου μὲ θόλον· προσέ-
τι καὶ ἐρείπιον μεγάλου ξενοδοχείου· πρὸς ἀνατολὰς τού-
του κείται χωρίον Τουνταρλή λεγόμενον, ὅπου καὶ με-
ταλλεῖον ἀργύρου.

Μεταξὺ Ἐνεχιλίου καὶ Μισθίου ὑπάρχουσιν ἐρείπια ξε-

ἔκαμψε οὗτος εἰς τὴν νῆσον Δῆλον ἀφοῦ ὀπέστρεψε ἐκ Κρήτης, ὅπου ἐφό-
νευσε τὸν Μινώταυρον· ἀπαντεῖς δὲ εἰσὶ ἄποικοι τῶν νήσων Δῆμνος, Νά-
ξος, Δῆλος· τούτους φαίνεται, ἀπόκτισεν ὁ Ἀρχέλαος στρατηγὸς τοῦ Μι-
θριδάτου, ὃτε ἐκμετάσει τὰς νῆσους ταῦτας· αἱ οἰκίαι αὐτῶν εἶναι ὑπό-
γειαι καὶ φαίνονται ὅτι εἴναι ἄνθρωποι μάγημοι.

νοδογείο τινὸς· εἰς δὲ τὰ πέριξ εὑρίσκονται καὶ ἔτερα
χωρία μικρὰ ὀθωμανικὰ, προσέτι δὲ καὶ ἐν χριστιανικὸν
Σεμέντρα λεγόμενον μὲ παλαιὸν ναὸν, ὅστις ἔχει καὶ θό-
λον· καὶ ἐνταῦθα δμιλεῖται ἡ ἀπλοεληνικὴ σολοικοθαρ-
βάρως· πλησίον τούτου ὑπάρχει καὶ ἔτερον χωρίον, Ού-
λαὶ Ἀγάτζ, καὶ πλαγίως τούτου, ἔτερον Κίτζ Ἀγάτζ χρι-
στιανικά. ἀνωτέρω τούτων εἶναι τόπος ἐπίπεδος Ούτζ
Καπουλού λογόμενος, λειμῶν ἴπποβότος· ὑψηλότερον δὲ
τούτου εἶναι λατομεῖον μαρμάρου λευκοτάτου, ὅπερ ἔ-
μεινεν ἀνενέργητον, ἐπειδὴ διὰ τὸ ὀλισθηρὸν τοῦ τόπου,
τὰ μάρμαρα καθίστανται δυσκόμιστα. Πρὸς τὸ νότιον τῆς
Σεμέντρας κείται χωρίον χριστιανικὸν Ἀνταβάλ λεγόμενον,
ὅπου γίνεται λινάριον· πλησίον αὐτοῦ εἶναι μοναστήριον
τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου· ἔτι, ἔως ημίσειαν ὕραν μακράν,
εἶναι χωρίον Ἐσκί Κουμούς λεγόμενον, μεταλλεῖον ἀργύ-
ρου, κατηργημένον δμως, δι᾽ ἀναθέματος, ὑπὸ τοῦ Σουλ-
τάν Μουράτ· τὸ χωρίον τοῦτο ἔχει καρποφόρα δένδρα,
καὶ ἐρείπια μεγάλων οἰκοδομῶν· πλησίον τούτου εἶναι
καὶ ἔτερον χωρίον Ἐσεκλή (Γαδαροχῶρι)· καὶ ὅπισθεν
τούτου ὅρος ὑψηλὸν καὶ τραχὺ, τὸ δποῖον εἶναι μέλος
τοῦ Ταύρου ὅρους· εἰς τὸ ἀνώτατον αὐτοῦ, ὧσεὶ ὕρας ἐξ,
εἶναι τὸ χωρίον Περεκετλή Ματέν, μεταλλεῖον μολύβ-
δου καὶ ἀργύρου.

Nīγδε.

Κάτωθεν τῶν βουνῶν τούτων, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πεδίου, εἰς μίαν ράχιν, εἶναι Κωμόπολις Νίγδε λεγομένη, πόλις μετρία ἔχουσα φρούριον ὡς ἀκρόπολιν, (α) κατοικεῖται δὲ ὑπὸ θερμανῶν, Γραικῶν καὶ Ἀρμενίων καὶ ἔχει Τζαμία, λουτρὸν, ἀγορὰν καὶ Ἐκκλησίαν. Πλησίον τῆς Ἐκκλησίας εἶναι καὶ μητρόπολις, εἰς ἣν κατοικεῖ διάγιος Ἰκονίου· τὸ τεταρτημόριον αὐτῆς εἶναι ἀποκεχωρισμένον, ἕως δέκα λεπτὰ εἰς ὑψηλὸν τόπον πετρώδη, Καγέλ παστὴ λεγόμενον, ὃπου ἐκτίσθη καὶ ἐτέρᾳ Ἐκκλησία. Ἡ Νίγδε ἀπασκα κατοικεῖται ἀπὸ 20—25,000 κατοίκους γίνονται δὲ ἐν αὐτῇ πανία βαμβακερὰ καὶ πασμάδες· ἔχει λειμῶνας, περὶ αὐτὴν, δενδρώδεις, κήπους καρποφόρους, καὶ ἀμπέλους καλάς. μάλιστα εἰς τὸ δυτικὸν αὐτῆς μέρος εἶναι μία κοιλάς τερπνὴ, Καγιάλ Ἀρτῆ λεγομένη, ἔχουσα μῆκος μιᾶς ὥρας, μεστὴ λειμῶνων, κήπων καὶ ἀμπέλων, αἱ δοιαὶ ἀρδεύονται ἀπὸ ῥάκας ἀειγάους, καταρρέοντας ἐκ τῶν πέριξ βουνῶν· οἱ χριστιανοὶ κάτοικοι τῆς Νίγδας καὶ Καγιάπασι διμιλοῦσι τὴν θερμανικὴν γλῶσσαν, μολονότι δὲ λέγονται ὡς φελόκαλοι, κατὰ διστυχίαν ὅμως ὑπώτερους τὸν λήθαρ-

(α) Πλησίον τοῦ φρουρίου τούτου ἐσχάτως ἀνορύζαντες ἐμρον πολλὰ τηλεσθέλα.

γον τῆς ἀμαθείας, διάτι εἰς μὲν τὴν Νίγδαν ὑπάρχει σύολον ζθλιον, εἰς δὲ τὸ Καγιάπαση οὐδέν.

Φερτέκ.

Μίαν ὥραν μακρὰν τῆς Νίγδες εἶναι χωρίον Φερτέκ, κατοικούμενον ὑπὸ Χριστιανῶν καὶ θερμανῶν. Τὸ χωρίον τοῦτο εἶναι τὸ τερπνότερον διὰ τὰς τοποθεσίας καὶ πολυδένδρους κήπους του. Οἱ Γραικοὶ κάτοικοι τοῦ Φερτέκου, ἐμπορεύονται εἰς Ἰκόνιον καὶ Κωνσταντινούπολιν καὶ φαίνονται φιλόκαλοι, ἔκτισαν Ἐκκλησίαν περικαλλῆ καὶ σχολεῖον· ἐσχάτως δὲ καὶ ἐν λουτρὸν λαμπρότατον, δι' ὃ ἐπει τινα καιρὸν ἡκολούθησαν πολλαὶ σκαφδαλώδεις φιλονεικίαι, διαιρεθέντων τῶν χριστιανῶν εἰς δύω φατίας, καὶ ἐξωδεύθησαν ἀπειρα χρήματα· ἐπὶ τέλους δύμως συνεβίβασθησαν, παραδειγμα γενόμενοι τῆς ἀμνησικακίας εἰς τὰ πέριξ χωρία. ή παιδεία δύμως, κατὰ δυστυχίαν, χωλαίνει, καὶ μολονότι ἔχουσι διδασκάλους, δὲν χορηγοῦσιν εἰς αὐτοὺς τὰ μέσα, δι' ὃν νὰ συντηρηθῇ συνεχὴς η πρόδος τῶν μαθημάτων. Ἡ γλῶσσα αὐτῶν εἶναι η ἀπλοελληνικὴ πολὺ ἐφθαρμένη, διὸ καὶ μεταχειρίζονται τὴν Τουρκικήν· εὐχῆς ἄξιον ἦτον, ἐὰν ἐφρόντιζον νὰ καλλωπίσωσι τὴν μητρικήν των γλῶσσαν, ήτις, μολογότι εἶναι ἐρείπιον ἀμορφον, ἔχει ὅμως μέγαν

θησαυρὸν, διτὶς δύναται νὰ φέρῃ ἀδαμάντινα ἀποτελέσματα, ἐὰν οἱ κάτοικοι δὲν ἀφήσωσιν αὐτὸν κεκρυμμένον εἰς τὴν γῆν, καὶ καταβιβρωσκόμενον ὑπὸ τοῦ Ἰου (σκουριᾶς) τῆς ἀπαιδευσίας· (α) Τὸ ὄνομα Φερτέκ, λέγουσιν, διτὶ παρήγθη ἐκ τοῦ Φερτάκαινα (β) καὶ πιθανὸν νὰ ἔναι τοῦτο τὸ κύριον ὄνομά του, ἐτυμολογούμενον ἐκ τοῦ, φέρει τὰ καινὰ, διότι οἱ κάτοικοι τοῦ Φερτεκίου πάντοτε νεωτερίζουσι· ή πιθανωτέρα ὅμως γνώμη εἶναι διτὶ, παράγεται ἐκ τοῦ Φάραγξ, διότι πλησίον τοῦ Φερτεκίου εἶναι μέρος, τὸ δόποιον ὄνομάζεται Φερέγγη Τερεσί· τὸ Φερτέκ λοιπὸν ἵσως κατ' ἀρχὰς ὁ-

(α) Ή σύστασις Παρθεναγγείου, καὶ ἡ ἐπὶ τὰ κρείττω ὕθησις τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου δύναται νὰ ἐπιφέρωσι εἰς μὲν τοὺς ἀρρένας τὴν ἀπαιτουμένην πρόσδοσην, εἰς δὲ τὸ γυναικεῖον φῦλλον τὴν ἐκμάθησιν τῆς γλώσσης καὶ πελειτισμὸν ὅλως διεύφορον τοῦ σημερινοῦ· δὲν ἀγνοοῦσι ταῦτα οἱ κάτοικοι τοῦ Φερτεκίου βιβαία, δὲν βλέπαμεν ὅμως, κατὰ δυστυχίαν, αὐτοὺς κινουμένους, ἀλλὰ πάντοτε ἀμεριμνοῦντας καὶ καταγινομένους εἰς ἀναφελεῖς καὶ ἐγωϊστικὰς πράξεις. Ἐπικαλούμεθα λοιπὸν τὴν προσοχὴν τῶν προκρίτων τοῦ Φερτεκίου, ἔξαιρέτως δὲ καὶ τοῦ ἀγίου Ἰωνίου, διτὶς δὲν ἀγνοεῖ διτὶ, αὐτὸς ὁφείλει, πρὸ παντὸς ἀλλοῦ, νὰ συνεργήσῃ διὰ λόγων τούλαχιστον καὶ διδαχῆς, οὓς τὴν ἐκπαίδευσιν τῆς ἐπαρχίας του, ἥτις κατασπαράττεται ὑπὸ τῆς ἀμαθίας· η σύστασις Παρθεναγγείου εἰς Φερτέκ, νομίζομεν διτὶ, οὐκ διλίγον θέλει συντελέσει καὶ εἰς τὴν ἡθικὴν καὶ διανοητικὴν πρόσδοσην τῶν πέριξ χωρίων, ἀφοῦ μάλιστα εἰς τινὰ ἔξ αντῶν ή μυτρικὴ γλῶσσα εἶναι ή Ἑλληνικὴ, ἔστω καὶ σολοικοβάρβαρος.

(β) Τὰ πέριξ τοῦ Φερτεκίου, οὕτως ὄνομάζουσι τὸ Φερτέκ.

νομάζετο φερέγγη, καὶ ἔπειτα διεφθάρη καὶ ἔγεινεν Φερτέκ.

Τελμισσὸς καὶ Γαλατερή.

Ολίγον μακρὰν τοῦ Φερτεκίου, κεῖται χωρίον, Τελμισσὸς, εἰς τὸ στῆθος ἐνὸς βουνοῦ, εἰς τόπον δύσβατον καὶ πετρώδην εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ἐκρέουσι χρουγοὶ ψυχροτάτων ὑδάτων, καὶ ποτίζουσι τὸ ἔμπροσθεν αὐτοῦ διπεστρωμμένον πολύδενδρον λειμῶνα· κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Χριστιανῶν, καὶ διλύγων θρωματῶν. Οἱ χριστιανοὶ κάτοικοι διμιλοῦσι τὴν ἀπλοελληνικὴν πολὺ διεφθαρμένην. Πρὸς βορρᾶν τοῦ εἰρημένου χωρίου εἶναι κοιλάς ὡραία, μὲ τοποθεσίας, καὶ πηγὰς ὑδάτων τερπνοτάτας, Γαλατερή λεγομένη· εἰς τὴν δεξιὰν πλευρὰν τῆς κοιλάδος, ἐπὶ λόφου τινὸς, εἶναι Ἐκκλησία παλαιὰ τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, δημισθεν δὲ τῆς ἀγίας Τραπέζης μία πηγὴ πολύχρουνος πλησίον τῆς εἰρημένης ἀρχαίας Ἐκκλησίας οἰκοδομοῦσι νέαν, περικαλλῆ, καὶ οἰκήματα διὰ τοὺς ξένους προσκυνητὰς, οἵτινες συνέρχονται τῇ 15 Αὔγουστου καὶ πανηγυρίζουσι λαμπρῶς, εὐωχούμενοι ἐκεῖσε επὶ μίαν ἔδομάδα.

Τένεγι.

Μίαν ὡραν μακρὰν τοῦ Φερτεκίου, ἐπὶ δφρύος ὅρους τινὸς, εἶναι χωρίον Τένεγι (α) λεγόμενον, κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Χριστιανῶν, οἵτινες ἐμπορεύονται εἰς Ἀμισὸν, Ἰκόνιον καὶ Κωνσταντινούπολιν. Οἱ ἐνταῦθα ὁμογενεῖς ἡμῶν εἰναι φιλόμουσι καὶ φιλόκαλοι, ἐσύστησαν σχολεῖα, προνήσαντες διὰ τὸ μέλλον τῆς πατρίδος των.

Ιλασόν.

Πλησίον τοῦ Φερτέκη, εἶναι χωρίον μικρὸν, Ἰλασὸν λεγόμενον, ἐφ' ὑψηλοῦ τόπου ἔχον ὑποκειμένην τὴν πεδιάδα· εἰς τὴν ἄκραν τοῦ χωρίου τούτου, εἰς μίαν ῥάχιν, εἶναι μοναστήριον ἀρχαῖον τοῦ ἁγίου Νικολάου, εἰς τοποθεσίαν ὡραίαν, μὲ δένδρα ὑπερμεγέθη, καὶ ὑδατα κάλλιστα καὶ κατάψυχρα.

Μεταξὺ Φερτεκίου καὶ Ἰλασόν, ἐντὸς ἀλσεων, καὶ δενδρώδων τόπων, ὑπάρχει βρύσις ποτίμου καὶ διαυγεστάτου ὕδατος, πηγὴ λεγομένη Ἐπιχωρίως.

(α) Τένεγι ὡγομάσθη, πιθανὸν ἐκ του Τύανα, εἴς την ἀπόκησαν οἱ κάτοικοι, κατὰ παραχθορὰν δὲ ἔγειτε Τένεγι.

Ολίγον μακρὰν τοῦ Φερτεκίου ὑπάρχουσι δύω χωρία Χριστιανικὰ Ἀραβᾶν καὶ Κούρτονος, πέντε λεπτὰ ἀλλήλων ἀφιστάμενα, καὶ ἐξηπλωμένα ἐν ταῖς ποδιστὶ λόφων τινῶν. Ολίγον μακρὰν τούτων εἶναι χωρίον, Σατζάλτζα, ἐπὶ ῥάχεως τινὸς, τετειχισμένον ἐκατέρωθεν ὑπὸ ἀμφικρήμνων φαράγγων πέραν τῆς μιᾶς φάραγγος κετταὶ χωρίον, Μέρκεβη, καὶ ἄλλο χωρίον Μάταλα, εἰς τὰ στέργα τῶν βουνῶν· κατὰ σειρὰν, παρὰ ταῦτα τὰ Χριστιανικὰ, εἶναι καὶ ἄλλα τουρκικὰ μικροῦ ὄντος· οἷον Λάρλουσὸν, Ναϊνάς, Βάγγινα, Γιούλουτζε καὶ ἄλλα πολλά. Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους τῆς Νίγδες, ἐν ἐπιπέδῳ τόπῳ, ὑπάρχει χωρίον χριστιανικὸν ἡρημωμένον, Ἄμασις· πέριξ αὐτοῦ σπείρεται λινάριον, ἔχει δὲ ἀγροὺς, καὶ ἀμπέλους καλάς, ἐπειδὴ περιβρέεται πανταχόθεν ἀπὸ ῥύακας ὑδάτων.

Οπισθεν τῶν χωρίων τούτων, Μέρκεβη καὶ Μάταλα, εἶναι δόδις ἀνωφερῆς, Κιζίλ γιγοκουσὸν λεγομένη, ἵσως διὰ τὸ ἐρυθροῦ χρῶμα της. Ἀνω τούτου ἐν ἐπιπέδῳ, εἶναι πηγὴ κατάψυχρος· ἐπειτα πεδιάς τις δύο ὡρῶν περιφέρειαν ἔχουσα, γῆ εὐφορος, Μελεντίς θέσας λεγομένη· ἐν τῷ πεδίῳ τούτῳ εἶναι δώδεκα μικρὰ χωρία ὁσεὶ λίθου βολὴν ἀλλήλων ἀφιστάμενα· σώζονται δὲ ἐν αὐτοῖς δλόκηροι Ἐκκλησίαι· μεταξὺ ῥάχεων τινῶν ἐπιπέδων, ὑπάρχει μία οἰκοδομὴ Ἐκκλησίας μεγάλης, Κιζίλ Κλισὲ λεγομένη, ἐπειδὴ εἶναι λελαξευμένη ἐξ ἐρυθροῦ λίθου, μὲ θόλον θυμαρίσιον, πανταχόθεν δὲ ἀγοικτή· ή δηλη οἰκοδομὴ εἶναι στερεὰ, τὰ δὲ τείχη αὐτῆς ἐν μέρει βεβλαμμένα. Ἐνταῦθεν πρὸς δυσμάς εἶναι λόφος ὑψηλὸς πετρώδης,

εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου φαίνονται ἐρείπια φρουρίου, εἰς δὲ τὴν βάσιν χωρίον χριστιανικὸν, Σιβρῆ Χιστάρ λεγόμενον. Δύῳ ὕρᾳ μακρὰν, ἐπὶ τινος βουνοῦ, εἶναι πηγὴ, Κελὸν πουναρῆ λεγομένην ἀνωτέρω δὲ τούτου, εἶναι χωρίον Σορσοβού λεγόμενον, θθωκανικόν· ἐκεῖ πλησίον γίνεται πανήγυρις τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου, τοῦ ὁποίου ὑπάρχει καὶ ἀγέασμα· παράκειται δὲ καὶ λίμνη μικρὰ, ἥτις λέγεται χωρίον καταποντισμένον· κάτωθεν τοῦ Σορσοβού εἶναι πεδιάς, μεθ' ἣν μία φάραγξ ἐπιμήκης καὶ στενὴ, διπού λέγεται διτεῖναι εἶναι χίλιαι Ἐκκλησίαι, εἰς τινὰς τῶν ὁποίων εὑρίσκονται λείψανα ἀγίων διάβοληρα.

Ολίγον μακρὰν τοῦ Σορσοβού, εἶναι βουνὸν στρογγύλον, Νενεζή Ταγή λεγόμενον, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου εἶναι ναὸς τοῦ ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, καὶ περὶ τὸ βουνὸν πανταχόθεν, ἀπὸ τῆς ἀκρωτείας μέχρι τῆς ὑπωρείας αὐτοῦ, πλεῖστα ἐρείπια καὶ ἔχην πόλεως ἐπισθμού· διθεν αὖτη εἰκάζεται. διτεῖναι ἡ παλαιὰ Ναζιανζός, πατρὶς τοῦ μεγάλου πατρὸς Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ὡς οὖσα καθαρῶς εἰς τὴν δευτέραν Καππαδοκίαν.

Kéρβερ.

Μίαν ὕραν μακρὰν τοῦ Σιβρῆ Χιστάρ, εἶναι χωρίον, Κέλβεροι, οἰκούμενον. ὑπὸ Χριστιανῶν καὶ διάγων θθωκα-

γῶν· οἱ κάτοικοι τοῦ Κέρβερ. εἶναι φιλόκαλοι καὶ φιλόμουσι· ως λέγεται, προνοοῦντες πάντοτε διὰ τὴν νεολαίαν των. Τὸ χωρίον κείται εἰς τὰς χαράδρας λόφων τινῶν· εἰς δὲ τὸ κάτω ἐπίπεδον σάζεται μία ἐκκλησία μεγίστη μὲ θόλον, ἐπ' ὄνόματι Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου· εὑρίσκονται προσέτι καὶ ἄλλαι ἐκκλησίαι, ὑπὲρ τὰς ἑκατὸν ἅπασαι λελατομημέναι· πέραν δὲ ἐνὸς κοιλώματος, εἰς τὴν ῥάχιν ἐνὸς λόφου, εἶναι χωρίον θρηματισμένον Κεννέταλα, ἔχον 14 οἰκίας χριστιανικάς μὲ ἐκκλησίαν τοῦ ἀγίου Γεωργίου, καὶ 8 τουρκιάς. Πρὸς δυσμὰς τοῦ Κέρβερι, 4 ὕρας μακρὰν, εἶναι χωρίον μικρὸν, εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Χασάν Ταγῆ ὅρους, Χαλβάτερὲ λεγόμενον· ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς ὁδοῦ, ὑπὸ μίαν ῥάχιν ἐνὸς λόφου, εἶναι γέφυρα αὐτοφυής, διφέρχεται ποταμὸς εἰς Χαλβάτερε· μεταξὺ λίθων ἐξέρχονται πηγαὶ πολύκρουνοι ὑδάτων διαυγῶν, τὰ δόποια εἰσιθάλλουσιν εἰς τὴν ἐκεῖ πλησίον οὖσαν μικρὰν λίμνην, ἐν ᾧ εὑρίσκονται ἰχθύες κάλλιστοι, διὰ πυροβόλων ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἀγρευόμενοι..

Μίαν ὕραν μακρὰν τοῦ Χαλβάτερε, ἐπ' ὄφρύος, μιᾶς τῶν ὑπωρειῶν τοῦ Ταύρου ὅρους, φαίνονται ἐρείπια ἐπισήμου πόλεως, ὑπὸ σεισμοῦ πεσούσης. Ἐνταῦθα φαίνονται καὶ ἔχην πύλης σιδηρᾶς φρουρίου, πολλαὶ ἐκκλησίαι, καὶ ἄλλαι οἰκοδομαί.

Ἀ κ Σ εράτ.

— — —

Ἐμπροσθεν τοῦ εἰρημένου λόφου, εἶναι πεδιάς εὐρυχωροτάτη μέ τινα χωρία ὄθωμανικά, ἀρδευόμενα ὑπὸ ρύακων ἀεννάως καταρρέενταν ἐκ τῶν δρέων· ἐντὸς τῶν ρύακων τούτων εὑρίσκονται ἵχθυδια κάλλιστα, μάλιστα δὲ καὶ καραβίδες πολλόταται· τὰ ῥεύματα ταῦτα συρρέουσιν ἀπαντα εἰς τοὺς κήπους καὶ λειμῶνας τῆς Κωμοπόλεως Ἀκ Σεραίου· ἡ κωμόπολις αὕτη κεῖται ἐν ἐπιπέδῳ καὶ ἀπέχει 6 ὥρας τοῦ Ταύρου ὅρους, κατοικεῖται δὲ ὑπὸ ὄθωμανιν καὶ ὀλίγων ἀρμενίων, ἔχουσα περὶ αὐτὴν πολλὰ κωμίδια ὄθωμανικά· οἱ λειμῶνες αὐτῆς εἶναι ἀξιόλογοι καὶ ἐπιτήδειοι εἰς νομὴν βοῶν, καὶ μάλιστα βουβάλεων, ἐκ τοῦ γάλακτος τῶν δποίων κατασκευάζεται βούτυρον παχύτατον. Ἐκεῖθεν πρὸς δυσμάς εἶναι πεδιάδες ἀπέραντοι ἐκτεινόμενοι μέχρι Γαλατίας καὶ Φρυγίας, ἀγεώργητοι δόμως καὶ ἀοίκητοι, διὰ τὸ παντελῶς ἀνυδρον αὐτῶν, καὶ τὴν πληθὺν τῶν ἐμφιλοχωρούτων ληστῶν φορτηγοὶ κάμπλοι. ἐνίστε διέρχονται τὰς ἐκτάσεις ἐκείνας, καθ' ὅτι ἡ δύσδος ἐκείνη ἡ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἄγουσα εἶναι συντομωτέρα τῶν διλλων· πρὸς τὸ νότιον δύμας μέρος τῆς Κωμοπόλεως ταύτης ὑπάρχουσι πεδιάδες μὲ διλιγώτατα χωρία μικρά. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς νοτίου πεδιάδος εἶναι ἡ Τάττα λεγομένη λίμνη. Κοτζά Σιλρ, καὶ Τούζλα κοινῶς λεγομένη, ἥτις εἶναι πηγὴ ἀ-

λατος, ἐξ ἣς ἀλίζεται τὸ πλεῖστον μέρος τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ἔστι δὲ τὸ ἄλας ἥδη, ἐπιτήδειον μάλιστα διὰ τοὺς ταριχευμένους ἰχθύας. Τὸν χειμῶνα λιμνάζει ἀλμυρὸν ὄδωρ, καλύπτον καὶ τὴν ἐν αὐτῷ λιθόστρωτον λεωφόρον, καὶ δι' ὅδηγῶν διέρχονται οἱ ὅδοι πόροι μὲ μέγαν κίνδυνον· τὸ θέρος δὲ ξηραινομένη πήγνυται εἰς ὄλας· διὸ εἴναι κινδυνωδέστατον νὰ παρεκκλίνῃ τις τῆς ὅδοῦ, διότι εὐθὺς βαθίζεται εἰς ἔλη τοῦ ἄλατος.

Πόρος.

— — —

Πρὸς νότον τῆς κωμοπόλεως Νίγδας κεῖται ἐτέρα κωμόπολις ἀτείχιστος, διπλῇ σχεδὸν τὸ μέγεθος ἀπὸ τὴν Νίγδαν, Πόρος ὀνομαζομένη καὶ κοινῶς Πόρ, ἔχουσα πολλοὺς κήπους, ἀμπέλους, καὶ πολυδένδρους λειμῶνας, κυκλοθεν δὲ ρύακας πολυρρέος, ῥέοντας ἀεννάως καὶ ἐντὸς τῶν ἀγυιῶν. Ἡ κωμόπολις αὕτη κατοικεῖται ὑπὸ ὄθωμανιν καὶ Χριστιανῶν, ἔχει τζαμία πολλὰ, καὶ ἐκκλησίαν· ἐν αὐτῇ γίνονται πανία ἐκ βαμβακερῶν νημάτων, βαπτομένων παρὰ τῶν ἰδίων ὑφαντῶν μὲ βαφὰς βιζᾶν, φυομένων εἰς τὰς ἀμπέλους καὶ τοὺς κήπους των. Οἱ κάτοικοι δύμογενεῖς ἥμῶν εἶναι φιλόκαλοι καὶ φιλόμουσοι, ἐσύστησαν σχολεῖα, Ἑλληνικὸν καὶ Ἀλληλοδιδακ-

τικὸν (α) ἡμίσιαιν ὥραν μακρὰν, πρὸς δυσμὰς τοῦ Πόρου, εἶναι κωμῆδριον Ὁκτζουλάρ, καὶ ἀνωτέρῳ εἰς μίαν κοιλότητα Φιστενὲ, καὶ ἔτι περιπτέρῳ, πλησίον τοῦ χωρίου Φερτὲκ, ἄλλο χωρίον Ἀτιλμεσόν· ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῶν δύο κωμοπόλεων, Πόρου καὶ Νίγδας, εἶναι ἀγροὶ κάλλιστοι, γῆδρόσικος καὶ καρποφόρος, ἀμπελοικαὶ κῆποι· διπάρχει καὶ ἐν χωρίον Σάζαλα λεγόμενον, Εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὅποιου εἶναι μία μικρὰ λίμνη ἀποτος, εἰς ἣν χύνονται τὰ ἀπὸ Νίγδαν ῥέοντα δύατα· πλαγίως δὲ εἶναι καὶ τινα ἄντρα, λεγόμενα Κατοικίαι (Κελάρια) τῶν λωβῶν.

—=—

Ιφτιάν Κασὶ καὶ Κλισὲ Χισάρ.

—=—

Μίαν ὥραν μακρὰν τοῦ Πόρου, πρὸς ἀνατολὰς αὐτοῦ, εἶναι μία δφὺς πετρώδης, Ιφτιάν Κασὶ λεγομένη. Ὁ Κύριλλος λέγει, ὅτι τὸ Ιφτιάν Κασὶ εἶναι τὰ Τύανα, πόλις ἐπίσημος πάτρὶς Ἀπολλωνίου τοῦ φιλοσόφου· πλησίον τοῦ Ιφτιάν Κασὶ, εἶναι χωρίον Ὁθωμανικὸν Κλισὲ Χισάρ λεγό-

(α) Τὸ σχολεῖον ταῦτο ὄχοδόμησε ἀσθητος τις Χατζή Αμφιλόχιος κάτοικος τοῦ Πόρου, ὅστις τοσοῦτον ζῆλον εἶχεν εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν πατριωτῶν του, ὃστε διέταξε, ἀποσθήσκων, εἰς τοὺς κληρονόμους του νὰ συντηρήσωσι τοὺς διδασκάλους ἐκ τῶν ιδίων γρηγορῶν.

μενον· ἐπεισκεφθεὶς τὸ χωρίον εὗρον μάρμαρα ἐρριμένα τῇδε κάκετσε· εἰς τινα δὲ αὐτῶν ἀνέγνωσα τὰ ἔξης ἐπιγράμματα, ἐν μέρει εὐανάγνωστα, καὶ ἐν μέρει ἀτελῆ καὶ δυσανάγνωστα.

ΥΠΕΡ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ἌΡΙΑΡΑΘΟΥΣ ἘΠΙΦΑΝΟΥΣ ἍΤΗΖΩΑΣ ΔΡΥΗΝΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΗΣΑΣ ΚΑΙ ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣΑΣ ἘΡΜΗΚΑΙ ΗΡΑΚΛΕΙ ἍΓΡΑΦΗΝ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΩΝ. . . . ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΕΤΟΥΣ. . . . ΟΑΣ ΔΡΥΗΝΟΥ. . . . ΗΡΑΚΛΕΙ.

πλαγίως δὲ τοῦ μαρμάρου

ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΗΓ.

Εἰς ἀλλαγὴν δὲ πλάκαν κειμένην εἰς τοὺς μυχοὺς Ὁθωμανικοῦ τζαμίου εὗρον μὲ κεφαλαιώδη γράμματα τὰ ἔξης.

ΘΕΩ ΔΙΚΑΙΩ ΜΙΘΡΑ. (α)

Εἰς ἑτέραν δὲ ἀνέγνωσα, Ἀτήζωας Γ'. δ καὶ Ταῦρος κατεσκεύασεν· εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ἐκτείνεται εἰς ἀρκε-

(α) Μίθρας ἀρχαία θεότης παρὰ τοῖς Παίρσαις, λατρευομένη ὑπ' αὐτῶν ἀντὶ τοῦ θείου πυρὸς ἢ ἥλιου· παρίσταντον δὲ οἱ Πέρσαι δι' αὐτῆς

τὸν διάστημα καὶ ἐν ὑδραγωγεῖον γιγαντιαῖον (ἀρχεῖον)· ἐξ ἀπάντων τούτων φύεται ὅτι, τὸ Κλισέχισαρ, καὶ οὐχὶ τὸ Ἰφτιὰν Κασὶ, εἶναι τὰ Τύνα. Διότι τὸ Ἰφτιὰν Κασὶ δὲν ἔχει θέσιν πόλεως, (ῶνομάσθη δὲ Ἰφτιὰν Κασὶ ἐκ τοῦ ὄφρὺ; τῶν τυάνων). ἐκτὸς δὲ τούτου εἰς τὸ Κλισέχισαρ εὑρίσκονται ἀργαίοτητες, εἰς δὲ τὸ Ἰφτιὰν Κασὶ οὐδεμία. Εἰς τὸ Κλισέχισαρ ὑπάρχουσι ἀμπελοὶ καλοί, ἐκ τῶν δποίων ἔξαγεται σταφὶς ὅμοία τῆς Κορινθιακῆς (Κισνίς) ἔξαγεται δὲ καὶ νίτρον, ἔξι οὖθα κατασκευάσουσιν πυρῦτιν εἰς τὸ χωρίον τοῦτο εὑρέθη εἰς πίθος μέγας, ἔξωθεν τοῦ ὅποίου ἦτο γεγραμμένον.

ΔΙΙ. ΙΓΕΝΙΙ

Κατασκευασθὲν κατὰ μήμησιν, φαίνεται, τοῦ εὐτελοῦς θαλάμου τοῦ Κυνικοῦ φιλοσόφου. προσέστι εἰς τὴν ίδιαν γραμμὴν, νοτιώτερον εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Ταύρου ὅρους, εἴναι τόπος λεγόμενος Ἅγιος Κοσμᾶς, ὅπου ὑπάρχουσιν ἐρείπια οἰκοδομῶν πολλὰ, καὶ μάρμαρα κατάλευκα. ἀπὸ τῆς κωμοπόλεως Πόρου, πρὸς νότον, ἀρχεται πεδιάς, ἐκτεινομένη μέχρι Ἰκονίου 43 ὥρας, καὶ πλατυνομένη κατὰ τόπους δέκα καὶ δώδεκα ὥρας· ἡ ἔκτασις αὗτη εἶχε πολλὰ χωρία καὶ πόλεις, αἱ δποίαι εἶναι ἔρημοι καὶ κατεδαφισμέναι· ἐννέα ὥρας μακρὰν τοῦ Πόρου, εἰς τινα

τὴν οὔρανίαν Ἀφροδίτην, εἰκονιζόμενη συνήθως ὑπὸ μορφὴν νεανίου τυὸς, εἰς τιμὴν τοῦ δποίου ἐγένετο μία μεγάλη ἱερὴ κατὰ τὴν εἰκόστην πέμπτην Δεκεμβρίου τὸν Θεὸν τοῦτον ἐλάτρευον καὶ εἰς τὴν Καππαδοκίαν.

πετρώδη τόπον εἶναι σπήλαια, κελάρια λεγόμενα καὶ Τιρεκλὶ, Σπερειδόμενα ἀπὸ ἐνα παχὺν στρογγύλον στύλον, καταφύγιον ἐν νυκτὶ τῶν ὁδοιπόρων· ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς ὁδοῦ εἶναι ποταμὸς Κιζιλτζὲ σοῦ λεγόμενος. διὰ τὸ ὄμώνυμον ἔκεισε ἔρημος ἀρχῶρι.

Ορτακοί.

Πέντε ωρας πρὸς δυσμὰς τοῦ Πόρου, εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Ταύρου ὅρους, (Χασάν Ταγὶ) ἐν τόπῳ τερπνῷ δενδρώδει καὶ ὑπὸ ῥευμάτων ἀγνάνων περιρρέομένῳ, εἶναι χωρίον μέγα τουρκικὸν, Ὁρτακοί λεγόμενον, περὶ αὐτὸν εἶναι Κωμίδια Ξως 20, ἐπαντα Όθωμανικά, εἰς τινα τῶν δποίων σώζονται ἵχνη ἐκκλησιῶν. Ηρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ ΠΠόρου εἶναι κοιλάς, διὰ τῆς δποίας ὑπάρχει δόδος φέρουσα εἰς τὸ Περεκετὶ ματένι· τὰ δὲ ἀπὸ τῶν βουνῶν καταφρέοντας ὑδάτα, συνερχόμενα εἰς τὴν κοιλάδα, ἀποτελοῦσι ποταμὸν, Πασματζὲ Τζατ λεγόμενον, ἐνῷ γίνονται ιχθύες καλοί· διερημένος ποταμὸς, κατερχόμενος διὰ τῆς πεδιάδος, εἰσρέει εἰς τὸ Κιζιλτζὲ ῥεῦμα· ἀπὸ τῶν Κελεφέων τοῦ Τιρεκλὶ δλίγας ὥρας μακράν, εἰς τὰς ὑπωρείας τενῶν χαμοθύσιων, εἶναι ἐρείπια μεγίστης πόλεως παντελῶς οὐρανύμον· (α) ἔκειθεν ἀρχεται τὸ Καρα-

(α) Πιθανόν γε πόλις αὕτη νὰ εἶναι τὰς ὑπὸ τοῦ Στράτωνος λεγόμενα, φρέσκα.

τέλα ὅρος, ἐν μέρει πετρῶδες, καὶ ἐν μέρει μὲ δρυμῶν
καὶ ὄδατα πολλὰ, ἔχον, μεταξὺ φαράγγων καὶ τρα-
χέων τόπων, οὐαὶ χωρία θεωμανικά· ἐγγὺς δὲ τοῦ τέρ-
ματος αὐτοῦ, εἰς τινα ὑπωρείαν, εἶναι μία λίμνη μικρή,
ἥτις λέγεται ὅτι εἶναι χωρίον καταποντισμένον πρὸ 140
ἔτων. Τὰ ὄδατα αὐτῆς εἶναι ἀποτα καὶ πικρά· ἐν αὐτοῖς
δὲ φαίνονται εἰσέτι οἰκοδομαὶ οἰκων καὶ τζαμίων.

Δέων ὕρας μακρὰν εἶναι κωμόπολις, Καρὰ Πινάρ λε-
γομένη, ἥτις κατοικεῖται ὑπὸ θεωμανῶν μηλοτρόφων
καὶ καυηλοφορθῶν· ἐν αὐτῇ, πολλάκις, γίνονται σεισμοὶ
καὶ ἀκούονται κρότοι, ἐκ τῶν δύο χαμοθούνων ἐρχόμε-
νοι· φαίνεται δὲ ὅτι ἐνταῦθα ὑπάρχουσι ἡφαίστεια ὑπό-
γεια, ἐπειδὴ, ἐκεῖ πλησίον, εὑρίσκεται μέλαινα καὶ
κεκαυμένη ψάμμος, ἥτις ἐν καιρῷ σφοδροῦ ἀνέμου, φέ-
ρεται τῇδε κάκεσσε, γινομένη ὡς λόφος ὑψηλὸς μὲ κίν-
δυνον τῶν ὁδοιπόρων καὶ νενομένων ἐκεῖσες ζώων.

Ἐρεγλ.

Πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ Καρὰ Πουνάρι εἶναι ὅρος,
ἐκτινόμενον ἀπὸ βορρᾶν πρὸς νότον, μὲ τρεῖς κορυφὰς,
ἀποίκητον παντελῶς καὶ ἀγεώργητον, πετρῶδες καὶ ἀ-
δενδρον. Πρὸς ἀνατολὰς δὲ αὐτοῦ, εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ

Ταύρου ὅρους, καὶ ταὶ κωμόπολις Ἀρχελαῖς τὸ πάλαι, νῦν
δὲ Ἐρέγλι λεγομένη, οἰκουμένη ὑπὸ θεωμανῶν καὶ Ἀρ-
μενίων· ἔχει κήπους πολλοὺς καὶ ὄπωρας καλάς· πρὸς
Βορρᾶν αὐτῆς, ἐντὸς πεδιάδος, εἶναι χωρία, Τζαμιάν
Πατίκ, καὶ εἰς τὰς νάπας τῶν βουνῶν Τίβρις, Ζάναπα,
Κάλελι καὶ ἄλλα· εἰς τὰ χωρία ταῦτα ὑπάρχουσι πολλὰ
ἐρείπια πλησίον τῆς Ἐρέγλης εἶναι δύο λίμναι μικραὶ,
ὅλιγον ἀπέχουσαι ἀπ' ἀλλήλων· εἰς ταύτας εἰσθάλλουσι
ὅλα τὰ ἀπὸ Πόρου, Κιζιλτζέ, καὶ τῶν ἀποβρροῖῶν τῶν
βουνῶν, ἐρχόμενα ρεύματα· εἰς τὸ μέσον τῆς προκει-
μένης πεδιάδος ὑπάρχει καὶ ἐν ξενοδοχείον βασιλικὸν
διὰ τοὺς προσκυνητὰς τῆς Μέχας.

Δέων ὕρας μακρὰν τοῦ Καρὰ Πινάρο εἶναι φρέαρ εἰς δι-
συνάζονται, ἐν τῶν βροχῶν, ὄδατα διὰ τοὺς ὁδοιπόρους·
ἐμπροσθεν δὲ αὐτοῦ εἶναι ἀκρωτήριον, ἐν ᾧ σώζονται λεί-
ψανα πύργου, καὶ λέγεται, (Πελεκὴ Πουρνοῦ) τόπος πο-
λὺ ἐπικίνδυνος καὶ ἐπίφοβος· Τοῦ ὕρας μακρὰν τούτου εἰ-
ναι χωρίον θεωμανικὸν Ισμαΐλ λεγόμενον, σταθμὸς δι-
λων τῶν διοιπόρων· πρὸς ἀνατολὰς αὐτοῦ, ἔξι ὕρας μα-
κρὰν, εἶναι ὅρος, Καρὰ Ταγή λεγόμενον, συνημμένον μετὰ
τοῦ Ταύρου, ἐν ᾧ, πανταχόσε φαίνονται πλῆθος ἐκκλη-
σιῶν· λέγουσι δὲ χίλιαι μία ἐκκλησίαι ὑπάρχουσι,
φαίνονται δὲ καὶ ἔχην παλατίου, καὶ ἀργυροκοπεῖον.

Καραμάν.

Ἐδώρας μακρὰν τούτου, εἶναι κωμόπολις, Καραμάν^(α) λεγομένη καὶ Λάρανδα: αὗτη κεῖται εἰς τόπον ἐπίπεδον, περιήρεομένη ἀπὸ πολλὰ ὄρη, καὶ ἔχουσα κήπους πολλούς: κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Θεωμανῶν καὶ Ἀρμενίων, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ Γραικοὶ, ξένοι, ἐμπορευόμενοι ἐνταῦθα· τέσσαρας ὕρας μακρὰν αὐτοῦ εἶναι κωμόπολις Κλαφιργάλην, κατοικουμένη ὑπὸ Θεωμανῶν· ὑπάρχουσι προστι καὶ ἄλλα χωρία εἰς τὴν πεδιάδα, Κουρού Καβάκ, Κοτζάσι, Κίλιστρα, (ἄπερ εἰσὶ τὰ Δύστρα, ἐν οἷς λάσπο τὸν χωλὸν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος) Ἀληπέκοι, Τσούμπρα, Κρβάκ καὶ τινα ἄλλα. (6)

Ἀπὸ Ἰσμαΐλ μέχρις Ἰκονίου, πρὸς μεσημβρίαν εἶναι διάσασις δώδεκα ὥρῶν, ἐν τῷ μέσῳ δὲ ταύτης ὑπάρχουν χωρία τινὰ μικρὰ Καρκίνη, ἐν ᾧ γέφυρα λίθινος, Καβακλί, Κουτζουκότι, καὶ θόλοι καὶ τόπους· ἡ γῆ αὕτη, ἀπασα εἶναι καρποφόρος καὶ ἀρδσιμος· ἐνίστε πλημμυροῦσα, ἡ εἰς τὰ ἀπέναντι

(α) Δινομάσθη ἐξ τίνος διοικητοῦ αὐτῆς· Σελσούκκου, περὶ οὗ ίδε εἰς τὸ περὶ Ἰκονίου.

(6) Τὰ χωρία ταῦτα δέ καὶ τὸ Καραμάν εἶναι μέρη τῆς Δυτικούς· δέ πλησίον ὅμως σητα τῶν ὅρέων τῆς Καππαδοκίας, περιγράφομεν αὐτὰ κατὰ σειράν, ἐπιψυλαττόμενοι νὰ περιγράψωμεν τὴν Δυτικούς, ἀρχίζοντες ἀπὸ Ἰκόγιου.

βουνὰ Τρωγίτες, ἐκρέει εἰς τὴν εἰρημένην πεδιάδα, ὅτε ἡ διάβασις γίνεται διὰ τῆς, εἰς τὸ Καρκίν χωρίον, γεφύρας· λιμνάζει λοιπὸν δὲ τόπος (α) δύνω καὶ τρία ἔτη πολλάκις, καὶ οἱ μὲν ἀγροὶ μένουσιν ἀνήροτοι, πλήθει δὲ ὁ τόπος καλάμων· ἀφοῦ δὲ ἀποσυρθεῖ τὰ ὄδατα, καὶ ἀνακαλυφθῇ ἡ γῆ, μένουσι ἵχθνες πάχυτατοι, καίουσι τοὺς καλάμους καὶ γεωργοῦσι τὴν γῆν, ἡ δποία γίνεται καρποφορωτέρα.

Πρὸς δυσμάς τοῦ Ἰσμιλ, δώδεκα ὕρας, καὶ δώδεκα ὕρας μακρὰν τοῦ Ἰκονίου, εἶναι κωμόπολις Οὔπρούκ, μητρόπολις τῆς Ἐσκέλ, λεγομένης, ἐπαρχίας· ἐν αὐτῇ φαίνονται ἐντὸς μιᾶς φάραγγος, ἐρείπια μεγάλου μοναστηρίου, τὸ δποῖον εἰκάζεται ὅτι εἶναι ἡ, ἐν τῇ Λυκαονίᾳ, μονὴ τοῦ βαθέως βύσακος. Πρὸς δυσμάς αὐτῆς εἶναι χωρίον Θεωμανικὸν Σουβαρίκ λεγόμενον, ἐν ᾧ καὶ παλαιὸν ξενοδοχεῖον· (6) βορειότερον τούτου εἶναι χωρία τινὰ, Ἀτζέμ, Κουτζούκ Τζιμελί, Πεγιούκ καὶ ἄλλα· Πρὸς ἀνατολὰς τῆς Κλαφιργάλην κωμοπόλεως εἶναι βουνὸν ὑψηλὸν συνέχεια τοῦ Ταύρου, Ἀλατάγ λεγόμενον· ὑπάρχουσι δὲ ἐν αὐτῷ πλήθις χωρίων, τὰ δποῖα εἶναι Θεωμανικὰ, καὶ τὸ πρωτεύον λέγεται Τουλκερλέρ· κατωτέρω τοῦ βουνοῦ

(α) ίδε περιγραφὴν Κυριλλου.

(6) Τὴν περιγραφὴν τῶν χωρίων τούτων, ἡρανίσθη ἀπὸ τὸν Κύριλλον, μολονότι δὲ εἶναι ἀτελῆς, δύναται ὅμως νὰ γρησιμεύσῃ εἰς τὸν περιηγητάς.

τούτου είναι ή Κωμόπολις Σεϊτή Σεχίρ, καὶ πρὸς δυσμάς, αὐτοῦ ἄλλη κωμόπολις πλησίον τῆς Κωράλεως λίμνης, Πέκ Σεχίρ λεγομένη αὕτη αἱ κωμόπολεις ἔχουσι καὶ πλῆθος χωρίων πέριξ αὐτῶν, ἀσηματικών καὶ μικρά· Τέσσαρας ὥρας μακρὰν, πρὸς νότον εἶναι τὸ Σεχριστάτη κωμόπολις, ἐνῷ καὶ μεταλλείον ἀργύρου, Πόζ Κίρ Μαδενί λεγόμενον. ἐκ τῆς Κωράλεως λίμνης ἐξέρχονται πλῆθος ἰχθύων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Σαζάνια, καὶ ἐν εἰδός μικρὰ μὲ κόκκινα πτερύγια, Κιζίλ Κανάτια λεγόμενα· οἱ ἴχθεις οὗτοι ταριχευόμενοι πωλοῦνται εἰς ὅλην τὴν μικρὰν Ασίαν, ὑπὸ τὸ ὄνομα Κόνια παλιγγί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Δυκαονία, Ιχόνιον.

Η Δυκαονία είναι μία τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Καππαδοκίας, γεύουσα πρὸς νότον κατὰ τὴν Κιλικίαν, ἀφ' ἣς χωρίζεται. ἐκ τοῦ Ταύρου ὅρους, ἔχουσα τὴν μὲν Ισαυρίαν πρὸς δυσμάς, τὴν δὲ Ἐλάσσονα Ἀρμενίαν πρὸς ἀνατολὰς· η πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας ταύτης εἶναι η περίφημος γενομένη, εἰς τὸν ἀρχαῖον χρόνον, πόλις Ικόνιον, κειμένη μεταξὺ τῆς Κιλικίας καὶ Καππαδοκίας· η πόλις αὕτη ὀνομάσθη Ικόνιον ἐκ τῆς εἰκόνος τοῦ Περσέως, δοτικῆς ἔκτισεν αὐτὴν, ἀφοῦ μετὰ τὸν Ασσυρίους ἐνίκησε καὶ τὸν Δυκάονας. (α)

(α) ΟΣ Βυζαντινοὶ συγγραφεῖς, καθὼς καὶ ὁ Κύριλλος ἀρχόμενος ἔξ αὐτῶν, ἀναφέρουν τὰ ἐπόμενα « η πόλις αὕτη ὀνομάζετο κατ' ἀρχὰς Δανάεια ἐπε τῆς θυγατρὸς τοῦ Δαναοῦ ἐπειτα, ἐπειδὴ ἐνεψάλευσε Δράκων τίς, καὶ ἐδίδον αὐτῷ οἱ πολῖται, καὶ ἐκάστην, εἰς βράσιν ἀνάμιαν περιεφενῆ καὶ ὥραίν κάρην, μετανομάσθη θρῆνος, καθότι ἐγέμισεν ἄπαντας η πόλις θρηγοφδίας· μετὰ καὶ τὸν δὲ, παραδοθείσας κόρης τηνὸς ἀνδραμέδης λεγομένης εἰς βράσιν τῷ δράκοντι, ἔτυχεν ὁ Περσέος νιᾶς τοῦ· Δεῖς καὶ τῆς Δανάης διαβαίνων ἐκεῖθεν, ἤκουσε τὴν θρηγόδην κραυγὴν τῆς κόρης, καὶ ἤρώτησεν τὴν αἰτίαν τοῦ ὀδυρμοῦ, αἴτη δὲ ἐδιηγήθη τὸ εθεὸν τῶν συμπολιτῶν τῆς ἀκρόσας; δὲ ὁ Περσεὺς τοῦτο κό-

Ἡ Λυκαονία, κατ' ἀρχὰς, ὑπέκειτο, ὡς καὶ τὸ Ἰκόνιον, εἰς τοὺς Ἀσσυρίους μετὰ τὴν διάλυσιν δὲ τοῦ κράτους τούτου ὑπετάγη εἰς τοὺς Πέρσας, εἰς τοὺς Μακεδόνας, ἐπειτα εἰς τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ἀκολούθως εἰς τοὺς Βυζαντίους, μεχρι Φωμανοῦ τοῦ Διογένους (1072 μ. χ.) δὲ εἰσέβαλον εἰς τὸ Ἰκόνιον οἱ Σελσοῦκκοι τοῦρκοι καὶ κατέστησαν αὐτὸ πρωτεύουσαν τοῦ κράτους των (α) μετὰ τούτους δὲ εἰσέβαλον οἱ Ὑσμάνοι (Ὕσμανλίδες) καὶ Μογγόλοι πρὸς κατάληψιν λοιπὸν τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰκονίου, ἀνάγκη νὰ ἐκθέσωμεν δοπιὰ ἔθνη ἡσαν ταῦτα καὶ τίνε τρόπῳ ἐκυρίευσαν τὴν, καὶ πρωτεύουσαν κράτους γενομένην, πόλιν Ἰκόνιον.

Ιστορία τῶν Σελσοῦκκων καὶ Ὑσμάνων Τούρκων κατακτητῶν τοῦ Ἰκονίου.

Οἱ Σελσοῦκκοι ἡσαν ἔθνος τῆς Τουρκικῆς φυλῆς, ἡτις

πτει μιᾶς Γοργόντις κεφαλὴν, καὶ διεκύνει αὔτὴν τῷ Δράκοντι, ἵστις εὐθὺς ἀπενεκρώθη διὰ τὸ γεγονὸς τοῦτο, οἱ πολῖται ἕστησαν ἀδρίαντας τοῦτε Περσέως καὶ τῆς Ἀνδρομέδης· ἴστορησαν δὲ τοῦτο καὶ διὰ εἰκός γλυπτῆς καὶ ἀνίψιωσαν ἐπάνω τῆς πόλης τῆς πόλεως οἱ ἀδρίαντες δὲ μετανύθησαν, ὑστερον, εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐτίθησαν εἰς τὸν μέγα λουτρὸν τοῦ Κωνσταντίνου· ἐκ τῆς ἄνω δὲ εἰρημένης εἰκόνος ἐκλήθη ἡ πόλις Ἰκόνιον· γράφεται δὲ διὰ τοῦ· κατ' ἀποβάλλην τοῦ ε. π.

(α) Ὁ Ξενοφῶν, εἰς τὴν Κύρου ἀνάδασίν του, ἀναφέρει διὰ τὸ Ἰκόνιον

ἀνήκει εἰς τὸ Καυκασικὸν γένος, ἀποτελοῦσα ἴδιον τινα τοῦ γένους ἐκείνου κλάδον· περὶ τὰ τέλη τῆς δεκάτης (μ. χ.) ἐκατονταετηρίδος, μέχρι τῆς ὅποιας ἀνατρέχουσε αἱ ἀσφαλεῖς, ὅπωσοῦν, περὶ τοῦ ἔθνους τούτου, ἴστορικας εἰδήσεις, οἱ Σελσοῦκκοι ἐπλανῶντο, ὡς νομάδες, ἐν τῇ χώρᾳ τῶν σημερινῶν Κιργίζων, καὶ, ἔχοντες ἴδιον τινὰ ἡγεμόνα, διετέλουν, ὅμοι μετὰ τῶν ἡγεμόνων πολλῶν ἄλλων στιφῶν, ὑποτελεῖς μεράλου τινὸς. Χάν Βιγγροῦ ἢ Ἰαγγοῦ καλουμένου· περὶ τὰ 970, οἱ Σελσοῦκκοι, ὑπὸ Σελσοῦκκον, τὸν υἱὸν τοῦ Δοκάκη, ἀπέβαλον τὴν κυριαρχίαν ἐκείνην, ἀπεδήμησαν πλησίον τῆς Βουχαρίας, ἐδέχθησαν ἐνταῦθα τὸν Ἰσλαμισμὸν, ἵνα ἐπιτύχωσι τὴν προστασίαν τῶν παρακειμένων Ταταρικῶν στιφῶν καὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν διὰ τῆς παραδοχῆς πολλῶν, ἀπὸ ἄλλων στιφῶν, ἀνδρῶν. Ἐκ τῶν ἀμέσων ἀπογόνων τοῦ Σελσοῦκκου, μάλιστα ἀξιομνησόνευτος εἶναι ὁ μήσος του Ἀσλάν, καὶ ὁ ἀνεψιός τούτου Τογρούλβεγ· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀσλάν ὁ Τογρούλβεγ ἐκυρίευσε τὸ Χορασάν, καὶ ἐντεῦθεν ὅλην τὴν ἐπέλοιπον. Περείαν· ἐπειτα ἐστράφη εἰς τὸ Βαγδάτιον, ὅπου τὸν ἐπροσκάλεσεν ὁ Καλίφης αὐτὸς κατὰ τῶν Βουιδῶν, (ἄλλου Τουρκικοῦ ἔθνους), οἵτινες ἐκυριάρχουν διαδοχικῶς εἰς Βαγδάτιον· τοὺς ἐκρήμνισε καὶ ἔγεινεν αὐτὸς μέγας Ἐμέρτης μετὰ τὸν θάνα-

τὸ τελευταῖα πόλις Φρυγίας· τὴν δὲ Λυκαονίαν, ὡς πολεμίαν οὖσαν, (λέγει) ἐπέτεψε Κῦρος τοῖς Ἕλλησι διαρπάσαι αὐτὴν.

τέν του, ἀτεκνον σητα, τὸν διεδέχθη ὁ τοῦ ἀδελφοῦ του
υἱὸς Ἀλπ Ἀσλὰν, (ἥγουν θυμῷδης λέων) δστις ἔξετινε
τὸ βασίλειον ὁ δὲ υἱός του Μαλέκ Σάχ (1072—92) τὸ
ἔρετε εἰς τὴν μεγίστην ἔκτασιν ἐκυρίευσε τὴν Μικρὰν
Ἀσίαν καὶ μέγα μέρος τῆς Συρίας· μετὰ τὸν θάνατόν του
ὅμως ἐκρημνήσθη ἡ δύναμις, ἐγεννήθησαν ἐμφύλιοι πόλε-
μοι, καὶ πολλαὶ ἡγεμονεῖαι· ἡ τοῦ κράτους λοιπὸν δια-
νομὴ εἰς ὑποτελεῖς ἡγεμόνας παρήγαγε τὰ διάφορα Σελ-
ουκικιὰ κράτη τὰ περιελθόντα εἰς σχέσιν πρὸς τὸν
σταυροφόρους, καὶ μάλιστα τὸ κράτος τῆς Νίκαιας καὶ
Ἰκονίου· ἰδρυτὴς τούτου ὑπῆρξεν ὁ Σολιμᾶν Ἀ. πόρρω
συγγενῆς ὃν τὸ Μαλέκ Σάχ, δστις ἐπέτρεψεν αὐτῷ τὴν
ὑποτελῆ κυριαρχίαν δλων τῶν χωρῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας
δσαι εἶχον ἥδη ἀφαιρεθῆ ἢ καὶ ἔμελλον ἔτι νὰ ἀφαιρεθῶσι
ἀπὸ τῶν Βυζαντινῶν· ὁ Σολιμᾶν, ὀφελούμενος ἀπὸ τὴν
ἀνωμαλίαν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, κατέλαβεν δλην τὴν
Καππαδοκίαν, Κιλικίαν, Ισαυρίαν καὶ Νίκαιαν, ἔστη-
σε τὴν ἔδραν τῆς κυβερνήσεώς του εἰς Νίκαιαν, καὶ,
ἀποθανὼν τῷ 1086, κατέλιπε κράτος, τὸ ὄποιον ἐ-
ξετείνετο ἀπὸ τοῦ, ἐν Ἀρμενίᾳ, Ἀρζιρούμ μέχρι τῆς
Νίκαιας καὶ μέχρι τῶν συνόρων τῆς Συρίας· ὁ υἱός του
Κελιτζὲ Ἀσλὰν Ἀ. ἀπέβαλε μὲν ἐν τῷ, πρὸς τοὺς σταυ-
ροφόρους (α) καὶ Βυζαντινοὺς, ἀγῶνι τὴν πρωτεύουσαν
τοῦ κράτους του Νίκαιαν, ἀλλὰ ἀπέβαλε καὶ τὸ πρόσχη-

(α) Ἐπὶ τῆς πρώτης σταυροφορίας.

μα τῆς, εἰς τὸν ἀπογόνους τοῦ Μαλέκ Σάχ, ὑποταγῆς
ἐπειδὴ δὲ ἀποβαλὼν τὴν Νίκαιαν μετέθεσε τὴν ἔδραν τοῦ
κράτους εἰς Ἰκόνιον, διὰ τοῦτο ἡ μπὸ τοῦ πατέρος του
ἰδρυθεῖσα Σελουκικὴ ἡγυμονία καλεῖται συνήθως κρά-
τος τοῦ Ἰκονίου· ὅνομάζεται δὲ πρὸς τούτους καὶ κράτος
τοῦ Ρούμ, ἡ Ἀρμανία, καθὸ συγχροτηθὲν ἀπὸ Βυζαντι-
τῶν χωρῶν· δτε δὲ (1187 μ. χ.) ἐπῆλθεν ἡ τρίτη σταυ-
ροφορία, καὶ ὁ Φριδερίκος αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας
διεπεραιώθη εἰς τὴν Ἀσίαν, οἱ Σουλτάνοι τοῦ Ἰκονίου ἐπε-
χείρησαν νὰ διακαλύσωσι τὴν πάραδον αὐτοῦ· ἀλλ' οἱ
Γερμανοὶ κατετρόπωσαν αὐτοὺς, καὶ ἐγένοντο κύριοι τοῦ
Ἰκονίου· ἀφοῦ δὲ ἀνεχώρησαν οἱ σταυροφόροι, τὸ Ἰκόνιον
ἐκυριεύθη πάλιν ὑπὸ τῶν Σελουκικῶν, ἕως δτού κατέκλυ-
σαν τὴν μικρὰν Ἀσίαν τὰ ἄπειρα στίφη τῶν Μογγόλων
ὑπὸ τὸν Τζιγγίσχαν· (1231) οἱ Μογγόλοι τότε μπεχρέω-
σαν τοὺς Σουλτάνους τοῦ Ἰκονίου νὰ ἀναγνωρίσωσι τὴν
κυριαρχίαν τοῦ μεγάλου αὐτῶν Χάν· περὶ τοὺς αὐτοὺς δὲ
σχεδὸν χρόνους στίφος τι τούρκων ἐνέβαλε εἰς τὴν μι-
κρὰν Ἀσίαν, ἀφοῦ δ Τζιγγίσχαν ἐκυρίευσε τὸ μέγα Χο-
βαρεσμιακὸν κράτος· (α) ἀρχηγὸς τούτου ἦτο Σολιμᾶν τις,

(α) Χοδαρεσμία, ἐπαρχία κειμένη μεταξὺ τῆς Ἀραβικῆς λίμνης τῆς
Κασπίας θαλάσσης καὶ τεῦ Οζού ποταμοῦ· εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταῦτη
ἀπεκατέστη βασίλειον ισχυρὸν, τὸ ὄποιον ὑπέταξε πολλὰ κράτη, ἕως
ὅτου εἰσέβαλεν εἰς αὐτὸν τὸ Τζιγγίσχαν· τὸ μέγα τοῦτο κράτος ἀπέδη φο-
βερὸν, διὰ τῶν σκνω εἰρημένων μιθοφόρων τούρκων· δτε ὅμως ἐπεισ τὸ
Χοδαρεσμιακὸν κράτος, μία τῶν τούρκων τούτων μικρὰ συμμοικένα

μετά τὸν θάνατον ὅμως τούτου ὁ υἱός του Ἐρτογλούδ
Σάχ ήλθε εἰς Ἰκόνιον, καὶ ἐβοήθησε, μὲ τοὺς εὐαρίθμους
του τούρκους, τὸν Ἀλαεδδίν Σουλτάνον τοῦ Ἰκονίου, ὃ
στις διετέλει εἰς ἀδιαλείπτους πολέμους μὲ ἄλλους Σελ-
τούκους δυνάστας, ή μὲ τοὺς Βυζαντινούς· ἔλαβε δὲ ὡς
ἀνταμοιβὴν τὴν ὑποτελῆ ἡγεμονίαν τῆς Ἀγκύρας, κατέ-
στη μετ' ὀλίγον ἀνεξάρτητος, καὶ ἐξέτεινε τὴν κυριαρ-
χίαν του πρὸς βορρᾶν· μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβασί-
λευσεν ὁ υἱός του Ὁσμάν, ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ ὅποιον
ῶνομασθησαν δόλοι οἱ ἀκόλουθοι του Ὁσμάνοι τούρκοι· (Óσ-
μανλίδες) τὸ δὲ κράτος, Ὁσμανικόν. Τὸ νέον τῶν Ὁσμά-
νων κράτος προτίχθι τάχιστα, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι οἱ Βυ-
ζαντινοὶ παρημέλησαν τὴν μικρὰν Ἀσίαν, ἀφ' ἐτέρου δὲ
οἱ Σελεοῦκοι ἡγεμόνες τοῦ Ἰκονίου καὶ τῶν ἄλλων χω-
ρῶν ἦσαν διφρεγμένοι· ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου του Ὁσμάν
(1326) παρεδόθη εἰς τοὺς Ὁσμάνους ή Προῦσα, ητις κα-
τέστη περιτεύουσα τοῦ νέου Ὁσμανικοῦ κράτους, ὁ υἱός
του Ούρχαν κατέκτησε τὴν Νικομήδειαν καὶ Παφλαγο-
νίαν· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ὁρχάν ἐβασίλευσε ὁ Ἀμου-
ρὰτ Ἀ. δετις ἀφοῦ ἐκυρίευσε πολλὰ μέρη τῶν Βυζαντι-
νῶν, ὥρμησεν εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν καὶ κατέβαλλεν, εἰς
μάχην μεγάλην, περὶ Ἰκόνιον, τόν τε ἀρχοντα τοῦ Ἰκο-

εἰς 80,000 φυγῆν κατέφυγεν εἰς τὴν Ἀρμενίαν, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα
κατεῖλθε ἐν γειών αὐτῆς Σολιμᾶν καὶ ἐπνήγη· οἱ τίσσαρες νίοι αὐτοῦ
ἔζησαν κατοικίας τῆδε κάκεσσος, ἀλλ' εἰς ἐξ αὐτῶν ὁ Ἐρτογλούδ σάχ
ἔιναι δέξιος μυσίας.

νίου Σελεοῦκον Ἀλαεδδίν καὶ τοὺς ἄλλους μικροτέρους
δυνάστας τῆς μικρᾶς Ἀσίας· ἐκ τούτων ἦν καὶ ὁ Γαμβρὸς
αὐτοῦ Καραμάν, ἐξ οὗ ὁνομάσθη ἡ ἀνωτέρω μνημονεύεται
σα πόλις Καραμάν· οὗτο δὲ ή κυριαρχία τοῦ Ἰκονίου με-
τέθη ἀπὸ τοὺς Σελεοῦκους εἰς τοὺς Ὁσμάνους τούρκους.

Ἡ ἀρχαιότης τοῦ Ἰκονίου μαρτυρεῖται καὶ ἐκ τῶν σω-
ζομένων ἐρειπίων της· εἰς τὰ τείχη της μάλιστα σώζον-
ται λέοντες, Ἄνθρωποι, δράκοντες, ἀετοὶ γλυπτοὶ λίθινοι,
καὶ ἀγάλματα· εἰς πολλὰ δὲ μέρη σταυροὶ ἐγκεχαραγμέ-
νοι, καὶ ἐπιγράμματα μὲ χρονολογίαν τουρκικήν· εἰς μίαν
πύλην αὐτῆς, (τοῦ Ἐρτάς καπτί) σώζεται ἄγγελος ἐγγε-
γλυμένος, ἔχων ἀνεῳγμένας τὰς πτέρυγας· ὑπάρχουσι
δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἵερολυφικὰ σημεῖα ἀρχαιότητος,
προσέτι δὲ, ἔξω τῆς αὐτῆς πύλης, ἐσώζετο μέχρι τινὸς,
καὶ μία λιθίνη ὑπερμεγέθης γυνὴ, (α) ἴσταμένη, ἐφ' ἐνὸς
ποδὸς ἐκ μαρμάρου λίθου, διλόγυμνος, ἔχουσα τὴν μὲν
κεφαλὴν αὐτῆς κεκομμένην, τὴν μίαν χείραν ὑψωμένην
ἐκμπροσθεν τοῦ μαστοῦ, τὴν δὲ δεξιὰν ἐστραμμένην εἰς τὰ
ὄπισθεν· (β) εἰς ἐν μέρος τοῦ τείχους εὑρέθησαν τὰ ἔξης
ἐπιγράμματα.

Εἰμὶ πατρὸς λευκοῦ μέλαιν τέκος ἀπτερος
"Ἄχρι καὶ οὐρανίων ἐπιάμενος νεφέων

(α) Κατ' ἄλλους ἀνὴρ κρατῶν δέρμα λέοντος.

(β) Τὸ ἄγαλμα τοῦτο τὴν σήμερον εἶναι ὅλως κατεστραμμένον.

**Κούραις δ' ἀπτομένησιν ἀπενθέα δάκρυα
τίκτω**

(Τὸ αἰνιγμα τοῦτο αἰνίττεται τὸν καπνὸν, ὅστις τίκτει δάκρυα ἐκ τῶν δόφθαλμῶν).

Αὐχένος ἐκ δολιχοῦ γῆθεν ἀειρομένη,
σφαίρη δ' ὡς ὑπὲρ αὐλὸν ἐείδομαι· ἦν δὲ
μαστεύσης ἔνδον ἐμῶν λαγόνων, μητρὸς
φέρω πατέρα νοῦ μέρος εἰμί· ὁ καὶ τέ-
μνειμεῖ σίδηρος, γράμματος αἴρουμέ-
νου δύνεται ὁ Ἡλιος.

(Τὸ αἰνιγμα τοῦτο εἶναι ή ὄνυξ, ἀφαιρουμένου δὲ τοῦ
ο γίνεται νὺξ, δτε δύνεται ὁ Ἡλιος.

Εἰς δὲ τὸ μέσον τοῦ φρουρίου, εἰς τινα ῥάχιν ὑπῆρχεν
παλαιὰ ἐκκλησία τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ
εἰς τὴν αὐλὴν αὐτῆς ἐτέρα τῶν Ἀρμενίων· τὰς ἐκκλησίας
ταύτας ἀνεκαίνισαν οἱ Ἰκονιεῖς· εἰς τὸ δεξιὸν τῆς ἀρ-
χαίας πύλης ἐκείνης ἔκειντο τὰ ἑζής γράμματα.

Πτηνὸν δέχα πτερῶν ἵπτασθαι οὐκ ἔνι
ώς οὐδὲ ἔργου ἄνευ αἰτίου γενέσθαι, ἄρι-
στος Ἀκέστωρ, τούπικλην ὁ καλούμενος
Τεσταμπούζας, ὃν εὐφημεῖτο πᾶς εἰσιών
ἐνταῦθι ἐν ἔτει αἰψύ.

Ἐκεῖ πλησίον εἶγαι καὶ δ ναὸς τοῦ ἀγίου Ἀμφιλοχίου

μὲ θόλον ὄρώμενος πανταχόθεν διὰ τὴν ὑψηλὴν θέσιν του·
τὸ Ἰκόνιον κατοικεῖται ὑπὸ πολλῶν Ὀθωμανῶν, Ἀρμε-
νίων, καὶ δλίγων Γραικῶν· τὸ ἐμπόριον αὐτῆς εἶναι ἀρκετὰ
ἀκμαῖον, διοικεῖται δὲ ὑπὸ διοικητοῦ Κόνια Βαλιστὶ λεγο-
μένου, ὅστις ἔχει πολλὰ Σαντζάκια· ἡ πόλις κεῖται κατ'
ἀνατολὰς, ἔχει κάπους μεγαλοπρεπεῖς, ζενοδοχεῖα, τζα-
μία, βιβλιοθήκας, λουτρά, τζαμία παλαιά, ἐξ ὧν τὸ με-
γαλοπρεπέστερον εἶναι τὸ Σουλτάν Άλετίν, ἐνῷ ὑπάρ-
χει καὶ τὸ Μαυσωλεῖον του· τὸ Σουλτάν Σελίμ μὲ ώ-
ραίαν βιβλιοθήκην, ἤτις Τουρκιστὶ λέγεται Μουλόγλου
Κουτουπζανή, καὶ ἔχει πολλὰ βιβλία Ἀραβικὰ, σφαίρας,
καὶ ἄλλα πολλὰ ὅργανα μαθηματικά· τὸ Σεραφετίν τζα-
μιστὶ, (α) τὸ Ἰντζέ μιναρὲ, καὶ ἄλλα οὐκ δλίγαι· τὸ δὲ,
ἀπάντων, μεγαλοπρεπέστατον καὶ ἀξιολογώτερον εἶναι
τὸ τζαμὶ τοῦ Μουλᾶ Χουγκιάρογλου, συνηγωμένον μὲ
τὸ τοῦ Σουλτάν Σελίμ, καὶ ἔχον εἰς τὴν περιοχὴν αὐτοῦ
μεγαλοπρεπέστατον Τεκέ τὸ Μαυσωλεῖον τοῦ Μολόγλου,
οίκοδόμημα πολύτιμον καὶ ὡραιότατον τοῦ Σουλτάν Μου-
ράτ μὲ πλείστα βασιλικὰ ἀναθήματα ἐξ ἀργύρου, καὶ
σκεπάσματα μὲ πολυτίμους λίθους καὶ μαργαρίτας· ἀ-
πασα ή οίκοδομὴ ἔχει τέσσαρας θόλους, τετράγωνος· η
πρὸς ἀνατολὰς γωνία ἔχει ὀροφὴν θαυμάσιον εἰργασμένην
μὲ χρυσὸν, καὶ ἔχουσαν ἔσωθεν, ἀνω, καὶ ἐκ πλαγίου χρυ-
σᾶ γράμματα· διὸ ταύτην κεῖντα· τὰ μνημεῖα, κιβούρια,

(α) Εἰς μιναρὲς τούτου, πρὸ τινῶν ἐτῶν, ἐκρημνίσθη ὑπὸ λαίλαπος.

τοῦ Μεδλᾶ, ἀξιοσέβαστου παρ' αὐτοῖς, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, τῶν πατέρων του, καὶ λοιπῶν συγγενῶν του καὶ ἀπογόνων τῆς γενεᾶς ἐκείνου, ἀπαντα κεκαλυμμένα μὲ βελοῦδον καὶ ἀτλάζι· πλησίον τοῦ μνημείου Μεδλᾶ εἶναι καὶ ἐν μνημείον ἐνὸς καλογήρου, ἡγουμένου τοῦ μοναστηρίου, τοῦ ἁγίου Χαρίτωνος (Ἄκ μοναστηρίου περὶ οὐ ριθίσεται), ταφέντος ἐκεῖ κατὰ διαταγὴν αὐτοῦ, ἐπειδὴ τὸν μπερηγάπατον αὗτας εἶναι δὲ ἀξιοσέβαστος. Τεκὲς τῶν Μεδλαλίδων λεγομένων Τεθρίσιδων, ὅστις λέγεται καὶ Μεδλαχανές, εἶναι δὲ ὅλος μολυβδοσκέπαστος· εἰς τὴν μίαν δὲ γωνίαν, εἰς τὴν δύοιαν εἶναι τὸ πρῶτον μνημεῖον, εἶναι θόλος ὑψηλότερος τῶν ἄλλων, μὲ χρῶμα πράσινον, καὶ φανεταὶ μάκριθεν ὡς σμάραγδος, ὅταν ἐπιπέσωσιν ἐπ' αὐτοῦ αἱ γῆλακαλ ἀκτίνες. Περὶ τὸ Ικόνιον εἶναι πολλὰ χωρία, ἐν μέσῳ τῆς πεδιάδος, καὶ κηποί, ἄμπελοι, μὲ λειμῶνας τερπνοὺς καὶ πολλὰ ὕδατα· δύθεν μεταναστεύουστε ἐκεῖ, εἰς τόπον μεράμι λεγόμενον, μίαν ὥραν μακράν, οἱ Ικονεῖς, σχεδὸν, ἀπαντες, ποιοῦντες τὰς θερινὰς αὐτῶν κατοικίας· ή γῆ εἶναι λαχανηφόρος καὶ καρποφόρος, σίτος, κριθής, λινοῦ, καὶ διαφόρων ὄπωρικῶν.

Σ (λε.)

Δύνα ὥρας πρὸς δύσματα τοῦ Ικονίου εἶναι χωρὶς μέγα,

ἃς Κωμόπολες, Σίλε λεγόμενον· κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Οθωμανῶν καὶ Γραικῶν, ἔχον σχῆμα ἀμφιθεάτρου, ἐπειδὴ εἴναι διηροκόμενον εἰς δύω λόφους ὑψηλοτάτους, τοῦ ἁγίου Φιλίππου, καὶ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου λεγομένους, ἔχον εἰς τὸ μέσον χείμαρρον· περὶ αὐτοὺς τοὺς λόφους εἶναι καὶ δώδεκα χωρία τουρκικὰ, Τὰτ Κογζί, Σουλούτας, Κετζί Μουσλού, Σαράτ καὶ ἄλλα· ἐν τῷ μέσῳ τῆς Κωμοπόλεως, εἰς ἐπίπεδον τόπον, εἶναι ναὸς ἀρχαῖος, ἐπί δύναματι τοῦ Ἀρχιστρατήγου Μιχαήλ μεγάλιστος καὶ περικαλλῆς μὲ θόλον μέγαν, εἶναι δὲ καὶ σκληραὶ πολλαὶ ἐκκλησίαι, ἐντὸς, ἐκτὸς, καὶ εἰς τὰ πέριξ τῆς Σίλες, ὡσεὶ τριάκοντα, ἐν αἷς καλητέρα καὶ εὐπρεπεστέρα εἶναι ἡ Παναγία λεγομένη, ἐξ ἡμισείας λελατομημένη καὶ κτιστή· λέγεται δὲ διὰ τὴν ἀνω σιρημένης χειμάρρῳ κατώκουν ἀσκηταὶ, ἔχοντες τὸν ἐν μέσῳ ναὸν τοῦ Ἀρχιστρατήγου διὰ Κυριακὸν κυριευθέντος δὲ τοῦ Ικονίου ὑπὸ τῶν Σελσούκκων τούρκων, ἔφυγον ἐκτῆθεν οἱ ἀσκηταὶ, ἀφέντες τὸν τόπον ἔρημον· βασιλεύσας δὲ δ Σουλτάν Άλαστίν ἐν Ικονίῳ ἐπεχείρησε τὴν οἰκοδομὴν τοῦ, ἥδη, σωζομένου Τζαμίου αὐτοῦ· ἀπέστειλεν, διθεν, ἀνθρώπους ἵνα κατεδαφίσωσι τὸν ναὸν τοῦ Ἀρχιστρατήγου, ἔρημον δοντα, καὶ νὰ μετακομίσωσι τὴν διληνὴν εἰς τὸ Ικόνιον, ἐνῷ δὲ ἐπέβαλον τὰς χειρας εἰς καθαίρεσιν τοῦ ναοῦ, φλόγες πυρὸς ἐξηλθον (κατὰ τὸν Κύριλλον) ἐξ αὐτοῦ καὶ κατέκαυσαν τοὺς παρεστῶτας· τοῦτο μετεθών ὁ Σουλτάνος καὶ φοβηθεὶς, παρητήθη τοῦ

σκοποῦ, ἀποστείλας μάλιστα καὶ ἐπτὸν οἰκογενεῖας αἰχ-
μαλώτους Δακωνικὰς διὰ νὰ κατοικήσωσιν ἐκεῖ, πρὸς πε-
ριπόνησιν καὶ λυχναψίαν τοῦ ναοῦ. οἱ χριστιανοὶ κάτοικος
τῆς Σίλες ὅμιλοισι καὶ τὴν σήμερον τὴν ἀρχικίν Δακω-
νικὴν διάλεκτον, ἀνάρθρως ὅμως καὶ τολοικοθερβάρως-
ἡ τῇκή κατάστασις αὐτῶν θεωρουμένη ὑπό τινας ἐπό-
ψεις εἶναι. ἀρχετὰ εὐάρεστος εὐχῆς ὅμως ἄξιον εἶναι,
ἐὰν τὸ παρ' αὐτοῖς ὄνομα, ἐλευθερία, (Σερπεσλίκ) ἐννοηθῆλ-
λως, καὶ ἐμπνεύσης αὐτοὺς αἰσθήματα πολιτισμοῦ, κρείτ-
τονατῶν σημερινῶν. εἰς τὴν πρὸς ἀνατολὰς ὅχθον τοῦ ἀνω
εἰρημένου χειμάρρου, εἰς ἐν ὅψωμα, εἴναι ρίζιμα πέτρα
ὑψηλὴ, ἔχουσα σχίσμα πατὰ τὸ μέσον αὐτῆς, καὶ αὐτῷ
λέγεται ὅτι εἶναι ἡ πέτρα ἡ σχισθεῖσα καὶ δεξαμένη τὴν
ἀγίαν πρωτομάρτυρα Θέκλαν. μεταξὺ τῶν, εἰς τὴν Σίλε,
πλησιαζόντων βουνῶν, ἐντὸς μιᾶς χαράδρας, εἶναι μονα-
στήριον τοῦ ἀγίου Χαρίτωνος τοῦ ὁμολογητοῦ, ἦκ Μο-
ναστήριον πουρκιστὶ ἐπιφημιζόμενον, ἐκ τῶν, ἀπὸ λευκοῦ
λίθου, περικυκλούντων αὐτὸ δρέαν, οἰκοδομὴ τοῦ ὄσιου
Χαρίτωνος ἐν αὐτῷ ὑπάρχει ἐκκλησία, ἐπ' ὄνόματι
τῆς Θεοτόκου τῆς Σπηλαιωτίσης, εὐρύχωρος, καὶ ὡς
σπηλαιον ὑπὸ τὸ ὄρος λελατομημένη ὥσαντως δὲ καὶ
τὰ κελλία καὶ παρεκκλήσια ἀπαντα εἰσὶ λελατομημέναι
ἡ πύλη τοῦ ναοῦ κεῖται πρὸς μεσημβρίαν καὶ ἐπ' αὐτὴν
ἔξωθεν εἰσὶ γεγραμμένα τὰ ἔξης.

Μεγάλη ἐστὶν ἡ δόξα τοῦ οἴκου τούτου
ἡ ἐσχάτην ὑπὲρ τὴν πρώτην πόνημα Μάρ-

κου μοναχοῦ ἐν ἔτει σφρος. Ἰνδικτιῶνος
ἔβδομης.

Ἐσωθεν δὲ, ἐπάνω τῆς αὐτῆς πύλης κενταὶ τὰ ἔξης.

Τύρος τὸ ἔργον; τὸ γράμμα οὐ λέγω, Θεὸς γάρ
οἶδερ ὁ ἐρευνῶν καρδίας ἀνεκαίρισθη, καὶ ἐκα-
λλιεργήθη ὁ πάνσεπτος ταῦτα τῆς Υπεραγίας Λεσπο-
τηρης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, τῆς
ἐπιλεγομένης Σπηλαιωτίσης, πατριαρχοῦντος τοῦ Οι-
κουμενικοῦ Πατριάρχου Κυροῦ Γρηγορίου, καὶ ἐπὶ
βασιλείας τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως καὶ αὐτο-
χρόνορος Ρωμαίων Κυροῦ Ἀρδρονίου, ἐν ταῖς ἡ-
μέραις βασιλεύοντος μεγαλογεροῦ μεγάλου Σουλ-
τάνη Μαχσούτη τοῦ Καΐκαοντος καὶ αὐθέντου ἡμῶν
ἔτους, σύγκριτος. Ἰνδικτιῶνος δ'. ὑπομνημα Ματθαίου
Τερομονάχου καὶ τάχα ἡγούμενου.

Τὸ μηῆμα τοῦ ἡγουμένου τούτου κεῖται ἔξωθεν τῆς
αὐτῆς πύλης πλησίον τοῦ τοίχου ἔχει δὲ τὸ ἔξης ἐπί-
γραμμα.

»Ἐνθάδε κεῖται τῶν μοναστῶν τὸ κλέος,
Ἀειμνήστου κτίτορος Κυροῦ Ματθαίου,
καὶ καθηγουμένου τῆς μονῆς ταύτης.
ἐν ἔτει σως Ἰνδικτιῶνος ια. Νοεμβρ. ἀ.

Ἐτι ἔνδον τῆς πύλης, πρὸς δυσμὰς εἶναι καὶ ἕτερον
μνημεῖον μὲ τὰ ἔξης γράμματα.

Ἐγταῦθα κεῖται Πορφυρογεννήτων γόνος

Μιχαὴλ Ἀριμασχάνης, ἔγγων τοῦ πα-
νευγενεστάτου δισεγγόνου τῶν ἀθλίμων
Πορφυρογεννήτων βασιλέων Κυρίου Ἰω.
Κομνηνοῦ· ἐν ἔτει γεννήσεως τοῦ Ιωάννου Νοεμβρ. ἀ.

Ἐξωθεν τοῦ περιβόλου τοῦ μοναστηρίου εἶναι τὸ ἀ-
γίστημα, ὅπερ διὰ θαύματος ἀνώρυζεν ὁ ὅσιος Χαρίτων
ἐξ ἀκροτόμου λίθου, ἔχει δὲ τὸ μοναστήριον ἐμπροσθεν
αὐτοῦ καὶ κήπους τινάς καὶ ἀμπέλους.

Λαοδίκεια (Λατίκ)

Πρὸς τὸ βορειοδυτικὸν μέρος τοῦ Ἰκονίου, ἐννέα ὥρας
μακρὰν, εἶναι Κωμόπολις Λαοδίκεια, Λατίκ τουρκιστὶ^{λεγομένη} ἵσως αὕτη εἶναι ἡ κεκαυμένη Λαοδίκεια, τὰνῦν
πολὺ διηγάνθρωπος, κατοικουμένη μόνον ὑπὸ τούρκων
ἐν αὐτῇ σώζονται πολλὰ ἔχην οἰκοδομῶν, καὶ ἐπιγράμ-
ματα δυσανάγνωστα.

Ἄδριανὸς Αἰλίου εἰς ἄλλα δὲ μέρη
Ἄδριανὸς Αἴλιος, Αἰλίου. Τροφήμιος.

Ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς εἰκάζεται ὅτι ἡτο μεγάλη πόλις,
καὶ ὥραία ὑπό τινων δὲ λέγεται ὅτι, ἡ ἐν αὐτῷ ἐκκλη-

σία ἡτο μία τῶν ἑπτὰ ἐκκλησιῶν τῶν ἐν τῇ ἀποκαλύψει
τοῦ Θεολόγου ἐμφερομένων ἐργάζονται ἐν αὐτῇ καὶ ἡτη
τάπτητες, οὐ πάνυ λεπτῆς χειρὸς ἐργα.

Πέντε ὥρας μακρὰν τῆς Λαοδίκειας εἶναι Κωμόπολις,
Κατίν. Χάν, κατοικουμένη ὑπὸ Οθωμανῶν· ἔτι μακρὰν
τούτου εἶναι Κωμόπολις Πολαβατίν, Καρά Άγάτζι μὲ 24
χωρία· προσέτι ἑτέρα κωμόπολις Γιαλόβατζι μὲ ἄλλα
τόσα χωρία· εἰς ταῦτα ἐργάζονται πανία βαμβακερὰ
κόκκινα· τὸ Γιαλόβατζι δὲ ὑπάρχουσι πολλὰ ἐρείπια καὶ
χρυπτῆρες· καὶ αὕτη μὲν ἡ ὁδὸς, ἡ διὰ τῆς Λαοδίκειας καὶ
Ηλγίν, εἶναι ἡ κοινὴ λεωφόρος, ἡ διὰ τῆς πεδιάδος·
ἔχει δὲ καὶ ἄλλην ὁδὸν διὰ τοῦ Ταύρου ὅρους, ἡ ὁποία
εἶναι τερπνὴ καὶ χαριεστάτη, ἔχουσα πηγὰς ὑδάτων,
ρύακας, καὶ ἀναπαυτικὰς φάγχεις βουνῶν, καὶ κοιλότητας
φαράγγων· εἶναι δὲ καὶ ἴκανὰ χωρία καθ' ὁδὸν, τὰ δ-
ποῖα παρέχουν τὰ ἀναγκαῖα εἰς τοὺς ὁδοιπόρους, καθὼς
τὸ Πάσπαρα, χωρίον πέντε ὥρας ἀπέχον τοῦ Ἰκονίου· δύω
ὥρας ἔτι μακρὰν εἶναι ἐν ξενοδοχείον ἐρείπιον, εἰς τὸ στό-
μιον τοῦ Τερβέντ Πογαζή· δύω δὲ ὥρας μακρὰν τούτου
εἶναι τὸ χωρίον Τερβέντ· εἰς τὴν ὁφρῦν δέ τινος ὅρους εἶναι
τὰ ἐρείπια τῆς πόλεως Δέρβης, (α) ἐπειτα εἰς τὸ στόμιον
τοῦ Παλκὶ Πογαζή εἶναι χωρία, Τσιγιλέρ λεγόμενα· πρὸς
δυσμὰς δὲ αὐτοῦ, εἰς τὰ στέρνα τοῦ Ταύρου ὅρους, εἶναι
μικρὰ Κωμόπολις Τογάν Χιστέρι λεγομένη, ἀπέχουσα τοῦ

(α) Πατρὶς τοῦ Γαίου συνδιιπόρευ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου.

Ἄντες οὐδὲ μέσον δὲ τῆς ὁδοῦ εἶναι τρία χωρία, ὅν τὸ ἐν λέγεται Ρέτι, ἀπέναντι τοῦ ὄποιου εἶναι ἐν ἑρείπιον οἰκοδομῆς, λέγεται δὲ ὅτι εἶναι σταθμὸς ἵπποστασίου· δύω ὥρας μακρὰν τοῦ χωρίου τούτου εἶναι τὸ χωρίον Πέρματα, τὸ ὄποιον κατοικεῖται ὑπὸ Γραικῶν καὶ θραμανῶν, ἔχοντων τῶν μὲν πρώτων 180 οἰκίας, τῶν δὲ δευτέρων 120 μόνον· ἔχει δὲ λουτρόν, Τζαμίον, Ἐκκλησίαν καὶ σχολεῖον· ὑπάρχουσι δὲ πλησίουν αὐτοῦ καὶ ἑρείπια· οἱ κάτοικοι ἀπαντες ἐμπορεύονται τὸ ὄποιον καὶ μαλλία, τὰ δόποια ἐξάγονται ἐκ τῶν μερῶν ἐκείνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

"Ορη τῆς Καππαδοκίας.

"Ἀργαλον.

Τὸ ἐπισημάτερον καὶ ὑψηλότερον ὅρος τῆς Καππαδοκίας εἶναι τὸ Ἀργαλον, τὸ ὄποιον τουρκιστὶ λέγεται Ἐρτζίες Ταγή, καὶ κεῖται πρὸς τὸ ἀνατολικομεσημερινὸν μέρος τῆς Καισαρείας· ἡ κορυφὴ αὐτοῦ εἶναι χιονοσκέπαστος καὶ ἄβατος, τόσον δὲ ὑψηλὸν εἶναι, ὅστε λέγεται ὅτι φαίνεται, ἐξ αὐτοῦ, ὁ Ἰστικὸς κόλπος, καὶ ὁ Εὔξεινος Πόντος· ἔχει ἐπ' αὐτὸν πεδιάδας, κατὰ τόπους, πολλὰς, προσέτι δὲ εἰς τὰ βατά αὐτοῦ μέρη, ὑδραγωγεῖα, ἀρχαίας οἰκοδομᾶς, καὶ ἑρείπια· μολονότι δὲ στερεῖται δοχεῖν, ἔχει ὅμως λειμῶνας, διὰ νομὸν ζώων, ὥραίους, εἰς πολλὰ δὲ μέρη αὐτοῦ ἀναβρύουσι πηγαῖα καὶ πότιμα ψυχρὰ ὑδάτα· τὸ μέγα τοῦτο ὅρος δὲν συνέχεται παντελῶς μετὰ τοῦ Ταύρου, ἐπειδὴ κυκλοῦται πανταχόθεν ὑπὸ πεδιάδων, ἔχει ὅμως πλησίον αὐτοῦ συνηνωμένον ἔνα λάφον, ὃ ὄποιος λέγεται τὰνῦν Ἁλιφώς Ταγή.

Διδυμον.

Απέναντι τοῦ Ἀργαίου δρους κεῖται τὸ Δίδυμον βουνὸν, τὸ ὄποιον ἐκλήθη οὔτως διὰ τὸ δικόρυφον δῆθεν αὐτοῦ, μολονότι ἔχει καὶ τρίτην κορυφὴν ταπεινοτέραν δύμως τῶν δύο ἄλλων· ὁ λόφος οὗτος λέγεται καὶ βουνὸν τοῦ Ἅγιου Βασιλείου, διὰ τὴν ὀπτασίαν, τὴν ὄποιαν εἶδεν, ὁ ἅγιος οὗτος, ἐν αὐτῷ κατὰ τοῦ παραβάτου Ιουλιανοῦ εἶναι δὲ στρογγύλος καὶ ἔχει ἐπ' αὐτῷ δύο ἐκκλησίας, ἕξ ὧν ἡ μὲν εἶναι τῆς Θεοτόκου, ἡ δὲ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, ἀσκεπτής δύμως καὶ ἐκκρηκυισμέναι.

Σκορδίσκος κτλ.

Πρὸς ἀνατολὰς τῆς Καισαρείας, ἔξωρας μακρὰν αὐτῆς, κεῖται ὁ Σκορδίσκος τὸ δρος, τὸ ὄποιον τουρκιστὶ λέγεται Σαρμουσακὴν Ταγή, ἐκτείνεται δὲ ἐπὶ πολὺ καὶ λήγει εἰς τὴν δύθην τοῦ Ἄλυος ποταμοῦ· ἔχει δένδρα θαμνώδη κατὰ τόπους, καὶ πολλαχοῦ μέρη, πεδινά, χαράδρας καὶ φάραγγας πολλὰς· μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς Καισαρείας, τρεῖς ὥρας μακρὰν, εἶναι βουνὸν, ὡς εἰς λόφος, Κοραμάσιον λεγόμενον, καθὼς καὶ ἔτερος λόφος, φθά-

νων μέχρι τῆς Κωμοπόλεως Ούρκιονπ., Κιλ Καρὰ τὰγ λεγόμενος· ἀπέναντι ταύτου εἶναι καὶ ἔτερον δρος ὑψηλὸν, ὅπερ εἶναι κλάδος τοῦ Ταύρου δρους· μεταξὺ Καισαρείας καὶ Ἰντζέσου εἶναι μία βάχις βουνοῦ ἐπιμήκης, ἡ δποία λέγεται τουρκιστὶ, Γιλανλή τάγι (δρίτης) ἐπ' αὐτὸ τὸ δρός εἶναι· αἱ ἀμπελοί· τῶν Καισαρέων πλησίον τοῦ Ούρκιονπίου εἶναι καὶ ἔτερον βουνὸν, τὸ ὄποιον λέγεται Κόρεμε καὶ Κοραμᾶς ταγή, εἰς μίαν χαράδραν τοῦ ὄποιου εἶναι τὰ ἐρείπια τοῦ Καλλιώρου.

Ταῦρος.

Τὸ μέγιστον ἀπάντων τῶν δρέων εἶναι ὁ Ταῦρος, ὅτις, δρμώμενος ἀπὸ τῆς (ἀπέναντι τῶν, περὶ τὰ μεσημβρινὰ τῆς Μικρᾶς Ασίας παράλια, χελιδονίων νήσων) οἰρᾶς ἀκρας, τέμνει ἀπασαν τὴν Μικρὰν Ασίαν κατὰ πλάτος, καὶ ἀρχόμενος ἐκ τῆς Λυκίας, διέρχεται πλαγίως ἀπὸ τὴν Λυδίαν παρερχόμενος δὲ τὴν μεγάλην Φρυγίαν ἐκ δεξιῶν, καὶ τὴν Ισαυρίαν ἕξ ἀριστερῶν, διαβαίνει διὰ τῆς Λυκαονίας, καὶ διαχωρίζων τὴν μεγάλην καὶ ἐλάσσονα Καππαδοκίαν ἐκ τῆς Κιλικίας, λήγει εἰς τὸν Πόντον καὶ τὴν Παφλαγονίαν, ὅπου συνάπτεται μὲ τὰ μεγάλα δρη τῆς μεγάλης Ἀρμενίας, ἐκτεινόμενος εἰς τὸ παράλιον τοῦ Εὔξείνου Πόντου· ἐν τῇ ἐκτάσει του ταύτη ὁ

Ταῦρος λαμβάνει πολλὰς καὶ διαφόρους, κατὰ τόπους δινομασίας πλησίον τῆς Νίγδες λέγεται Οὔτζ Καπουλού; ἀπέναντι τῶν Τυάνων Μπουλγάρ Ταγή, εἰς τὰ μέρη τῆς Φάρασσιας λέγεται ἀλλή Ταγή κατωτέρω, εἰς τὴν Κωμόπολιν Καραμάν λέγεται Ἀμανός, καὶ ἔτι κατωτέρω, ἀλλή Ταγή, καὶ ἀλλαχοῦ ἄλλως ἔχει μεταλλεῖα πλείστα, σιδύρου, μολύβδου, χαλκοῦ, χρυσοῦ, καὶ ἀργύρου, τινὰ τῶν ὅποιων ἐργάζονται, τινὰ δὲ εἰσὶ κατηργημένα δι' Ἑλλήψιν ξύλων ἔχει προσέτι καὶ λατομεῖα πολλὰ διαφόρων λίθων, μαρμάρου, λευκοῦ λίθου, σιδηρολίθου (τζιγγί τάξ) κτλ., κατὰ τόπους εἶναι πετρώδης, ἀμφίκρομνος, ἀλλαχοῦ μὲ ἄλση καὶ δρυμῶνας ἐν ταῖς νάπαις καὶ ὑπωρείαις αὐτοῦ εὑρίσκονται πολλαὶ κωμοπόλεις καὶ χωρία. πολλοὶ δὲ ῥύακες καὶ ποταμοὶ ἔχουσι τὰς πηγάς των ἐξ αὐτοῦ.

— —
Νενεζί ταγ. κ.τ.λ.
— —

Πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς κωμοπόλεως Νεβσεχίρ ὑπάρχει λόφος τις ὑψηλὸς, Νενεζί ταγ λεγόμενος, εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ ὁποίου εἶναι ἐρείπια τῆς Ναζιανζοῦ πόλεως, παρ' ἣς καὶ παρωνομάσθη, φαίνεται, Ναζιανζηὸν ὅρος ἀπ' αὐτῆς τῆς πόλεως ἐκτείνεται σειρὰ βουνῶν συνηγωμένων, τινὰ τῶν ὁποίων ἀποτελεῖσι φάρεις δενδρώδεις, καὶ κατὰ τὸ μέσον, πεδιάδας, ἔτερα δὲ πάλιν

παρατείνονται, ἀλλαχοῦ μὲν ὑψούμενα, καὶ λέγονται Κιζίλ γιοκουσίον, ἀλλαχοῦ δὲ ταπεινούμενα καὶ λήγοντα εἰς φαραγγώδεις καὶ ἀποχρήμνους τύπους, πλησίον τῆς κωμοπόλεως Νίγδες· τὰ βουνὰ ταῦτα ἀπαντα συνάπτονται, πρὸς τὸ μεσημβρίνιον αὐτῶν μέρος, μετὰ τοῦ μεγάλου Χασάν Ταγίζρους λεγομένου, (ταύρου) τὸ δυποίον ὑπέρχεται τῆς κωμοπόλεως Όρτάκλογι· τὸ δρός τοῦτο εἶναι δικόρυφον, ἔχον πολλοὺς δρυμῶνας καὶ πρόποδας ἐκτεινομένους πανταχόθεν ἐξ αὐτοῦ διέρχεται πάλιν καὶ ἔτέρα σειρὰ χαμοδούνων τεινῶν, εἰς κλάδος τῶν δποίων ἐκτείνεται πρὸς ἀνατολὰς καὶ λήγει εἰς τὸ Τιρσελί πουρούν, ἔτέρα δὲ σειρὰ, νεύουσα πρὸς νότον, πλησιάζει καὶ συνάπτεται μὲ δρός τι, τὸ δποίον ἐκτείνεται ἐπὶ πολὺ καὶ καταλήγει πλησίον τῆς κωμοπόλεως Καρά Πινάρ, Καρατζά Ταγ λεγόμενον· τὸ δρός τοῦτο, ἐν ταῖς νάπαις καὶ κοιλώμασιν αὐτοῦ, ἔχει 24 χωρία θεωρανικὰ, καὶ γῆν ἀρόσιμον· τὰ ὑψηλότερα, ὅμως, μέρη αὐτοῦ εἶναι δενδρώδη καὶ κατάσκια· δπισθεν τούτου, πρὸς δυσμάς, ὑπάρχει καὶ ἔτερον δρός, ἔχον τρεῖς λόφους, ἀδενδρον, ἀοίκητον, καὶ οὐδεμίαν ὄνομασίαν ἔχον· ἐκ τοῦ δρούς τούτου ἀκούονται πολλάκις κρότοι, κουτρέτη τοπόν, τουρκιστή, λεγόμενοι· ἀπέναντι καὶ τούτου τοῦ δρούς, πρὸς ἀνατολὰς, εἶναι δρός μέγα καὶ ὑψηλὸν, Καρά Ταγ, τὸ δποίον εἶναι κλάδος τοῦ Ταύρου· ἐν αὐτῷ ὑπάρχουσι πλείσται ἐκκλησίαι, Νομισματοκοπεῖον, ἵχην βασιλικοῦ παλατίου, καὶ ἐρίπια μεγάλης πόλεως.

Πρὸς δυσμάς αὐτοῦ, καὶ τῆς κωμοπόλεως Καραμάν,

είναι καὶ ἔτερον ὅρος, μὲν πολλὰς κλιτύας καὶ κρημνούς, ἀλλὰ Τάγη λεγόμενον, τὸ δποῖον εἶναι κλάδος τοῦ Ταῦρου· εἰς τὸ ὅρος τοῦτο ὑπάρχουσι πολλὰ ὄθωμανικὰ χωρία, ἔχοντα πολλὰς ἀμπέλους· ἐκεῖθεν πλέον τοῦ ὅρους τούτου, πρὸς μεσημβρίαν, ἐκτείνεται ὁ Ταῦρος, διτὶς στρέφεται πρὸς δυσμάς, πολλοὺς λόφους, κοιλώματα, καὶ ἀτραπούς ἀποτελῶν· ἐκτείνεται δὲ οὗτο μέχρι τῆς κωμοπόλεως Ἄκη Σεχίρ, καὶ διερχόμενος ἐκ πολλῶν μερῶν, καταλήγει εἰς τὰ παράλια τῆς Δυκίας, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν· τοῦ Ταῦρου κλάδοι θεωροῦνται, προσέτι, καὶ οἱ δύω λόφοι, οἱ ὑπερκείμενοι διπισθεν τοῦ Ἰκονίου, ἄγιος Φίλιππος, καὶ ἄγιος Ἰωάν. ὁ Θεολόγος λεγόμενοι, διὰ τὰς ἐν ταῖς κορυφαῖς αὐτῶν οὖσας ποτὲ δμωνύμους ἐκκλησίας· τὰ δὲ, ἀπέναντι τοῦ Ἄκη Σεχίρ, μεγάλα καὶ ὑψηλὰ ὅρη λέγονται Πόδες Τάγη, τὰ δποῖα λέγεται δτι συνέχονται μὲ τὸ εἰς τὴν μεγάλην Φρυγίαν μέγα ὅρος τοῦ Τμώλου (Τουμαλίτης Τάγη) καὶ περὶ μὲν τῶν ὅρέων ἵκανὰ ἥδη ἕρρεθησαν.

Ποταμοὶ τῆς Καππαδοκίας.

Ἄλυς.

Ο ἐπισημότερος ποταμὸς τῆς Καππαδοκίας εἶναι ὁ Άλυς, τουρκιστὶ Κιζίλ ἴρμακ λεγόμενος, ἦτος ἐρυθρὸς πο-

ταμὸς· ὁ ποταμὸς οὗτος χωρίζει τὴν Καππαδοκίαν ἀπὸ τῆς Γαλατίας καὶ Παμφλαγονίας, καὶ ἔχει τὰς πηγάς του εἰς τὴν Ἀρμενίαν· κατερχόμενος δὲ καὶ πλησιάζων πρὸς τὴν Καισαρειαν τέμνει τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἄγουσαν ὁδὸν, καὶ κατωτέρῳ πολλὰς πέλεις καὶ χώρας διερχόμενος, δέχεται τὸν Μάκκαν ποταμὸν (Μακάς σουγιοῦ) ποτίζει πόλεις της Γαλατίας καὶ Παμφλαγονίας, καὶ τέλος χύνεται εἰς τὸν Πόντον, 25 μίλια μακρὰν τοῦ κόλπου τῆς Αμισοῦ. Ὁ Άλυς ποταμὸς τὸ πάλαι ἦτο τὸ μεταξὺ ὅριον τῶν Μήδων καὶ Δυδών· θέλων δὲ νὰ διαβῇ αὐτὸν ὁ Κροῖσος, ἤκουσε παρὰ τῆς Πυθίας τὸν χρησμὸν « Άλυν διαβᾶς μεγάλην ἀρχὴν καταλύσεις. »

Σκορδίσκος καὶ Μέλας Ποταμός.

Ο Σκορδίσκος ποταμὸς (Τουρκιστὶ Σαρμουσακλὶ σουγιοῦ) ἔχει τὰς πηγάς του εἰς τὰ στέργα τοῦ Σκορδίσκου ὅρους, ἀνω τῆς Καισαρείας πρὸς ἀνατολὰς, δπου εἶναι τὸ χωρίον Σαρμουσακλί· ὁ ποταμὸς οὗτος ῥέει μεταξὺ τῆς Καισαρείας καὶ τοῦ Ἐρκελέτ, καὶ ποτίζων τὴν ὑποκειμένην πεδιάδα τῆς Καισαρείας, ἔρχεται εἰς τὸ Πογάζ Κιλήπρον, δπου δέχεται τὸν Μέλαν ποταμόν· ὁ Μέλας ποταμὸς (Καρὰ σου τουρκιστὶ λεγόμενος) ἔχει τὰς πηγάς του εἰς τὰς ὑπωρείας τοῦ Ἀργαίου ὅρους, (πρεντίς ὥρας μακρὰν

τῆς Καισαρείας· ρέων δὲ ἐκ τοῦ μεσημβρινοῦ μέρους, καὶ διὰ τῶν ἐκεῖσε λιμνῶν διαβαίνων, ἐνοῦται μὲ τὸν Σχορδίσκον ποταμὸν πλησίον τόπου τινὸς, Ἀμπάρια λεγομένου, θθεν συναυξανόμενοι καὶ ὑπεισερχόμενοι διὰ τοῦ Πογάζ Κέρουσού, στρέφονται διάγον, καὶ ἐμπροσθεν τοῦ Μόλου χωρίου ρέοντες, χύνονται εἰς τὸν ἄλιν ποταμὸν· δὲ Στράβων περὶ τοῦ Μέλανος ποταμοῦ λέγει τὰ ἔξι· « ὅστις δὲ καὶ ποταμὸς ἐν τῷ πεδίῳ, τῷ πρὸ τῆς πόλεως, Μέλας καλούμενος, ὃσον τεσσαράκοντα σταθμοὺς διέχων τῆς πόλεως, ἐν ταπεινοτέρῳ τῆς πόλεως χωρίῳ τὰς πηγὰς ἔχων· ταῦτη μὲν οὖν ἀχροτος αὐτοῖς ὅστιν οὐχ ὑπερδεξιον ἔχον τὸ βεῦμα· εἰς δὲ καὶ λίμνας διαχέρμενος κακοὶ τὸν ἀστρα τοῦ θέρευς τὸν περὶ τὴν πόλιν. . . . Ἀριαράθης δὲ ὁ βασιλεὺς, τοῦ Μέλανος κατά τινα στενὰ ἔχοντος τὴν εἰς τὸν Εὐφράτην διεξοδὸν, ἐμφράξας ταῦτα λίμνην πελαγίαν ἀπέδειξε τὸ πλησίον πεδίον· ἐνταῦθα δὲ νησίδας τινάς, ὡς τὰς κυκλάδας ὑπολαβόμενος διατριβᾶς ἐν αὐταῖς ἐποιείτο μερακιώδεις· ἐκραγὲν δὲ ἀθρώς τὸ ἐμφραγμα ἔξεκλυσε πάλιν τὸ ὄδωρο· πληρωθεὶς δὲ ὁ Εὐφράτης τῆς τε τῶν Καππαδόκων πολλὴν παρέσυρε, καὶ κατοικίας καὶ φυτείας ὥφαντε πολλάς· τῆς τε τῶν Γαλατῶν τῶν τὴν Φρυγίαν ἔχοντων οὐκ ὀλίγην ἐλυμήνατο· ἀντὶ δὲ τῆς βλάβης ἐπράξαντο ζημίαν ἐαυτῶν τάλαντα τριακόσια, Φρυγίοις ἐπιτρέψαντες τὴν χρίσιν.

Μεταξὺ τοῦ Ταύρου ὅρους καὶ τοῦ Τέθελι βουνοῦ ρέει δὲ Κύδιος (κατὰ τὸν Κύριλλον) λεγόμενος ποταμὸς, δστις τουρκιστὶ λέγεται Ζάμαντι Ιρμαγή, ἐπειδὴ ἔχει τὰς πη-

γάς του εἰς τὸ ὄρος Ζάμαντι, συνέχεια ὅντος τοῦ Ταύρου· δὲ ποταμὸς οὗτος κατερχόμενος διὰ τῆς ὑποκειμένης πεδιάδος καὶ δεχόμενος ἄλλα πολλὰ βεύματα, τὰ δποταί ρέουσι ἐκ τῶν πέριξ βουνῶν, εἰσέρχεται εἰς τὸν Ταύρον, διὰ κρημνωδῶν δὲ καὶ στενῶν τόπων διερχόμενος καὶ ἀρδεύων πολλὰ μέρη, χύνεται εἰς τὸν Ισσικὸν κόλπον ἀπέναντι τῆς Κύπρου.

Εἰς τὴν δυστέραν η ἐλάσσονα Καππαδοκίαν, οὐδεὶς ὄνομαστὸς ποταμὸς ὑπάρχει, ἐκτὸς τινῶν βύσκων, οἵτινες μετοχετευόμενοι ποτίζουσι τὰς ἀμπέλους καὶ τοὺς κήπους.

Εἰς τὸ ὅπισθεν μέρος τῆς Νίγδας, γίνεται συνάθροιτες ὕδάτων ἐκ τῶν ἀπορροιῶν· τῷν δρέων, ἀποτελοῦντα ποταμὸν, δστις ὑπεισέρχεται ἀπὸ μίαν καμαροειδῆ βάχιν καὶ σχηματίζει αὐτοφυῇ γέφυραν, πλησίον ἐνὸς χωρίου, Χλάρα ὄνομαζομένου· κάκεΐθεν δὲ διερχόμενος χύνεται τέλος ἐντὸς τῶν εύρυχωροτάτων κήπων τῆς κωμοπόλεως, Ἄκ Σεράτη.

Ἀπὸ τοῦ Ταύρου ὅρους, πλησίον τοῦ Περεκτὸν (Δαψιλοῦς) μεταλλείου, ρέει ἔτερος βύαζ, Πασμαχήν Τζάτι λεγόμενος· δὲ βύαζ οὗτος, ἐνούμενος μὲ τὰ ἀπὸ Νίγδες καὶ Ηόρου καὶ τοῦ Χασάν Ταγή (Ταύρου) καταρρέοντα ὕδατα, ἀποτελεῖ ἀένναν ποταμὸν, (Κιζιλτζέ σοῦ λεγόμενον) δστις σισβάλλει εἰς δύω μικρὰς λίμνας ἐμπροσθεν τῆς κωμοπόλεως Ἐρέγλη.

Πλησίον τοῦ Ἰκονίου ὑπάρχουσι πολλοὶ βύσκες, οἵτινες ἀρδεύουσι τοὺς ἐκεῖ κήπους καὶ τὰς ἀμπέλους, τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν χύνονται εἰς τὴν μικρὰν λίμνην τοῦ Ἄκ Σε-

χιρί πλησίον τῆς λέμνης ταύτης, πρὸς θορόβιον, ὑπάρχει καὶ ἔτερα λίμνη, Ἐμπέρ λεγομένη τουρκιστή, ητις εἶναι συνημμένη μετὰ τῆς πρώτης διὰ μιᾶς ἀπορρόφωγος· εἰς αὐτὰς εἰσβάλλουσι πολλοὶ ρύακες, πέριξ δθεν αὐτῶν εἰσὶ καλαμώνες πυκνοὶ καὶ τινα λιμνίδια. Οθωμανικά, ζῶντα ἐκ τῆς ἀλιείας· πλῆθος ἵχθων εμρίσκονται εἰς τὰς λίμνας ταύτας, τὰς δόποις ταριχεύοντας πωλοῦσι· εἰς ἄπασαν τὴν Μικρὰν Αστάν.

Πλησίον τῆς Κωμοπόλεως· Πέκ Σεχίρ εἶναι· ή Κάραλις λέμνη· πλησίον δὲ τοῦ Σεϊτή Σεχίρ ή Τρωγίτης, ητις εἶναι μικροτέρα τῆς Κωρδελεως· αἱ δύο αὗται λίμναι τῆς Λυκαονίας εἶναι συνημμέναι δι' ἀπορρόφωγος καὶ παρέχουσι εἰς τοὺς κατοικοῦσες πλῆθος ἵχθων. ἐν αὐταῖς ὑπάρχουν καὶ Κάστορες (Καύντος λεγόμενοι τουρκιστή).

ΠΑΡΑΤΗΜΑ.

"Ιδε σελ. 83 (Ποτάμια—Σοαρλή).

Τὸ δύω ὥρας μαχρὰν τοῦ Καρὰ Χισάρ, κείρενον κωμίδιον Ποτάμια σύγχειται ἐξ 80 οἰκιῶν, ἔχει δὲ σχολεῖον καὶ δύω ἐκκλησίας· ή μὲν εἶναι ἐντὸς τοῦ χωρίου κτισθεῖσα τῷ 1840, ή δὲ ἔτερα ἀπέναντι αὐτοῦ οἰκοδομηθεῖσα ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν χρόνων· ή ἐκκλησία αὕτη τάνυν τιμάται ἐπὶ ὄνοματι τοῦ ἀγίου Γεωργίου, τὸ πάλαι δῆμος ήτο Μονὴ τῆς Θεοτόκου· βεβαιούμεθα δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ ἀκολούθου ἐπιγράμματος εὑρεθέντος ἐντὸς τοῦ χωρίου.

Μονὴ τῆς Θεοτόκου.

Ἐν τῷ ναῷ τούτῳ σώζονται δύω ἐπιτύμβια χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ 6,801 ἔτους τῆς κτίσεως τοῦ κόσμου.

Ἐκοιμήθη ὁ Δοῦλος τοῦ Θεοῦ Δοῦκας νίος Γρηγόρη ἔτει σωά· μηνὶ Ἀπριλίῳ καὶ ἀνετέθη ἐν τῇ ἀγίᾳ Μονῇ τῆς Μ.Θ. (Μητρὸς Θεοτόκου).

Ἐτος σωά (6,801) ἐκοιμήθη ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ Κ. Μιχ. καὶ ἀνετέθη ἐν τῇ ἀγίᾳ Μονῇ τῆς Μ.Θ. (Μητρὸς Θεοτόκου).

Η εἰσόδος τοῦ ναοῦ εἶναι ἐλιξοειδῆς καὶ δὲν δύναται τις νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὸν, εἰμὴ ἔχων τὸν μίτον τοῦ Θησέως· τὸ χωρίον λέγεται Ποτάμια, διότι ἔμπροσθεν αὐτοῦ ῥέει ποτάμιον, καὶ η κοιλάς εἰς θηγάνην εἴγει σύμφυτος ἐξ

Καρεῶν, ἵτεῶν καὶ Πεύκων οἱ ὄρας μακρὰν τοῦ χωρίου
ὑπάρχει ἐτέρα κοιλάς βαθεῖα καὶ κατάρρυτος, διὸ οἱ κά-
τοικοι τῶν ποταμίων ὁνομάζουσι αὐτὴν Νέρλα (Νερουλά), οἱ
δὲ Ὀθωμανοὶ Σογανλή (Σοῦ-γανλή) δηλ. αἱματώδην ὑδατα,
διὰ τοῦ αἵματος φαίνεται, τὸ διόποιον ἔρρευσεν ἐκ τῆς σφα-
γῆς τῶν ἐκεῖ καταφυγόντων Χριστιανῶν, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς
τῆς κατακλύσσως τῆς χώρας ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν πόσαι
ἐκκλησίαι; 360! ἐν τῷ μεταξὺ δὲ καὶ οἰκίαι λελατομη-
μέναι· ἐὰν περιέλθῃ τις ἀπάσσας τὰς οἰκίας καὶ ἐκκλη-
σίας πλειστα ἐπιγράμματα θέλει εὗρει· τὰ ἔξης ἐπιγράμ-
ματα εὑρέθησαν ἐντὸς ἑνὸς μόνον ναοῦ, διότι δ τόπος
εἶναι φοβερός, ἀμφίκρημνος, καὶ καταφύγιον ληστῶν· διὸ
δὲν δύναται δ περιηγητῆς νὰ ἀνιχνεύσῃ τι ἀνευ κινδύνου.

Καλλιεργήθη ὁ ναὸς οὗτος διὰ συνδρομῆς Μιχαὴλ . . . Αἰκατερίνης μοναχῆς καὶ Νήφωνος, ἐπὶ βασιλέως Κωνσταντίου Δούκα (α) ἔτει ,⁵χξ. (6,660 ἀπὸ Κτίσ. κόσμου.) Ἰγδικτ. ΙΔ'. οἱ δὲ ἀναγινώσκοντες εὔχεσθε αὐτοὺς ὑπὲρ τοῦ ΚΝ. Ἀμήν.

»Ἐγώ ὁ βαθὺς τρόκος ὁ Ἀββᾶς, ὁ πολ-
λὰ καμῶν εἰς τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ μετὰ
ταῦτα ἀποθανῶν ἔνθα κατάκειμαι.

Zētēi tò μέγα μου ὄρομα, τὸ μύριον τῆς φύσει. . .
*Ο κατήριον μου ἐτέρνησε με ἐκ τῆς μητρός μου, καὶ ἐγώ
ἐτέρνησα τὴν μητέρα τῶν τέκνων μου.*

(x) Οὔτος ἐβίασθε εἰς Βυζάντιον (1058 p. y.)

ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΟΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

Προλεγ. σελ. 5'. ἐκεῖνης γραφ. ἐκείνης. προλεγ. σημ.
σελ. 5'. συνγρανίσθησαν — συνγρανίσθησαν. προλ. σημ.
σελ. 5'. αὕτη — αὕτη. προλ. σελ. 5'. Ἐλάσσονος — ἐ-
λάσσονος. προλ. σελ. 5'. Ἐλάσσων — ἐλάσσων. προλ. σελ.
5'. πολιτελείας — πολυτελείας. προλ. σελ. ή. Ἐλάσσων —
ἐλάσσων. προλ. σελ. ή. περιοργειαν — περιέργειαν. προλ.
σελ. ή. πολυτίμων — πολυτίμων. προλ. σελ. ή. φαίνεται
— φαίνονται. προλ. σελ. ή. ἀρχαῖν — ἀρχαῖον. προλ.
σελ. 8'. περιηγήθη — περιηγήθη. σελ 12 ἔκτου — ἔκτου.
σελ. 12 Ἄλυν — Ἄλυν. σελ. 12 ὅριον — ὅριον. σελ. 13
Ἄλυος — Ἄλυος. σελ. 15 κειμένην — κειμένην. σελ. 15
ῆτο — ἦτον. σελ. 15 ἀξιομνημόνευτον — ἀξιομνημό-
νευτον σελ. 16 ἀπωλέσας — ἀπελάσας. σελ. 17 ἀνα-
νέωσε — ἀνενέωσε. σελ. 19 διήγειρον — διήγειρον. σελ.
20 ἐδήκωσε — ἐδήκωσεν σελ. 20 κατώκησε — κατώκισε.
σελ. 21 διαδέξατο — διεδέξατο. σελ. 24 τῆς Καππαδο-
κίαν — τῆς Καππαδοκίας σελ. 26 διεκπαιραιουμένων —
διεκπεραιουμένων. σελ. 28 Ἐζέλληνισμὸς — Ἐζέλληνι-
σμός. σελ. 31 ἀναθάλῃ — ἀναθέλλῃ.
σελ. 33 ἦτο — ἦτον. σελ. 33 ἦτο — ἦτον. σελ. 34 ἵνα
— ἵνα. σελ. 35 ἥθιῶν — ἥθιῶν,. σελ. 40 ὅρος — ὅρος.
σελ. 40 ὑποδέχεται — ὑποδέχεται. σελ. 41 ραθμύμσυ—
ραθύμου. σελ. 43 ἐν — ἐν. σελ. 44 σύτως — οὕτως. σελ.
45 αὐτη̄γλίας — ἀντη̄γλίας σελ. 51 θάλλασσα — θά-
λασσα. σελ. 51 Ἐκκλησίας — Ἐκκλησίας. σελ. 53 ἐν — ἐν.
σελ. 57 διαρρῆ — διαρρῆ. σελ. 57 ἐνώσεως — ἐνώσεως.

σελ. 58 Σελσούκκον — Σελσοῦκκον. σελ. 63 Μερ. 6'.
δρους — δρους. σελ. 71 εἰσὶ — εἰσὶν. σελ. 71 Χαρνώδου
— Χαρώνδου. σελ. 74 ἀπώκισαν — ἀπώκησαν. σελ. 74
τόσην — τόση. σελ. 74 παρετοῦνται — περατοῦνται. σελ.
74 ἀλαχόθεν — ἀλλαχόθεν. σελ. 75 νεολαίᾳ — νεολαίαν
σελ. 75 ἡμᾶς — ἡμᾶς. σελ. 76 Καισαρείας; — Καισα-
ρεῖας, σελ. 78 παράιτέρω — περάιτέρω. σελ. 79 Δύδι-
μον — Δίδυμον. σελ. 79 παράνωμασθὲν — παρώνομα-
σθὲν. σελ. 79 νάπεσιν — νάπαις. σελ. 82 πλῆσται —
πλεῖσται. σελ. 83 χρόνονς — χρόνους. σελ. 86 ἦτο — ἦτόν.
σελ. 87 νὰ ἐπιφέρει — νὰ ἐπιφέρῃ. σελ. 91 λατομέναι
— λελατομήμεναι. σελ. 91 αὗτοῦ — αὐτοῦ. σελ. 92 ἡ-
γάθη — ἡγάθη. σελ. 93 ὑπάρχουσι — ὑπάρχουσιν. σελ.
94 ψηλότερὸν — ψηλότερον. σελ. 100 σημ. δπέστρεψε
— ἐπέστρεψε. σελ. 100 σημ. ἀπώκισεν — ἀπώκισεν. σελ.
100 μάχημοι — μάχημοι. σελ. 100 Ἐκριτίσια — Ἐκ-
σια. σελ. 101 ξενοδοχεῖο — ξενοδοχεῖον. σελ. 102 λει-
μόνων — λειμῶνων. σελ. 104 ίοῦ — ιοῦ. σελ. 104 σημ.
φυλλὸν — φύλον. σελ. 104 σημ. ἀμεριμνούντας — ἀμε-
ριμνούντας. σελ. 104 σημ. ιἱς — εἰς. σελ. 104 σημ. αὐ-
τῶν — αὐτῶν. σελ. 107 ἥρημωμένων — ἥρημωμένον.
σελ. 112 σημ. ὄκοδόμησε — ὄκοδόμησε. σελ. 113 σημ.
Παίρσαι — Πέρσαις. σελ. 116 ἀποίκητον — αἰοίκητον.
σελ. 128 ὃ αἰνιγμα τοῦτο εἶναι ή ὅνυξ — ή λύσις τοῦ
αἰνιγμάτος τοῦτου εἶναι, ὅνυξ. σελ. 140 σιδύρου — σι-
δήρου. σελ. 142 δρέων — δρέων.
